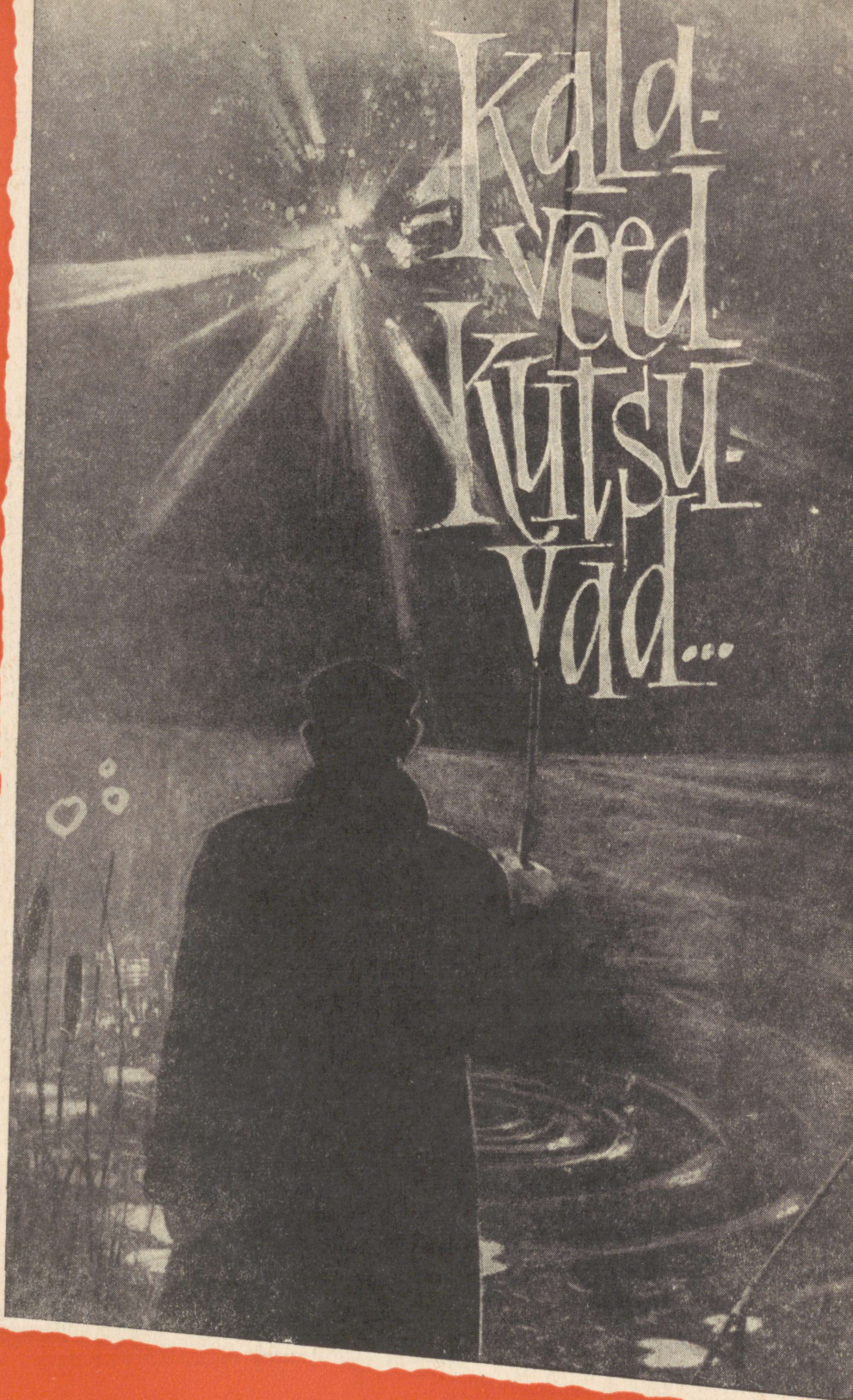

Kald
Iveed
Kutsu
Vaa...

PAIGUTAGE VABAD RAHASUMMAD HOIUSTENA HOIUKASSASSE!

HOIUKASSAD

VÕTAVAD VASTU hoiuseid nõudmiseni, tähtjalisi, tinglikke ning võiduhoiuseid ja hoiuseid jooksvale arvele;

MAKSAVAD VÄLJA hoiuseid hoiustaja esimesel nõudmisel;

KANNAVAD ÜLE hoiuseid hoiustajate soovil ühest hoiukassast teise hoiukassasse.

ANNAVAD VÄLJA JA TASUVAD AKREDITIIVE.

Hoiukassadesse paigutatud hoiustelt saavad hoiustajad tulu protsentide või võitude näol.

Andmed hoiuste kohta hoiavad hoiukassad saladuses.

HOIDKE RAHA HOIUKASSAS!

EESTI NSV

RIIKLIK KINDLUSTUS

SÕLMIB KODANIKEGA

SEGA-ELUKINDLUSTUSE LEPINGUID

kokkulepitud kestuse üleelamise, õnnetusjuhtumist põhjustatud jääva töövõime kaotuse ja surmajuhuks;

KINDLUSTUSLEPINGUD
ÕNNETUSJUHTUMITE VASTU

jääva töövõime kaotuse ja surmajuhuks.

LÄHEMA INFORMATSIOONI SAAMISEKS
PÖÖRDUGE KINDLUSTUSINSPEKTUURIDE VÕI
RIIKLIKU KINDLUSTUSE AGENTIDE POOLE.

Navesti kallastel.

Foto A. LAIDRE

*S*EEKORDNE bülletään «Kalaveed kutsuvad» jõuab meie suurearvulise kalaspordiharrastajate pere lugemislauale tähendusrikkal ajal — äsja lõpetas oma töö Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongress, mis läheb ajalukku kommunismiehitajate kongressina. Sellel ajaloolisel kongressil tegi Kommunistlik Partei kokkuvõtte partei ja nõukogude rahva võitlusrikkast teest uue, õnnelikuma elu rajamisel, võttis vastu partei uue põhikirja ja uue programmi, milles on kavandatud teed kommunistliku ühiskonna ülesehitamiseks meie maal.

NLKP uus programm — see on kommunismi ehitamise programm. Selles sisalduvad mõtted ja ülesanded erutavad mitte üksnes kõiki nõukogude inimesi, vaid ka meie sõpru raja taga ning kogu progressiivset inimkonda oma grandioossuse ja eesmärgi üllusega. Need mõtted ja kavaad tekitavad nõukogude inimestes sügavat rõõmu- ja uhkustunnet, sest partei mõtted ühtivad rahva mõtete ja püüdlustega; need annavad rahvale uut jõudu ja energiat liikumiseks ülla eesmärgi — kommunismi poole.

Tõepoolest! Meenutagem kas või mõningaidki partei uues programmis sisalduvaid mõtteid.

Juba lähemal aastakümnel (aastail 1961—1970) jõuab Nõukogudema kommunistliku materiaalset tehnilist baasi luues toodangu valmistamises iga elaniku kohta ette kõige võimsamast ja rikkamast kapitalismimaast — Ameerika Ühendriikidest. Mida see tähendab? See

tähendab seda, et kõik meie majandusharud arenevad kiires tempos mööda tehnilise progressi teed, et meie tööstus ja põllumajandus annavad iga aastaga riigile ja rahvale järjest rohkem toodangut, saadusi, rahvatarbekaupu. Selle aja jooksul paraneb märksa meie rahva materiaalne heaolu, tõuseb tema kultuuriline ja tehniline tase; meie inimesed on siis kõik aineliselt kindlustatud; põhiliselt rahuldatakse inimeste korterivajadused; kaob raske kehaline töö, sest tootmisprotsessid nii tööstuses kui ka põllumajanduses mehhaniseeritakse ja automatiseeritakse.

Järgmisel aastakümnel aga (aastail 1971—1980) luuakse kommunismi materiaalne tehniline baas, mis tähendab, et tootmine on jõudnud juba niisugusele tasemele, et võimaldab tagada kogu elanikkonnale nii aineliste kui ka kultuuriliste hüvede külluse.

Nagu eeltoodust näeme, on partei kavandatud abinõud suunatud hoolitsusele inimese heaolu eest. Kõik inimese heaks — see mõte läbib kogu partei programmi.

Võtame kas või tööpäeva pideva lühendamise. Lähema kümne aasta jooksul minnakse kõikjal üle kuuetunnilisele tööpäevale, kusjuures nädalas on üks puhkepäev, või 34—36-tunnilisele tööpäevale, kusjuures nädalas on kaks puhkepäeva.

Teisel aastakümnel algab tööviljakuse vastava tõusu baasil üleminek veelgi lühemale tööpäevale.

Selle tulemusena muutub meie maa maailma kõige lühema ja sealjuures kõige tootlikuma ning kõige kõrgemini tasutava tööpäevaga maaks, sest üheaegselt tööpäeva lühenemisega reguleeritakse ka töötasusid nende suurendamise suunas.

Tööpäeva pideva lühenemisega suureneb tunduvalt töötajate vaba aeg. See loob täiendavad tingimused inimeste kultuurilise silmaringi laiendamiseks. Inimestel jääb rohkem aega oma teadmiste täiendamiseks, tegelemiseks armsaks saanud huvialal, kehakultuuri ja spordiga. Seejuures soodustab partei igati iga liiki massilist sporti ja kehakultuuri, et sellega tegeleksid järjest laiemad elanikkonna hulgad.

Kuid kommunism, inimkonna helge homne, ei saabu iseenesest. Majesteetlik kommunismihoone püstitatakse nõukogude rahva sihikindla tööga. Ja mida edukam on meie rahva töö, seda lähemale jõuab üllas eesmärk — kommunistliku ühiskonna ülesehitamine. Sellest loovast tööst võtab osa ka meie arvukas kalasportlaste pere. Võib veendunult öelda, et ükskõik millisel tööalal meist keegi ka töötab, igaüks püüab jõudu ja energiat säästmata aidata lähendada helge homse — kommunismi — saabumist.

Selleks kõigile jõudu ja kivi kottil!

Kalaveed | kutsuvad...

Tõepoolest kutsuvad! Seda on korduvalt kinnitatud, andes sellele fraasile kord niisuguse, kord teistsuguse kuju. Kalavete kutse on muutunud kalasportlaste silmis aabitsatõeks ja keegi ei vaevugi järele mõtlema, mis on õieti selle ütluse sügavam sisu.

Iga fraas on ebamäärane. Temas sisalduv mõte koorub välja oma täies hiilguses alles siis, kui asetame mõningad täiendavad küsimused. Tehkem nii seegi kord ja küsigem: Keda kutsuvad kalaveed? Milleks nad seda teevad? Kuidas nad kutsuvad? jne. jne.

Kõigepealt, keda?

Seniste kogemuste põhjal võib ütelda, et kalavete kutse kuulub eelkõige meessoost kodanikele, kes on jõudnud juba küpsemasse (või ka üliküpsesse) ikka. Miks just neile, seda on raske seletada. Mõningad ajalooliste kalduvustega seltsimehed kõnelevad sel puhul ürginstinktidest. Eelajaloolisel ajal olevat jahi ja kalapüügiga tegelnud mehed, kuna naised olevat oma vajalikkust demonstreerinud puuvilja, juurte ja muu taimse söödava korjamisega. Too ürgaegne tegevus olevat muutunud instinktiks — ja seepärast käivad tänapäeva mehed jahil ja kalal, kuna tänapäeva naised käivad marjul ja seenel! — Nagu pikema jututa selgub, puudub sel teoorial väikseimgi teaduslik alus.

Enam kui kahtlane on teinegi seletuskatse, milline lähtub teesist, et naine püüab oma meeldivust tõsta riietuse abil. Kalamees teatavasti ei saa panna suurt rõhku riietuse toredusele. Kalale minnes tuleks naisel paljustki loobuda. Näiteks peenekontsalistest kingadest, heledatest kleitidest (kala millegipärast ei talu heledat riietust), kapronasukkadest — ja tont teab veel millest! Kartes oma elegantsi ja võluvust kaotada, naised ei käivatki kalal. Seegi seletuskatse jookseb karile juba sellepärast, et naised oskaksid ka kalalkäimiseks üpris veetleva riietuse leiutada.

Ning lõpuks kolmas väide. Seda olen kuulnud vaid paarilt väga eakalt seltsimehelt. Nad väidavad, et naine ja kodu kuuluvad ühte «nagu meri ja tuul», et naine olevat vana C. R. Jakobsoni sõnadega «pesapugeja» (s. t. poeb pessa, hoiab kodu), kuna mees olevat «pesapageja» (s. t. põgeneb pesast)! Muidugi oli see kodanlikul ajal nii, kuid tänapäeval see «moraalireegel» ei kehti.

Nagu näete, pole mingit tõsist põhjust, miks ka naised ei peaks kuulama kalavete kutset. Mõnel maal on see juba sündinud. Nii näiteks demokraatlikul Saksamaal, kus naiste-kalameeste («kalanaiste» ei kõla just hästi!) arv on väga suur. Ning tähelepanuvääriv on mainitud maal ka see, et naised on seal stendisordis suurepäraseid tagajärgi saavutanud. Maailmameister Helga Wischer on näidanud spinningu ja lendõnge täpsus- ja kaugusvisetes tagajärgi, milleni paljude made mehedki ei küüni.

Seepärast teen sellest pikast jutust lühikese järelduse: naised, kalale! Tehkem nii, et kalavete kutse naistegi kõrvu ulatuks ja nende vastuvõtlikes südames kajastamist leiaks!

Oletame, et see nii sünnib, kuid ega sellega pole veel kalavete kutse oma täit mõjujõudu saavutanud. Leidub veel üks kategooria inimesi, keda senini jõe- ja järvekallastel harva kohtad. Ma mõtlen nimelt noori.

Noored harrastavad meil veel vähe kalasporti. Kui sa neid vete ääres kohtadki, siis enamasti selgub, et need õngemehed on põhiliselt maa päritoluga. Linnanoored näivad valdavas enamikus põdevat «veekar-tuse» tõbe. Mulle aga tundub, et kalastamine on noorele ideaalseks aja-veetmise võimaluseks.

Võib-olla küsib ehk mõni: «Milleks värvata noori kalasportlaste rida-desse? K a s u t u ajaveetmine on see ikka!» — Niisugustel küsijatel on vaid niipalju õigust, et k a s u t u ajaviide on kindlasti väärtusetu. Kuid mainitud ajaveetmise viis pole k a s u t u, sest kalastussport on k a s u l i k. Viimase kasulikkus seisneb selles, et noor karastub füüsiliselt — kuid, mis veelgi tähtsam — ka moraalselt. On ju õngitsemine selline «ettevõtmine», mis nõuab inimeselt püsivust, kannatlikkust, keskendu-mist — ja eks ole mainitud omadused iga korraliku kodaniku ehteks!

Niisiis noorte kaasatõmbamine kalaspordisse või teisiti öeldult — kalavete kutse laiendamine noortele — on kõigiti kiiduväärt asi. Sellega peavad tegelema kalasportorganisatsioonid. Kuid ammu on kindlaks tehtud, et organisatsioon koosneb üksikisikutest. Seepärast apelleerigem siinkohal k õ i g i k a l a s p o r t l a s t e poole: aktiveerige noori!

Otse liigutav on vaadata sellist noort õngemeest vete ääres oma sageli äärmiselt primitiivsete püügiriistadega sekeldamas. Muidugi, paljudest nende hulgast kujuneb aja kestel kirglik ja kogemusterikas kalamees. Kuid see kujunemine sünnib aeglaselt ja vaevaga, seda protsessi on vaja kergendada. Noortele tuleb anda õpetusi — ja uskuge, seltsimehed kogenud kalasportlased! — siin langevad teie õpetussõnad üpris tänuликule pinnasele.

Kalaspord noorte kasvatusvahendina ei ole senini peaaegu üldse rakendamist leidnud, samuti ei ole seda küsimust teoreetiliselt käsitletud. Kuid see tasuks vaeva. Käesolevaga pole ma mainitud küsimust püüdnudki kõigekülgsest valgustada. Siin öeldu on vaid «hüüdja hääl», ja lootkem, et mitte kõrbes!

Nii et kalaveed kutsuvad... mehi, naisi, noori.

Kuid m i l l e k s n a d k u t s u v a d ?

Sellele küsimusele vastamine näib imelihtne olevat, kuid paraku ainult näib. Kalavete kutset kuulevad paljud, kuid seda kutset tõlgen-datakse mitmeti.

On näiteks kodanikke, kelle arvates kalavete kutset saab sõnastada järgmiselt: «Tule, hea inimene, ja vabasta mind nendest tüütutest kala-dest! Võta kaasa mõrrad, võrgud, ahingud — hea, kui saaksid kusagilt lõhkeainet — ja tee puhas töö! Sellealane tegevus pakub sulle võrra-tut naudingut — ja mis peasi — kasu! Saad nii palju kalu, et neist jätkub nii süüa kui müüa! Suurepärase leiutis on ka paisupüük! Või kui sa ei tahagi kaladest kasu saada, siis püüa minusse juhtida mürk-aineid roiskvete näol!»

«Kas siin näkkab?» Reiu jõel 1961. a. juunis.

Foto A. IVASK

Muidugi on kalavete kutse niisugune tõlgendamine väär. Seda tõestavad juba kalapüügieeskirjad. Ja teatavasti ei nimeta me selliseid subjekte kalasportlasteks, vaid õrnalt öeldult — röövpüüdjateks. Muide, tuleks välja kuulutada konkurss niisugustele tüüpidele sobivama nimetuse leidmiseks. Nendest me siinkohal ei räägi, nendest räägivad kalakaitseinspektoriid ja peaksid rääkima senisest valjemini kohtuorganid.

Kuid ka kalasportlaste hulgas leidub seltsimehi, kelle kuulmine pole kõige teravam ning kes seetõttu kalavete kutses ei eralda kõiki nüansse. Nad arvavad kuulvat: «Tule mu kallastele ja veeda üks ilus päev! Kosuta oma väsinud närve spinningut loopides või õngekorki vaadeldes. Pea meeles laulusalmi «Kas on linnukesel muret...» ja toimi samuti, sest kalavarud on ammendamatud.»

Need seltsimehed omistavad kalavetele liialt õilsust ja altruismi. Ent asi pole päris nii. Kalaveed käivad vene vanasõna järgi, mis eestikeelses tõlkes kõlaks umbes nii: «Kui armastad liugu lasta, siis armasta ka kelku vedada.» Seepärast tõeline kalasportlane, kes kalavete kutset õigelt mõistab, ei toimi linnukese muretusega, vaid hoolitseb ka kalavarude säilitamise ja suurendamise eest. See tähendab: ta peab ise rangelt kinni kalapüügieeskirjadest ja valvab selle järele, et teisedki seda teeksid. Ta ei ahnitse ning nii palju, kui on tema võimuses, püüab veekogusid kalamaimudega rikastada. (Teisiti öeldult, abistab organisatsiooni selles ürituses.)

Niisiis: kalaveed kutsuvad... puhkust veetma ja nende (kalavete!) eest hoolitsema.

Mis siis muud, kui järgnegem sellele kutsele!

L. SOONPÄÄ

1. VSÜ «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi meeskond väljaveol Keila-Joal. (Foto R. Luus) 2. Marja võtmine 3,5 kg mereforellilt. (Foto R. Luus) Meresita koorumiseelises staadiumis oleva marja sisselaskmine Haapsalu lahte Keila-Joa Kalakasvatusemaja töötajate poolt. (Foto R. Luus) 4. Viljandi Kalaspordiklubi liikmed pensionärid Jaan Kiviistik ja Gustav Perillus viljastatud haugimärja pakkimas Pedaspää kalavastuvõtupunktil. (Foto E. Martinson) 5. Jõgeva Kalaspordiklubi esimees H. Ränkel (paremal) ja L. Vachsteinin lasevad partii haugimaime Peipsisse. (Foto R. Allas) 6. Kaiavere järve astakse rääbisemaime. Paadisillal sm. J. Kruusel, paadis Sisevete Kalatööstuse töötaja sm. Hunt. (Foto R. Luus).

Antsla Põllumajandustehnikumi tiikidesse lastakse meie vabariigis esmakordselt sisse peledimaime.

Foto R. LUUS

kastamine. Järelikult kuulub kalakasvatuse alla ka kalapüügi reguleerimine ja kalakaitsealaste abinõude igakülgne rakendamine.

Meil millegipärast leiab üha suuremat poolehoidu arvamus, et kalavarude taastamist ja suurendamist on võimalik lahendada üks-

Suuremat tähelepanu

K A L A - K A I T S E L E !

Rääkides kalaspordi arenemise perspektiividest, me satume paratamatult kalavarude taastamise ja suurendamise küsimustele. Sest kalata ei ole kalasporti, nagu märkis kirjanik Sirge kalasportlaste esikbülletääni saates. Seepärast on endastmõistetav, et iga kalaspordiorganisatsiooni praktilise tegevuse plaanis peab leiduma ruumi kalakasvatusele.

Selgituseks olgu öeldud, et jutt ei ole ainult kunstlikust kalakasvatusest, see tähendab inkubaatorites toodetud kalamaimude veekogudesse laskmisest, vaid kogu nende abinõude süsteemist, mille eesmärgiks on meie kalavete ri-

nes kunstliku kalakasvatuse teel. Kohati on see arvamus muutunud isegi niivõrd pealetükkivaks, et hakkab segama kogu kõnesoleva probleemi lahendamist tervikuna. Keegi ei kahtle selles, et kunstlikul kalakasvatusel on etendada tähtis osa meie veekogude kalavarude seisukorra parandamises, kuid see osa ei ole kaugeltki mitte otsustav.

Professor B. J. Tserfass ütles: «Pole õige arvata, et kõigil juhtumil võib ülesande (täheleb, kalavarude taastamist ja suurendamist) lahendada kunstliku kalakasvatuse rakendamisel. Mõtlematu ja põhjendamatu kunstliku ka-

lakasvatuse rakendamise tulemusel on real juhtumel saavutatud negatiivne efekt ja diskrediteeritud kalakasvatuse ideed ennast.»

Seepärast on vajalik igal konkreetsel juhtumil välja selgitada need põhjused, mis mõjutasid veekogus kalavarude vähenemist, ja alles siis määrata vastavad abinõud kalavarude taastamiseks.

Ühel juhtumil võib siin kunstlik kalakasvatus osutada üleliigseks, teisel — etendada ainult abistavat osa, kolmandal juhtumil aga kujuneda otsustavaks abinõuks.

Nagu teada, on röövpüügi tagajärjel paljudes meie väiksemates siseveekogudes jäänud kalu üsna

väheks. Västar, püss ja noot kalade kudemisajal on veekogud peaaegu tühjaks teinud sellistest hinnalistest kaladest, nagu haug, latikas, koha. Nende asemele hakkas jõudsasti arenema prügikalu. Veekogudes pääsesid võimule kiisad, ahvenad, särjed. Nii on veekogus valitsevaks seaduseks, et võitluses toidu pärast üks kalaliik piirab teise liigi arenemist ja kui ühe liigi arvukus väheneb, hakkab otsekohe intensiivselt arenema sedasama toitu kasutav teine liik.

Tekib küsimus: kas võib kirjeldatud asjaoludel kalavarude seisukorda parandada hinnaliste kalamaimude sissetoomine? Vaevalt

Võru mehed paigaldavad betoondetaile vee väljajooksu tõkestamiseks.

Foto A. IVASK

küll, sest prügikalad hävitaksid maimud. Selle kinnituseks toome konkreetse näite.

Paljudele kalasportlastele on hästi tuntud Tallinna külje all asuv Harku järv. Ja liialduseta võib öelda, et järv otse kubiseb kiiskadest, sõrme pikkustest ahvenatest, särgedest. Ent vaatamata sellele lasti järve 1957. a. — 700 000 ja 1959. a. — 400 000 haugimaimu. Nüüd pole kahtlust, et maimud langesid prügikalade ohvriks. Igatahes haugide arvukuse tõusu järves pole märgata.

Järelikult esimeseks sammuks selliseil juhtumil peab olema võitlus prügikalaga.

Veel hiljaaegu valitses kalama- janduses arvamus, et kõige pare- maks vahendiks võitluses prügika- laga on tema intensiivne välja- püüdmine peenesilmaliste püünis- tega. Nüüd on praktika selle arva- muse kummutanud. Selgub, et peenesilmaliste püüniste kasuta- mine ei vähenda prügikala rohkust veekogus, vaid vastupidi — kind- lustab tema püsimist.

Ja tõepoolest on see nii. Peene- silmaliste püünistega prügikala püüdes on saagiks peamiselt tema noorjargud, sest täiskasvanud ja suguküpsed kalad satuvad neisse harva. Nii jääb suguküpsetel prü- gikaladel võimalus kudedada ja anda arvukalt järglasi. Samal ajal aga prügikala noorjarkude püüdmisega harvendame nende karja veeko- gus ja soodustame sellega ülejää- nutel kasvamist. Seepärast tuleb prügikalade vastu võitlemist alus- tada sugukalade püüdmisest nende kudemisperioodil, kui nad hoidu- vad teistest kaladest eraldi. Seda asjaolu silmas pidades ongi kala- püügieeskirjades nuru-, särje- ja ahvenapüügiks kasutatavatel püü- nistel minimaalseks silmasuuru- seks määratud 20 mm.

Täiskasvanud prügikala püüdmi- sel on veel teine pluss. Püüdes välja suuri ahvenaid, särgi ja teisi prügikala liike, anname töötajatele odavat ja väärtuslikku toiduainet, kuna nende liikide noorjargud kõlbavad söödaks ainult locma- dele.

Niisiis pole midagi imestada, kui nimetame võitlust prügikalaga esimeseks kalakasva- uslikuks abi- nõuks ja laseme käiku noodad. Hiljem aga hakkame mõtlema kunstlikule kalakasvatusele.

Peatume veel ühel juhul, mil- lal kalavarude taastamist tuleb alustada noodaga. Seekord on jutt kogrejärvedest, kus kokrede arv on hoogsa sigimise tõttu niivõrd suureks kasvanud, et kõigile ei jät- ku enam piisavalt toitu ja nad on aja jooksul muutunud pikaldase kasvuga kääbusvormideks. Pealegi ei oma need nn. mudakogred min- gisugust tõenduslikku väärtust ega kõlba spordikalaks. Seevastu õige majandamise korral võivad niisu- gused veekogud pakkuda nii ma- janduslikku kui ka sportlikku huyi.

Õigesti majandada aga tähendab seda, et järvest tuleb kääbuskog- red välja püüda ja asemele tuua hõbe- või kiirelt kasvavad kõrge- seljalised kuldkogred.

Samasugust bioloogilist nähtust võib täheldada ka latikatega asus- tatud järvedes, kus toidu puudusel jääb latikate kasv seisma ja neist kujunevad tugeva luustiku, suurte silmade ja madala pikliku kehaga näljavormid.

Muide, selline nähtus võib ker- gesti aset leida kalasportlastele kinnistatud veekogudes, kui nen- de majandamise käigus ei teostata perioodiliselt kalade väljapüüki — tõenduslike püügivahenditega. Näiteks Tamula järves on latika- tel säärast ohtu karta. Võru kala-

sportlased ei tohiks seal töendusliku püügiga viivitada.

Töenduslikku püüki on hädavajalik korraldada ka Võru kalasportlastele kuuluvas Loosu järves, kuhu 1958. a. septembris toodi Maardu järvest 180 suguküpset hõbekokre. Nagu katsed näitavad, pole senini kokrede peamiste vaenlaste haugide ainult sportlike püügivahenditega hävitamine järves andnud soovitud tulemusi. Loosu järvest võiks aga kujuneda meie teine Maardu, kui Võru kalasportlased energilisemalt asjale käed külge panevad.

Ega asjata taotlenud kalaspordiföderatsioon kalaspordiorganisatsioonidele töendusliku kalapüügi õigust neile kuuluvais veekogudes. On aeg seda õigust kasutada.

Vahemärkusena olgu öeldud, et asjast ei tule aru saada nii, nagu seda tõlgitsesid Pärnu kalasportla-

sed, kes nõudsid kalakaitseorganisatsioonilt luba meretindipüügiks kalurikolhoosidele kuuluvas Pärnu jõe piirkonnas.

Et ei korduks edaspidi säärast väärsti lähenemist küsimusele, rõhutame veel kord: töenduslik püük on kalasportlastele lubatud ainult neile kinnistatud veekogudes puht kalakasvatustlikel kaalutlustel kalavarude reguleerimiseks vastavalt veekogu majandamisplaanile. Püüda tuleb organiseeritult, et vältida kalade kaubandusvõrgust kõrvalevalgumist. Kalaspordiorganisatsiooni juhatuse ülesandeks aga jääb hoolitseda, et kalade müügist saadud tulud saaks kasutatud õigesti veekogude kalavarude rikastamiseks.

Nagu öeldust selgub, on töenduslike püügivahenditega püük vahetult seotud veekogu majandamisplaaniga. Plaani aga peab

Siia, Viitina järve, tuleb karpkala kasvandus.

Foto A. IVASK

teatavasti koostama veekogu valdaja kalaspor-diorganisatsioon ise ja esitama kinnitamiseks Riiklikule Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspeksioonile. Alles pärast plaani kinnitamist saab kalaspor-diorganisatsioon veekogu nii-öelda täieõiguslikuks peremeheks.

Mitmed kalaspor-diklubid on juba esitanud kalakaitseorganitele kinnitamiseks veekogude majandamise plaanid, kuid mõned üksikud neist on mõelnud kalavarusid reguleerivale töenduslikule püügile ja kalakaitsele. Esikohal kalakasvatustöödest on eranditult haugimaimude sissetoomine. Niisiis jälle see segav arvamus, millest oli juttu juba alguses.

Siin on kohane meenutada TA Zooloogia ja Botaanika Instituudi teadusliku töötaja bioloogiakandidaat N. Mikelsaare ettekannet siseveekogude kalamajandamise vabariiklikul nõupidamisel 1960. a. aprillis, kus ta veenvalt selgitas, et esimeseks sammuks loodusliku veekogu kalaproduktiivsuse tõstmisel on reguleeritud õige püük. Paljud järved meil ei vaja (vähemalt esialgu) mingisugust kalamaimude sissetoomist, nagu seda sageli arvatakse, vaid eelkõige õige püünisega, õigel ajal ja kohas normeeritud püüki.

Millega «võlusid» haugimaimud kalasportlasi? Kui tegu on sooviga tõsta oma veekogudes haugide arvukust, siis sellega tuleb nõustuda. Tõepoolest on haug paljudele veekogudele tarvilik kala, sest ta on hea bioloogiline melioraator, kes puhastab veekogu liigest prügikalast, kalasportlaste aga liksaks veel — huvitav spordiobjekt. Vastuvaidlemist äratab ainult meetodite valik, millega taotletakse eesmärgi saavutamist, sest sagedasti võib seda teha palju lihtsamalt ja kokkuhoidlikumalt.

Võib-olla imponeerib kunstlik kalakasvatuse oma miljonitesse ulatuvate näitajatega — ikkagi midagi paeluvat, kui öelda, et veekogusse lasti nii ja niimitu miljonit haugimaimu. Ärge laske end eksitusse viia, need arvud on petlikud!

Et tuua veekogusse üks miljon haugimaimu, selleks on vaja kusa-gil koguda vähemalt kaks miljonit haugimarja tera, viljastada nad kunstlikult, pakkida raamidele, transportida kalakasvatustalajale, inkubeerida seal kaks-kolm nädalat ja alles siis järgneb maimude laskmine veekogusse. Kõik see nõuab pingelist tööd, hoolt ja kulutusi. Looduses aga teevad selle töö ära 8—10 haugi ja, mis peasi, tasuta. Meie ülesandeks jääks kindlustada neile kalakaitse abinõude kaudu vaid häireteta kudemine.

Näete, nende miljonite taga peituvad päris tagasihoidlikud arvud. Sageli ei pane me tähelegi, kui need 8—10 haugi veekogus väst-raga läbi torgatakse.

Mõistagi, et tegu on teoreetiliste kaalutlustega. Tegelikuses on asi palju keerulisem, kuid mitte kunstliku kalakasvatuse kasuks, vähemalt mitte nendes kunstliku kalakasvatuse piirides, millest kõnel-dakse käesolevas kirjutuses. Täpsemalt öeldes tuleb siin haugimaimude ja nende veekogusse laskmise all mõista äsja resorbeerunud rebukotiga haugilarve ja nende veekogusse laskmist.

Kalakasvatuse aga on kalamaimude ja -larvide veekogusse laskmise vahel suur erinevus. Näiteks kalade sissetoomine veekogusse maimudena on mitukümmend korda efektiivsem kui nende toomine larvidena. Seepärast ongi kaas-aegse kalakasvatuse peamiseks suunaks praegu lasta kasvatatavat

Keila-Joa Kalakasvatusemajas basseinis kontrollitakse meresiamaimude seisundit enne nende merre transportimist. Pildil vasakult: vaneminsener kalavarude taastamise alal Neonelli Genina, kalakasvatusemaja direktor Ranniko ja tehnik-kalakasvataja V. Pimenova.

Foto R. LUUS

kala looduslikesse veekogudesse mitte larvidena, vaid elujõulises vanuses, see on kahe-kolme nädala vanuste maimudena või ühesuvisel, aastase ja vanema noorkalana, olenedes kasvatatava kala liigi bioloogilistest iseärasustest, tehnilistest võimalustest ja ökonoomilistest kaalutlustest.

Tugeva tõuke nõukogude kalakasvatuse kiiremaks liikumiseks nimetatud suunas andis Kaug-Ida lõhe — gorbuša — aklimatiseerimistööde edukus Baarentsi ja Valge mere basseinis. Nende tööde käigus ilmsel hämmastava selgu-

sega, kuivõrd oluline on kalakasvatuses larvide edasikasvatamine kas või mõne nädala vanusteks maimudeks enne looduslikesse veekogudesse laskmist.

Nimelt lõppesid aklimatiseerimistööde esimesed katsed 1957. — 1958. a., millal nendel töödel piirduiti ainult gorbušalarvide sisse-laskmisega Koola poolsaare jõgedesse, katastroofiliselt — ükski gorbuša (saab suguküpseks poolteise aastaga) järgmistel aastatel jõgedesse kudema ei pöördunud. Pilt muutus hoopis teiseks alles 1960. a., kui eelmisel aastal oli jät-

katud aklimatiseerimistöid 2—3 nädala vanuste gorbušamaimude sisselaskmisega. Nüüd kujunesid tagajärjed ootamatult üllatavaks. Juba 1960. a. 25. ja 26. juunil saabusid esimesed signaalid gorbuša sattumisest seisevnootadesse. Neid püüdsid Murmanski kalurid juba 1960. a. sügisel, samuti Arhangelski ja Karjala kalurid. Esines gorbuša püüdmist isegi Norra, Šoti ja Islandi jõgedes.

Gorbuša aklimatiseerimistööde tulemused kiirendasid üleminekut hinnaliste kalade larvide tootmiselt nende edasikasvatamisele elujõulisema vanuseni ka meie vabariigis. Nii jäeti käesoleva aasta kevadel eelmiste aastatega võrreldes peaaegu poole rohkem lõhe- ja mereforellilarve (200 000) kalakasvatustamajadesse edasikasvatamisele. Laiendati peipsi siia larvide kasvatamise katseid Riikliku Jõe- ja Järvekalamajanduse Teadusliku Uurimise Instituudi poolt konstrueeritud sump-planktonipüüdjates. Rajati Pidula kalakasvatustamaja juurde uus üle 2 ha suurune tiik

mereforellilarvide edasikasvatamiseks jne.

Kas ei tundu kõige selle uue kõrval mannetu kontrastina sadade tuhandete kalalarvide sisselaskmisel veekogudesse?

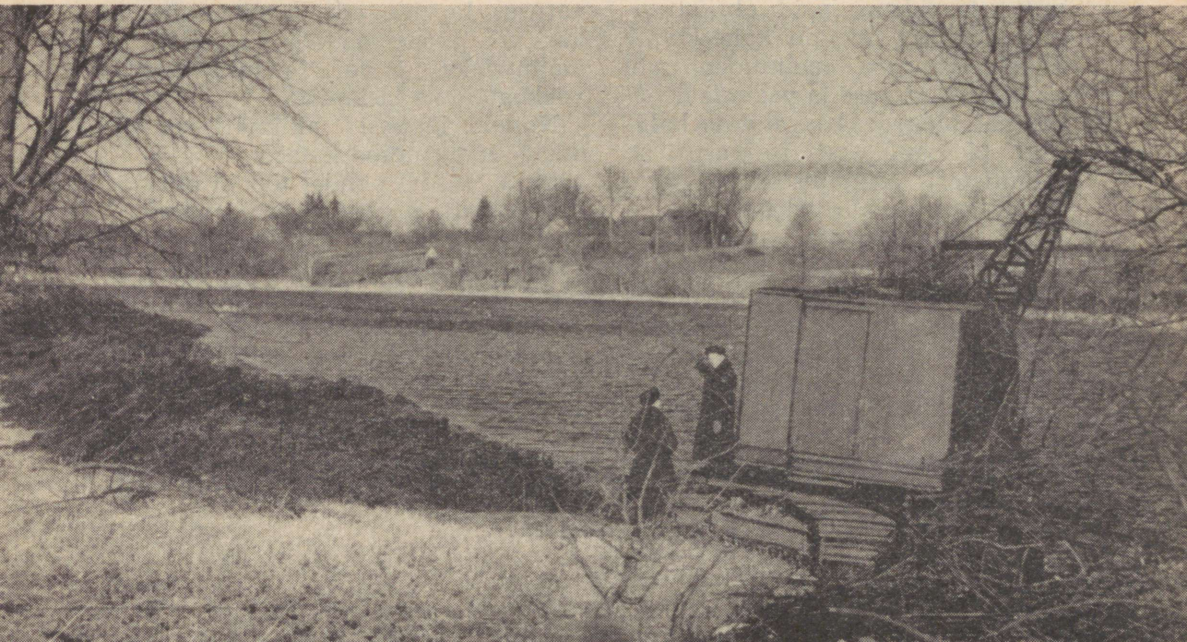
Parem pöörame pilgud tähelepanelikumalt kalavetele ja me näeme, kui sagedasti välguvad veel västrad ja pauguvad püssid nende kallastel, mida tähendavad poisikeselikud meelelahutused nootade ja võrkudega. Üksnes käesoleva aasta kevadel avastasid kalakaitseorganid üle saja taolise juhtumi. Aga kui palju jäi neid avastamata! Liialduseta võib hinnata röövpüüdjate poolt meie kalavarudele tekitavat kahju sadades, tuhandetesse tsentneritesse.

Kalakaitseorganid üksinda pole võimelised seda pahet likvideerima. Just siin ootab laialdane tööpõld kalaspordi patrioote, aktiivseid kalakasvatuse entusiaste. Seltsimehed, tugevdagem kalakaitset!

E. MARTINSON,
vaneminspektor

Ekskavaator süvendab Loosu järve 1961. a.

Foto A. IVASK

KALADE AKLIMATI- SEERIMISEST

Kaasaegse kalakasvatuse üheks tähtsamaks probleemiks on väheväärtuslike kalaliikide asendamine majanduslikult väärtuslikega. See toimub kahel teel: ühelt poolt väheväärtuslike liikide allasurumise ja teiselt poolt väärtuslike liikide veekogudesse sisselaskmisega. Praktika on näidanud, et kõige kiiremat efekti võib saada just uue liigi sissetoomisega veekogusse. Kalakasvatuse praktikas nimetatakse seda kalade aklimatiseerimiseks.

Aklimatiseerimise all mõeldakse organismi, käesoleval juhul kala kohanemist eksisteerivate uute tingimustega. Seejuures uutes tingimustes organism mitte ainult elab, toitub ja kasvab, vaid ka paljuneb ning annab uusi järglaste põlvkondi.

Tihti on emaveekogu ja uued tingimused sarnased, ometi pole nad täiesti ühesugused. Organism peab siin aklimatiseeruma, et paljuneda.

Aklimatiseerimistöid tehakse mitmetel kaalutlustel. Esiteks — veekogu toiduvarude mittetäieliku kasutamise korral, see on juhul, kui töenduslikud liigid ei kasuta veekogu toiduvarusid täielikult. Teiseks — veekogu ebaratsionaalse

liigilise koosseisu korral, kui väheväärtuslikud kalad hoiavad veekogu produktiivsuse madala. Muutes liigilist koosseisu, asendades väheväärtuslikke väärtuslike kalaliikidega, muutub veekogu saagivus. Kolmandaks — senise veerežiimi muutumisel veekogus. Valitsevad töenduslikud kalad kaotavad senise osatähtsuse. Siin asendatakse neid kas uute liikidega, uute toiteobjektide täiendamisega või muudetakse valitsevaid tingimusi. Neljandaks, röövkaladele toitekalade sissetoomise korral.

Aklimatiseerimisobjekti valikut arvestatakse kalade toidu iseloomu ja hulka veekogus, samuti toitumise erinevusi üksikutel arenguetappidel, paljunemistingimusi, suhtumist temperatuuri ja keskkonna teistesse füüsikalistesse-keemilistesse faktoritesse. Tuleb arvestada, et organism või liik pole ökoloogiliste tingimuste suhtes lõpmatuseni painduv. Mida laiem on mingi liigi levikuareaal, seda ulatuslikumad võivad olla uute tingimuste piirid. Näiteks latika levikuareaal on väga lai: põhja meredest lõuna järvedeni, nii Euroopas kui Aasias. See suur areaal hõlmab väga erineva klii-

мага tsoone, järelikult erineva pikkusega vegetatsiooniperioode, samuti temperatuuri amplituudi kõikumisi. Väga erinev on ka hüdrokeemiline režiim. Järelikult latikas on kohanenud kõikidele nendele erinevatele tingimustele, sest ta ju levib neis. Sel põhjusel peetakse latikat suure kohanemisvõimega kalaks. Muidugi on ka erandeid. Esineb kitsa levikuga liike, kes on väga plastilised.

Kalade aklimatiseerimisel uude veekogusse tuleb arvestada nende bioloogilisi iseärasusi. Näiteks kahte röövkala — haugi ja koha — võib kasvatada koos ühes veekogus. Nad mõlemad on röövkalad ja seega ka toidukonkurendid teineteisele. On teada, et haug eluneb kaldavööndis, koha aga on enam avaveekala. Kui veekogus on toitumisala mõlemale küllaldane, pole nad teineteisele kahjulikud. Koos kasvatatakse neid peamiselt suuremates järvedes. Selliseid iseärasusi nii veekogu kui ka kalade suhtes tuleb tingimata arvestada aklimatiseerimisel ja siirmistöödel.

Kalu viiakse üle viljastatud marjana, mitmesugustes arengustates noorte ning täiskasvanud kaladena. Nende valikul arvestatakse nii bioloogilisi kui ka tehnilisi-organisatsioonilisi võimalusi.

Täiskasvanud kalu kasutatakse juhul, kui kala bioloogilised tsüklid on väga pikad, näiteks tuurlaste puhul, kes saavad suguküpseks väga hilja. Siis näeme kohe kala reageerimist uues veekogus. Täiskasvanud kalade eeliseks on see, et nad ei karda röövkalu, eriti suuremad objektid. Teisest küljest on aga nende vedu keerukam ja kulukam ning nende kaudu võib levitada enam haigusi ja parasiite.

Marja ja maimude siirmine on odavam ja lihtsam. Samuti on noorem organism plastilisem.

Vaenlaste suhtes on nad aga tundlikumad, sellepärast asustatakse neid kümned korrad rohkem.

Sugukalu transporditakse kas enne või pärast kudemist ja marja mõnel vähem tundlikul arengustaadiumil.

Valida tuleb ka väljalaskekohta, eriti suuremates veekogudes. Igal arenguetapil on keskkonna tingimuste suhtes eri nõudmised. Ellujäämise võimaluste suurendamiseks paigutatakse aklimatiseerimisobjekte mitmesse kohta. Kõige soovitamaks loetakse aklimatiseerida marja, sellest kohapeal kasvatada maimud ning nendega asustada veekogusid. Võimalikkuse suurendamiseks korraldatakse aklimatiseerimistöid harilikult paar-kolm aastat järjest.

Aklimatiseerimistöid tehti juba Tsaari-Venemaal. Muidugi oli neil töödel siis juhuslikkuse ilme ja nad olid väikese ulatusega. Alles viimastel aastakümnetel on see töö kiirelt laienenud. Aklimatiseeritud on siiglasti, räabist, riipust ja tinti meie maa looderajooni, Uraali ning Kaukaasiasse, sasaani Lääne-Siberi järvedesse, araali šippi Balhašši järve, kefaali Mustast merest Kaspiasse. Need tööd on andnud positiivseid tulemusi. Eriti häid tagajärgi andis riipus Uraali järvedes. Tänu headele toidutingimustele Uraalis sai riipus suguküpseks juba teisel eluaastal ja kala kasv oli märgatavalt intensiivsem kui emaveekogus.

Väärtuslikeks aklimatiseerimisobjektideks loetakse amuuri Amuuri järvest ja tolstolobikut. Nemad toituvad taimedest ning on sellepärast väga kasulikud. Enamik meiegi järvi on rikkaliku taimestikuga. Tolstolobikut on plaanis aklimatiseerida ka meie vabariiki.

Aklimatiseerimistööd Eesti

NSV-s on senini olnud kahesuunalised. Ühest küljest on meie vabariigist välja viidud peipsi siiga, vikerforelli ja räime. Teisest küljest oleme sisse toonud riipust, peledit, sasaani, hõbekokre ja Sevaani järvest hramuuli. Samuti oleme introdutseerinud Lääne-Euroopast klaasangerjaid. Esialgset tööd kulgesid meil bioloogilisi iseärasusi ja tingimusi küllaldaselt arvestamata.

Aastail 1952 ja 1953 lasti Võrtsjärve 140 000 samasuvist sasaani ja sasaani ning karpkala hübriidi. Paraku selle töö tagajärgi pole siiani märgata. Kahtlemata on siin üheks peamiseks põhjuseks röövkalade rohkus, kelle saagiks langesidki 10-grammised noored sasaanid.

Häid tagajärgi andis aga hõbekokre aklimatiseerimine Maardu järve 1949. a. Teda on seal nüüd väga rohkesti. Viimase 6 aasta jooksul on Maardu järvest viidud teistesse siseveekogudesse ligi 12 000 hõbekokre. Need on paigutatud 31 järve ja 7 tiiki. Hõbekokre siirmitööd jätkuvad ka käesoleval aastal.

Riipus ehk räabis toodi Laadoga järvest meie vabariiki 1952. ja 1953. a. Larvid koguhulgas 6 miljonit paigutati Vagula, Tamula, Raigastvere, Kaiavere, Kuremaa ja Valgjärve. Senini on saadud nendest järvedest sportliku püügiga riipuse üksikuid isendeid.

Peledi sissetoomisega 1959. a. rikastus meie vete kalafauna ühe uue väärtusliku liigiga. Peled

Kas kala või ramp?

Foto A. LAIDRE

Pärnu jõe kallastel.

Foto A. LAIDRE

kuulub siiglaste perekonda. Kodumaaks on Siberi veekogud. Ta toitub planktonist ja toodigi selleks, et sisevete planktonivarusid paremini ära kasutada. Emaveekogus on tema keskmiseks pikkuseks 40—50 sm ja kaaluks 1,5—2 kg.

Oma suuruse ja maitstva liha poolest tuleb teda enam hinnata meie teiste planktonist toituvate kalade — räbbise ja peipsi tindi kõrval. Peledi eeliseks aga peipsi siia kõrval on see, et ta kasvab kiiremini. Samuti on ta keskkonnatingimuste suhtes vähenõudlik.

Peledit on Siberi veekogudest edukalt aklimatiseeritud paljudesse Nõukogude Liidu rajoonidesse. Peled kasvab mitte ainult selgeveelistes ja sügavates, vaid ka madalates karpkalale sobivate tingimustega veekogudes. Kahjuks pole autoril andmeid peledi kui spordikala kohta.

Peledit on paigutatud meie vabariigis kolme viimase aasta jooksul Agali, Pulli, Päidre, Kuremaa ja Rõuge Suurjärve kokku 40 000 samasuvist, 340 aastast ja 1 miljon larvi. Kontrollides peledi aremist Päidre järves, sattus ühte noodaloomusesse 19 noorkala. Nad olid 40 g rasked. Võrreldes emaveekoguga (26 g) on see juurdekasv palju parem. Peledile võib loota tulevikku ka meie vabariigis.

1960. a. toodi Antsla tiigimajandisse 200 põhjatoidulise siiglase tsirri marjatera.

Kõige hilisemaks uueks sissetoodud kalaliigiks on hramuul. See karplane on pärit Armeenia NSV mägijärvest Sevaanist. Seal on ta forelli kõrval peamiseks tööduskalaks.

Hramuul toodi meile marjana käesoleva aasta juunis. Siin koorunud larvidest paigutati 10 000 Rõuge Suurjärve ja 330 000 Saadjärve. Väiksemal hulgal on neid kasvamas kalakasvatustiikides. Hramuul on üks ainulaadsemaid kalu, kes sööb pealkasvu. Seega on ta taimetoiduline. Hramuuli keskmiseks pikkuseks emaveekogus on 20—43 sm ja kaaluks 300—1000 g.

Siirmistöõde hulka tuleb lugeda klaasangerjate sissetoomist Lääne-Euroopast. Angerjas meil esineb, seega pole tegemist ta otsese aklimatiseerimisega. Angerjavarude märgatavaks tõstmiseks viidigi läbi see tülikas transport.

Angerjaid paigutatakse kas suurematesse järvedesse või järvede süsteemi, millel on äravool. Äravooludele ehitatakse vastavad alalised püünised ehk lõksud, kus angerjad tagasirännul merre kinni püütakse.

Toidukonkurentsi ärahoidmiseks tehakse siirmistöid samasse veekogusse 2—3 aasta järel. Valgevenes hakkasid angerjad tagasi rändama 5. magevee-eluaastal. Nad olid siis 0,5—0,9 kg rasked. Ühe saksa autori andmeil saab tööndus tagasi 20—30% sisselastud klaasangerjaist. Angerjas on väga maitsev ja hinnaline, sellepärast loetakse tema kasvatamist väga kasulikuks. Jaapanis toidetakse neid isegi kunstlikult basseinides.

1956. a. paigutati Kuremaale, Saadjärve ja Võrtsjärve 308 000 klaasangerjat.

Teistkordselt saime neid 1960. a. — 1,3 miljonit. Need pandi peamiselt vabariikliku tähtsusega Vooremaa järvedesse ja Võrtsjärve. Väiksemal hulgal anti neid ka kolhooside ja sovhooside kohalikesse veekogudesse. Öngespordiorganisatsioonide veekogudesse (Tamula järve) paigutati 5 500 klaasangerjat.

Käesoleval aastal klaasangerjaid ei saadud, kuid loodetakse saada edaspidi.

Kõik eespool loetletud tööd haaravad meile sissetoodud kalaliikide siirmis- ja aklimatiseerimistöid.

Meilt on välja viidud peipsi siiga ja vikerforelli. On teada, et neist esimene on hästi aklimatiseerunud

Ukrainas. Vikerforelli on kasvatatud tiigimajandeis.

Üheks huvitavamaks sellesuunaliseks tööks on kahtlemata räime viimine Läänemerest Araali merre aastail 1954, 1955 ja 1956.

Kunstlikult viljastatud mari lasti kleepuda võrgutükikestele ja transporditi lennukil niiskes õhus

Aesool.

Foto A. LAIDRE

Võhandul Paidra veski paisu all peaks ka forelle olema, kuid haugid ei lase neil sigineda ja saarmas sööb haugidki ära.

Foto A. IVASK

raamid. Kohapeal inkubeeriti võrkkastitaolises nn. Toomi aparaadis välja larvid, kes ise pääsesid läbi võrgusilmade vabadesse. Kolmel aastal kokku koorus Araalis 2038 miljonit räimelarvi.

Araali meres on vähe planktonist toituvaid kalu. Leides eest küllaldaselt toitu, kohanes räim ka valitsevate tingimustega ja arenes kiiresti. Araali mere räimed kasvavad nii suureks kui heeringad. Kalurite püünistesse sattuvat teda nüüd juba mõned kilogrammid. Teda on seal nüüd üsna rohkesti. Praegu valitseb

Araali meres räime püügikeeld, kuid tulevikus muutub ta seal kahtlemata üheks tähtsamaks töõnduskalaks.

Kokkuvõttes võib öelda, et hilisemate aastate aklimatiseerimistööd on olnud tagajärjekad. Kahtlemata on selleks kaasa aidanud ka TA Zooloogia ja Botaanika Instituudi sisevetealased uurimised. Need lubavad meil paremini tunda järvedes valitsevaid tingimusi ning suunata nende kalafauna kujunemist inimesele kasulik suunas.

J. KRUSEL

Vikerforell

Rikkalikud on Eesti siseveed kalaliikide poolest. Öngemehe südant rõõmustavad hõbedased säinad, latikad, vimmad, teivid ja särjed; silma rõõmustavad kuldsed kogred, eriti just kuulsaks saanud Maardu järve elanikud. Kauakestvaid mälestusi ja rikkalikku ainet kalamehejuttudeks annavad hambulised havid, kelle pikkuse näitamisel nii mõnelgi kalamehel käehaardest puudu jääb. Ka kirju ahven kotis teiste kalade vahel pole laita mees. Ja mis salata, olgu kalamees missugune, aga ka tutvumine okkalise kiisaga pakub paljudele rõõmu, kuigi teiste nähes põlastav ilme näole manatakse.

Kõige oodatumaks saagiks enamikule öngesportlastest on siiski läheliste sugukonda kuuluv forell. Ühest sellisest forelli liigist — vikerforellist — tahaksin siin jutustada ka meie öngesportlastele.

Vikerforell on pärit Põhja-Ameerikast. Oma rännakut Euroo-

passe alustas vikerforell 1880. aastal. Vikerforelli mari pakiti kastidesse ja nii algaski ta teekond. Praegusel ajal on juba igati katsetatud ja uuritud viljastatud marja transporti ja vikerforelli palju hilisem järglane Põlula ja Tallinna kalamajandi forell on marjaterana rännanud küll Leningradi, küll Lätti ja Leetu ja teinud pikki matku ka teistesse Nõukogudemaa linnadesse ja oblastitesse.

Kõigepealt kerkib küsimus: milleks oli vaja vedada vikerforelli marja kusagilt kaugelt Ameerikast, kui meil kodumaa jõgedes ja ojades on ja oli küllaldaselt harilikku jõeforelli? Asja tuum peitus selles, et Ameerikas elunev vikerforell on väga vastupidav veetemperatuuri kõikumisele ja erines ka kasvutempolt tunduvalt meie jõeforellist, kes elab ainult külmades allikarohketes kiirevoolulistes jõgedes ning ojades. Vee temperatuur üle 10—12 kraadi on jõeforellile juba surmaks. Kaugelt

Võru Kalanduskubi poolt päästeti vikerforellid ja vähid kuivaks jäävast ojast.

Foto A. IVASK

toodud forell aga talub eriliste raskusteta kuni $+25^{\circ}\text{C}$, mis on suureks eeliseks, võrreldes meie forelliga, ja võimaldab tema palju laialdasemat levikut. Kiire kasv ja vastupidavus tasusid vaeva marja vedamisel ja töid vikerforelli aklimatiseerimiseks meie veekogudes, tasusid püüdeid ja vaeva selle uue kalaliigi sissetoomiseks meie vetesse.

Paljusid võib-olla huvitab, kuidas vedada elusat marja ühest maakohast teise kümnete, sadade ja tuhandete kilomeetrite kaugusse. Mõni võhik võib-olla arvab, et raputa marjale soola peale ja muudkui vea teda ühest paigast teise. Ei. Marja transportijat ootab suur ja vaearikas töö. Mari pakitakse pärast viljastamist, pesemist ja lühiajalist seismist temperatuuri ja niiskuse alalhoidmiseks erilistele raamvõrkudele. Raamvõrkude alla paigutatakse jääd ja välistemperatuuri mõjude eest kaitsmiseks mahutatakse raamid koos marjateradega vastavatesse kastidesse. Kastid omakorda pakitakse karusnahkadesse ja edasi — ole aga kiire ja kärmas! Kuid ega selle kiiruse juures ei tohi olla põrutusi, tõukeid või lööke, sest see võib saada marjale saatuslikuks. Palju on teada neid juhtumeid, kus tuhandete marjaterade hulgast kohale jõudis elusalt ainult üks kümnendik, isegi sajandik. Kalakasvatajate elus on olnud küllalt ka juhtumeid, kus miljonitest marjateradest ei jõudnud kohale ühtegi — eks see kalameheõnn ole meile kõigile teada. Marja transportimisega on samuti nagu kalapüügigagi: mida enam teadmisi ja kogemusi, seda suuremad tulemused ja saavutused.

Nüüd aga edasi meie vikerforellist. Üheks tema peamiseks eeliseks, nagu ma juba nimetasin, on

vastupidavus kõrgetele temperatuuridele. Kalakasvatajaid huvitab veel ka teine eelis — tema kasvamine, mis on tunduvalt kiirem kui meie jõeforellil. Et sirguda 200-grammiseks, nõuab jõeforell vähemalt viis aastat, vikerforell aga kaalub enamasti poolteiseaastasena ehk — nagu kalakasvatajad ütlevad — «kahesuvisena» 150 grammi, kusjuures üksikud eksemplarid kaaluvad kuni 500 grammi. Seega oli soodus vikerforelli kasvatamine töönduslikuks otstarbeks vastavates tiigimajandites. Nii loodigi Euroopas rida kalakasvandusi, kus peamiseks kalaliigiks oli vikerforell.

Meil Nõukogude Liidus on olemas kalamajandeid, kus ühe hektari veepinna kohta saadakse kuni 20 tonni töönduslikku kala aastas. See kõik on saavutatud pingerikka ja püsiva töö tulemusena. Aastad teaduslikku tööd paremate kalaksemplaride valikul, marja kogumise ja inkubeerimise meetodite täiustamisel, kalakasvu tingimuste valikul, söödaratsioonide koostamisel — igal pool aastaid ja aastakümneid uurimisi ja visa tööd.

Sealjuures ei ole unustatud ka meid, õngesportlasi. Tuhandeid kalu lastakse sisevetesse veekogude rikastamiseks uute kalaliikidega. Ka meil Eesti NSV-s on mõeldud kalasportlastele. Kümneid tuhandeid vikerforelle on lastud Harku järve, Veski- ja Tänavjärve ning paljudesse Põhja-Eesti veekogudesse.

Meie kalasportlaste ühiseks eesmärgiks võiks olla ainult selle algatuse populariseerimine. Tuleb loota, et kalakasvatustöö ei jää meil ainult ühekordseks ürituseks, vaid nii kalakasvatajate kui ka kalasportlaste ühiseks püsivaks püüdeks.

V. KORINFSKI

PÜÜGIBAAS

NARVA JÕEL

VSÜ «Kalevi» Tallinna Kalasportklubi III konverents kohustas klubi juhatust 1961. a. rajama Narva jõele püügibaasi. 4. augustil s. a. viidi täide konverentsi ülalmärgitud otsus: Kuningakülas lasti vette klubi esimene paat.

Kuningaküla asub Narva jõe vasakul kaldal, Tallinnast 215 km ja Narvast 35 km kaugusel. Autoga sõites kasutada teed: Jõhvi—Kuremäe—Jaama—Kuningaküla. Raudteega või autobussil Jõhvi saabudes sõita kohale autobussil Jõhvi—Kuningaküla. Huvitav on ka sõita laevaga Narvast Kuningakülla. Laeva- ja autobussiühendus on kord päevas. Klubi paat on sm. Trelina valve all, kes elab esimeses majas küla lõunapoolses servas. Laevasadam asub küla põhjapoolses servas, umbes 800 m kaugusel paadisadamast. Peavarju leidmisega ei teki kohapeal raskusi. Kui on kaasas telk, võib selle aga üles seada paadisadama vastas olevale asustamata saarele. Õngesportlaste käsutuses olev paat on 5,5 m pikk, seega küllaldaselt avar, et kolmel inimesel üheaegselt tegutseda.

Jõgi Vasknarva suunas on 4 km ja Narva suunas 2 km ulatuses väga kiirevooluline, kohati muutudes kärestikuks. Vool on nii võimas, et kannab ankurdamata paati pärioolu suure jõuga alla. Kuna jõe põhi selles lõigus on paene ja ühtlaselt tasane, siis tuleb paadi ankurdamiseks kasutada võrdlemisi suurt raskust, sest vastasel korral libiseb paat koos ankruga pärioolu. Jõe laius on 100—300 m. Vastuvoolu kärestikke läbida on võimalik ainult

päramootoriga, kusjuures mitte nõrgemaga, kui seda on «Moskva».

Kaks kilomeetrit Kuningakülast Narva suunas lõpeb jõgi ja algab Narva veehoidla (Narva meri), mille laius 20 km ulatuses on kuni 2 km. Narva veehoidla kohta võiks öelda, et see on meri metsas või metsas meres. Kõikjal ulatub merest välja nii kasvavaid kui ka kuivanud puid ning kõrgeid põõ-

*«On ikka armas see omapüütud kala!»
arvab E. Abel-«Kiir».*

Foto V. VAH

said. Vee sügavus on väga erinev, ulatudes endise jõesängi kohal kuuni 12 meetrini. Veehoidla alguses on palju saarekesi. Selline on Kuningaküla püügibaasi lähem vesikond.

Vaatamata sellele, et käesolevate ridade autoril ja tema kaaslasel ei läinud mõne päeva jooksul korda erakordselt suuri püügitulemusi saavutada, tuleb Kuningaküla siiski pidada kalasportlaste Mekaks. Seadsime endile peamiseks ülesandeks «uurimistöö», et 3500 klubikaaslasele anda teatav ülevaade, kuidas ja kust alustada Kuningakülas sportlikku püüki.

Narva jões ja veehoidlas võivad õngesportlased tabada järgmisi kalu: havi, ahvenat, tõugjat, latikat, säinast, harjust, särge ja türba. Spinningistid, kes tahavad püüda havi ja ahvenat, laskugu baasist vasakpoolsel jõeosal 1 km ja alustagu kohe püüki. Veehoidlas võib havile lanti pakkuda kõikjal, kas või Narvani välja. Ahvenat võib kõige sagedamini landiga tabada Gorodenko küla kohal (veehoidla alguses). Kui aga on soov tõugjat püüda, siis tuleb alustada baasi kohalt vastuvoolu jõe parempoolses harus. (Baasi kohal lahutab kaks saart kilomeetri ulatuses jõe kaheks. Vasakpoolne jõe haru pole päramootoriga sõidetav.)

Õngitsejatele pakub suurt elamust latikate ja harjuste püük. Latikaid tuleb õngitseda veehoidla alguses Omuti küla poolses lõigus. Seal võib isegi kolmekiloseid latikaid paati tõmmata. Püük on mõeldav ainult tonkaga. Harjuseõngitsejatel purjetada baasist 2—2,5 km vastuvoolu Permisküla suunas. Jõe kiire voolu tõttu on võimalik õngitseda ainult tonka või lendõngega. Tonka tina peab seejuures olema umbes 300 g. Harjuse õngitsemisel asetada 60—70

sm pikkune lips tinast 10 sm võrra ülespoole. Lühikeste vaheaegade järel kergitada tina ridva kerge löögiga põhjast, et tina hüppaks meetri võrra päri voolu. Sellise moodusega võib sööda juhtida kuuni 20 meetri kaugusele paadist. Muidugi ei sobi harjusepüügil olles ka lendõnge kasutamata jätta.

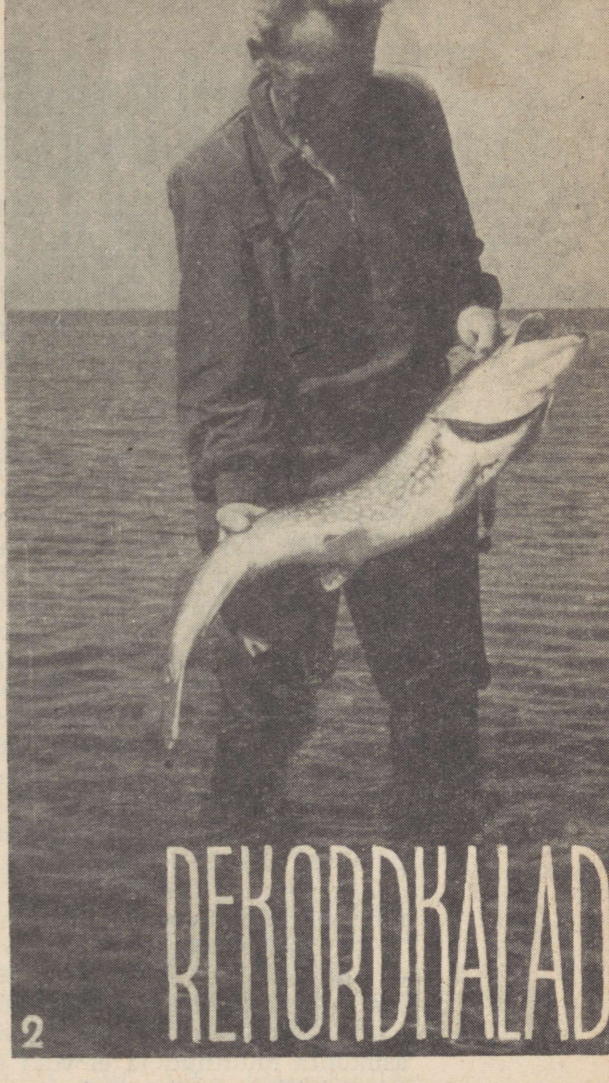
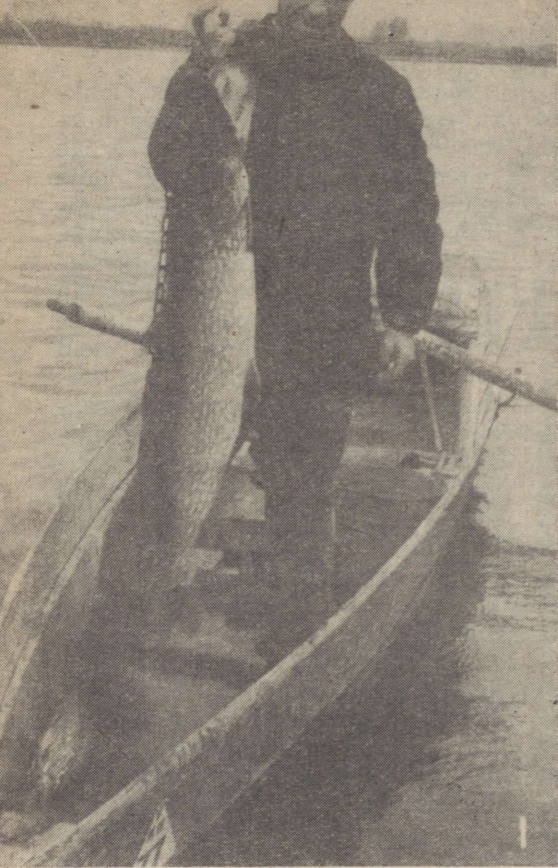
Ahvenaid ja särge võib õngitseda baasi rajoonis ka kaldalt rohuva-
bast veest — «silma-dest».

Havipüüdjal mitte kokkuda, kui landi otsa haakub 10—15 kg raskune eksemplar. Nende ridade kirjutajal oli suurima kala kaal küll vaid 5 kg. Eriti edukas on havipüük 15. maist juulini ja augusti lõpust hilissügiseni. Harjusepüügiks on sobivaim aeg september. Kui õngesportlastest keegi Kuningakülla sõites vihmaussid koju unustab, ei tarvitse tal teelt tagasi pöörduda. Nende ainsaks, kuid rikkalikuks hankimispaigaks on põld baasi vastas jõe parempoolsel kaldal. Teiste püügibaasidega võrreldes on Kuningakülas suur eelis: tormised ilmad pole kalameestele takistuseks, kuna siin ei saa tekkida suurt lainetust.

Usun, et nende eelteadmistega varustatud õngesportlane Kuningakülla saabudes kohapeal niivõrd orienteerub, et võib kohe asuda püügile. Stabiilse veeseisu tõttu veehoidlas ja ulatusliku võrgupüügi võimaluse puudumise tõttu suurenevad kalavarud Narva veehoidlas. Isiklikult kaldun aga juba praegu ütlema, et Narva veehoidla on teiste baasidega võrreldes otsekui kalasupp!

H. LETT

Fotodel paremal: 1. «Slepisõitja» individuaalrekord Vagulal 1960. a. hilissügisel (9,5 kg). (Foto A. Ivask) 2. J. Peegel suure kalaga. (Foto A. Laidre) 3. A. Laidre suure kalaga. (Foto A. Laidre)

REKORDKALAD

3

2

SUVISEL PEIPSIL

Lämmijärvel kalastades tuleb arvestada üht väga tähtsat tegurit, nimelt voolu. Kord voolab vesi Pihkva järvest Peipsisse, kord vastupidi. Harvad on need juhtumid, kus vool üldse puudub. «Kohalikud» eelistavad eranditult voolu ja nimelt Pihkva järvest Peipsisse. See tekib siis, kui Velikaja ja teised jõed oma veed normaalselt Narva kaudu merre saadavad. Kui aga vool on vastasuunaline, siis tähendab see seda, et varemalt on olnud tugev tuul, mis Pihkva järve on «kuivaks» puhunud ja Peipsi veed põhjakaldale tõrjunud. Tuule vaibudes tekib loomulikult vool vastassuunda. Tolle vastassuunalise voolu ajal ei taha kala hästi võtta. Selle põhjus vajab veel selgitamist. Mulle näib, et kala on sel puhul vaid asukohta muutnud ja ei võta tirkku — küll aga ei ütle ta ära ussist.

Ühel pühapäeval, see oli 30. juulil 1961. a. halvimal kalavõtu-perioodil, kui valitses suhteline tuulevaikus ja vool oli Peipsilt Pihkva järve, kalastasin üksi «suure boi» (tuleboi) juures Salo ja Kolpino saare vahel. Öngitsesin 4 meetri sügavusest, ja just seal kohal, kus keegi kunagi ei kalastanud, hakkas suur ahven päris hästi ussi võtma. Tahtsin nimelt proovida, kas «kohal» ongi nii suur tähtsus, nagu «kohalikud» seda väidavad.

Ma ei liikunud terve päeva jooksul paigast ja peibutasin kala juurde. Peipsil on peibutuseks kõige parem ussikarbist võetud jäme kruus, mis kohe põhja vajub, alumata küllaltki tugevale voolule. Et «lõhn» vees kiiresti levib, selles olen korduvalt veendunud. Ka tol korral oli algul kala hõredavõitu, kuid järjest tuli neid juurde, ikka toredamaid-suuremaid. Ning minu päevaseks saagiks osutus täpselt 100 kala, millest valdav enamus olid ilusad ahvenad. Oli ka suuri ja väiksemaid särge, umbes 10%. Et 10-kilone köögikaal saaki enam ei registreeninud, arvestasin saagiks umbes 11 kg, mis pole põrmugi paha selle aja ja ilma kohta.

Hommikul oli ilus vaikne päikesepaiste, õhtupoolikul aga müristas ja äikesevihmad hoidusid läände, kuni üks koos tormiga tabas mind kella 15 paiku. See tuli nii äkki, et eemalt paari kilomeetri pealt oli näha juba vahuseid laineharju, kuid eespool valitses veel täielik tuulevaikus ja läikis peegelsile veepind.

Valmistusin tormi vastu ja kinnitasin paadi ninast, kuna muidu on paat tavaliselt kinnitatud küljelt, et ära hoida paadi asjatut tiirlemist iga tuuleiili suunas. Torm saabus kõuekärgatuste ja välgunoolte saatel koos paduvihmaga. Hirmu oli omajagu. Önged (vedruönged muidugi) olid keritud paati ja varustus peale seljariiete ja jalavarjude kuhjatud enese alla, kusjuures hoidsin kummargil alles ankrunööri kinni, et see jäiga tõmbe korral ei katkeks.

Käsitsen mölasid küllalt hästi ja oskan ka ujuda — nii et surmahirmu just polnud. Önneks pidas ankrunöör seekord vastu ja torm koos äikesega möödus kiirelt.

A. IVASK

TALVISEL LÄMMIJÄRVEL

Peipsi ja Pihkva järve vahelist osa Mehikoormast Pihkva suunas nimetatakse Lämmijärveks — küll mitte otse ametlikult, kuid rahvasuus. Peipsi on meie siseveekogude hulgas üks suurima kalade kasvuiivega veekogusid. Ka kalaliikide poolest ei ole temale vastast.

Pole siis midagi imestada, kui «kuivamaa» kalasportlaste pilgud ja igatsused sinna kipuvad. Seda aga eriti talvel, millal Peipsi avarused ja jääkattealused saladused ning tohutud «teoreetilised» võimalused sinna otse kisuvad.

Pole imeks panna ka seda, kui mõne talvise pühapäeva hommikus tuisus kuus-seitse igatüüpi masinat — veotaksost kuni mootorrattani — Räpina maanteed kaudu otse Räpinasse kihutavad. Seal toimub hargnemine: kes pörutab Beresjesse, kes Mehikoormasse või kaugemale üle järve Duborõ või Jablonitsa alla, kes lihtsalt «sääre taha» Salo ja Kolpino saare vastaskaldale. Kulutulena levib teade, kus «näkkas», kus olid suured, aga hõredalt, kus jäädi hoopis ilma või kuhu tuleb järgmisel pühapäeval tingimata tagasi sõita, sest kala «oli all, aga es võta!».

Kohalikud kalurid vaatavad seda laviini, mis pühapäeva hommikul Lämmijärve jääle vajub, mitmesuguste tunnetega. Ühed mui-

gavad muhedalt, nähes tohutut meest pisikese tuura ja kõhetu kalakastikesega. Teised on ülimal määral ja õigustatult pahased, kui raske veomasin tema püügikohast kolinal ja pörinal üle kihutab. Siis on temal minek — ja võimalikult eemale laviinist, kolistajatest ja segajaist. Sest suur ahven kardab ilmselt igasugu liigset müra ja tampimist.

Võimatu on ära vahetada kohalikke kalureid «kuivamaameestega». Kohalikel on tingimata kaasas kelk «purjega», mille ainukeks otstarbeks on tuulekaitse. «Puri» ripub kahel harkis otstega kepil ja on kergesti lahtikeritav. Kelk-saanike aga on ühtlasi istumiseks ja veovahendiks tuura ja saagi transportimisel. Sileda ja libeda jääga istub kalur kelgule ja lükkab seda kahe teravaotsalise kepikese abil kiiresti edasi. Aga nende tuuragi ei saa meie omadega võrrelda. See on nii võimas ja vägev, et lööb augu jõesse poole kiiremini kui meie oma. Nad ise nimetavad seda jääkangiks. Ka nende augud jääs on võimsad ja avarad. Jääsupp kühveldatakse labidaga eemale, sest nad armastavad püüda «puhtas vees».

Meie aga matsime augu sageli lumme või jätsime jääsupi auku, nii et «spiil» (põhjalant, sikuti) vaevalt läbi mahtus, kuna olime

Võrulane Hugo Samosson endavalmistatud jääpuuriga Lämmijärvel.

arvamisel, et kala kardab ülevalt langevat valgust. Ka tirgutamises harrastavad «kohalikud» isesugust stiili, mis erineb mõnevõrra meie omast.

Erinevus seisneb selles, et kohalikud sageli solistavad nõoriga vees ja tõstavad tirguvarre, seda tublisti raputades, kõrgele näo kohale. Küllap mängib «spiil» sedasi kõige ahvatlevamalt, sest nende saagid on meie omadest pidevalt priskemad ja ahvenad kopsakamad.

Meil on «spiilid» poleeritud ja lakeeritud, mõnel hõbedased, mõnel koguni üle kullatud, neil aga lihtsad valgevasetükid, sageli oakujulised, ja konksud kidadeta. Igal põhjalandil ehk «spiilil» on aga ilmtingimata nõõri kinnitamiseks number 8 kujuline rõngake taga, mis laskvat «spiilil» nõõri otsas mängida. Nõõr ise aga on nii 0,5—0,7 piiris, mida meie kasutame spinningule. «Spiili» harud (konksud) on nr. 8—10.

Igal pool pole ka «kohalikud» ühtemoodi. Kord, kui jää oli paks ja ohtu polnud põrmugi, sõitsime veoautol «sääre taha» kaugele Duborõ alla (ka Gordubõks nimetatud), kuhu saab meie rannast oma parkümmend kilomeetrit. Räägiti, et seal leiduvat suuri ahvenapõrakaid, sest rohkete kivide ja madala vee tõttu ei tehtavat seal töõnduslikku püüki.

Suur oli meie üllatus, kui leidsime seal eriti paksu jää ja ainult vaevalt meetri vett. «Kohalikud» aga käisid nagu heinalised, suur seljakorv tuuraga kukil. Sealkandis istuti nimelt korvi peal nagu kana pesal ja kõik, mis tirgu otsa hakkas, pisteti istme alla korvi. Meie üllatus suurenes veelgi, kui mitmed meie mehed oma «spiilidest» ilma jäid. Selgus, et seal all oli tõepoolest ainult hiiglasti, pris-

keid poisse, kelle kitsast august väljatoomine «meie tavade» kohaselt võimatuks osutus. Aukudele tuli teha juurdelõikeid, need jääpurust puhastada ja hakata püüdma «kohalike» moodi — puhtast august, kus ilmselt oli näha, mi-huke poiss otsas on ja kuidas temaga toime tulla.

Kui pärast kodus kaaluma hakati, selgus, et vanal veteranil Kaseorul, kes on üle 80 aasta vana, kaalus ahven 1642 grammi, mis on meie meeste seniseks jääpealse püügi rekordkalaks. 1300- ja 1100-grammiseid leidis õige mitmeid. Alla poolekilost kala aga polnud vist kellelgi.

Tähtis on Peipsil ilmastiku ja püügikohtade tundmine. «Idatuul puhub kala isegi pajast välja!» lausuvad «kohalikud» ega lähegi iga ilmaga jääle. Meil aga polnud valikut, kuid see tegi meidki targaks. Et õiget püügikohta leida, selleks orienteerusime algul «kohalike» järgi, kellel kõik kivipealised, madalikud ja sügavamad kohad pimesi leitavad. Tuli leida kaldalt orientiirpunktid ja need hästi meeles pidada, siis sattusid järgmisel korral täpipealt õigele püügikohale. Peatselt kogesime aga, et mõnikord on kala kaldal roos ja roo ligidal, teinekord kivipealsetel, vahel, kuid harva, süvendeis. Mõnikord oli suur kala ääres, väike sügaval, kuid enamalt on see vastupidi.

Kui väike kala roos «spiili» ründas, mida jääaugust selge madala vee tõttu vabalt näha oli, siis võis heade lootustega siirduda sügavale. Kui väike kala «spiili» pages, tuli proovida ussiga. Kui väike kala «spiilist» väljagi ei teinud, võis vabalt «pillid kotti panna» ja kodupoole kõmpida — kuid seda muidugi keegi teha ei raatsinud.

A. IVASK

MIS ON TÕELINE KALASPORT?

Meil tarvitatakse veel tavaliselt niisuguseid ritvu ja nõõre, et kala otsahakkamisel võib jõuga murelt «välja kerida», kuna kalale ei ole jäetud mingit võimalust võita kahevõitlus. On olnud juhus kuulda, eriti Saaremaal ja Narvas, nurinat selle üle, et müügil olevad spinningunõõrid (tamiil) on liiga peenikesed, mille tõttu kala tõmbavat need puruks. Avaldati soovi, et peaks valmistatama tamiili vähemalt 1—1,2 mm läbimõõduga. Narva veehoidlal oli juhus näha, kuidas üks kohalik «kalasportlane» keris välja suurt havi, seejuures mootorpaati peatamata. Püügi-varustus koosnes spinningu ridvast, mille peenem ots oli põidla-jämedune, ja tamiilist 0,9 mm läbimõõduga. Seekord jäi võit küll kalale, sest kolmiku kaks haru läksid sirgeks. Kuid selle nõõga koha enda varustuses lubas see «kalasportlane» edaspidi kõrvaldada.

Sirvides rajatagust, eriti Saksa Demokraatliku Vabariigi kalasportialast kirjandust ja ajakirju, torkab silma vaenulik suhtumine niisugustesse «kalasportlastesse». Neid nimetataksegi kalasportlasteks jutumärkides või ka lihtsalt «kalaliha varujateks».

Seal peetakse tõelise sportliku kalapüügi eelduseks äärmiselt peeneid ritvu ja nõõre ning väga viimistletud püügitehnikat ja -oskust. Kuulsad kalasportlased ütlevad, et tuleb anda ka kalale võimalus võita, milleks kala jõu ja

osavuse vastu seatakse mitte toores jõud, vaid viimistletud püügitehnika ja püügioskus. Tavaliselt püütakse seal haugi mitte üle 0,3 mm tamiiliga, tihti aga ka 0,2 mm ja tõmmatakse sellega veest välja isegi 7 kg haugi. Muidugi ei saa nende nõõridega kolmiku harusid sirgeks tõmmata. Nii peened nõõrid nõuavad head püügitehnikat, nimelt peeneid, vetruvaid ritvu ja statsionaarrulli.

Ühe ainult avamerepüüki harastava välismaise kalasportklubi kodukord lubab nõõri kandejõuga mitte üle 50 kg, kuigi püütakse mitmesajakiloseid haisid.

Kalaspordi üheks tähtsaks koostisosaks peetakse turniirisporti, s. o. kaugus- ja täpsusviskeid spinningu ja lendõõnega väga mitmesugustel aladel ja peale selle combineeritult kolme-, nelja-, kuue- ja kümnevõistlusena.

See ala on nii organisatoorselt kui ka tehniliselt väga arenenud. 1952. a. loodi Rahvusvaheline Kalaspordi Konföderatsioon (CJPS), millesse kuulub praegu 26 riiki, sealhulgas ka kõik Euroopas asuvad rahvademokraatiamaad. Põhja-Ameerika Ühendriigid ei tahtnud sellega liituda ja löid teise rahvusvahelise kalaspordiorganisatsiooni (JCF), mistõttu rahvusvaheline kalaspordiliikumine on lõhestatud.

Saksa Demokraatlikus Vabariigis hakati kohe pärast konföderatsiooni astumist turniirisporti aren-

dama ning propageerima seda laia-
des hulkades, eriti noorte seas.
Selleks määrati kohtadele treenerid,
korraldati treeningulaagreid ja
võistlusi, propageeriti turniir-
sporti ajakirjanduses, demonstree-
riti seda rahvakogunemistel.

Tulemused ilmnesisid juba 1959.
aastal, kui Saksa DV esmakordselt
võttis osa Euroopa meistrivõistlus-
test turniirispordis. Üllatuslikult
viis Saksa DV 39 medalist 21 oma
koju, neist 7 kuldmedalit. Peale
selle võideti «Rahvuste karikas».

1960. a. peeti need võistlused
maailmameistrivõistlustena. See-
kord võitsid Saksa DV turniir-
sportlased 69 medalist 45, neist 18
kuldmedalit. Samuti võideti teist-
kordselt «Rahvuste karikas». Siin
kerkis esile uue jõuna Poola, kes
võitis 10 medalit ja saavutas teise
koha. Tähelepanu väärrib asjaolu,
et kuulsad turniirispordimaad,
nagu Austria, Šveits ja Lääne-Sak-
samaa, langesid 1960. a. võistlustel
tahapoole. Nii võitis Saksa DV ai-
nult 3 medalit, Šveits 2 medalit,
Austria aga ei võitnud mitte üh-
tegi.

Muidugi korraldatakse Saksa
DV-s ka rohkesti püügivõistlusi,
nii spinningupüügis, õngitsemises
kui ka lendõngepüügis, peale sel-
le veel kolmevõistluses, kus arves-
tatakse kolme ala tulemusi kokku.
Kolm korda on Saksa DV osa võt-
nud ka maailmameistrivõistlus-
test õngitsemises, saavutades
1958. a. VII koha, 1959. a. VI ja
1960. a. III koha.

Nii on kalasport Saksa DV-s
kindlatel alustel. Paljude suure-
mate spordivõistluste, näit. vii-
maste Saksa spordimängude ka-
vasse võetakse ka turniirispordi-
alasisid ning püügivõistlusi. Tur-
niirispord on muutunud väga po-
pulaarseks. Saksa spordimängudel
võistles turniirispordis 152 kala-

sportlast, neist 36 naist. Võisteldi
41 võistluspäigas, kus oli alati
2000—3000 pealtvaatajat.

Kalaspordi niisugune areng on
võimalik ainult ühise kalaspordi-
organisatsiooni tingimustes, sest
nii saab jõude killustamata kogu
vabariigi ulatuses kalaspordiala-
seid üritusi kavandada ja suunata.

K. LUIK

Hüll Halliste jõel.

Foto A. LAIDRE

Kalakaitse-eeskirjade rikkumise juhtumeid

Kommunistliku ühiskonna arengu seaduste järgi peab minema osa sotsialistliku seaduslikkuse täitmise järelevalve funktsioone ühiskondlikele organisatsioonidele. Nii on ka riikliku kalakaitse töötajatele abiks organiseeritud kalasportklubide juurde ühiskondlike kalakaitseinspektorite grupid. Aktiivselt aitavad kaasa ka miilitsa ja Tallinna Metsamajandi metsavalve töötajad.

Nende töö on eelmiste aastatega võrreldes tublisti aktiveerunud.

1961. a. Pühajõel (Võhandu ülemjooks) Vihtla küla röövpüüdjalt konfiskeeritud 14 sm pikkune surnud jõeforell koos õõseks jökke jäetud ussisöödaga.

Foto A. IVASK

Näiteks Paide ühiskondlikud inspektorid avastasid Valgma jões mudase ja õlise traktori, pildistasid selle ning avaldasid rajooniajalhehes artikli «Minu elu kõige suurem kala». Traktorist Rudolf Mihkelev aga tasus veekogu reostamise pärast temale määratud trahvi. Harju rajoonis asuva Teilivere oja kaldal märkasid kalasportlased vee koosseisu muutumist — õli veepinnal ning ebaloomulikku lõhna. Nad signaliseerisid sellest kalakaitse töötajaile. Kohale minnes selgus, et Kuusalu Remonditehase veepuhastusseadmed ja settekaevud olid juba pikemat aega puhastamata ning tühjenemata, mille tagajärjel nad ei täitnud oma otstarvet. Ehk küll remonditehase direktor sm. Kõster kasutas Harju rajooni rahva-kohtus kogu oma kõneosavust, peab temagi kohtuotsusega määratud trahvi tasuma. Tallinna elanikud vennad Aleksander ja Aleksei Reimann valisid oma märkilaskmise kire rahuldamise objektiks Ülemiste järve haugid. Nad võtsid kaasa spordipüssid, paugutasid järvel ning surmasid kalu seni, kuni ühiskondlikud inspektorid nad tabasid. Kumbki tasus neile määratud trahvi rbl. 40. —

Samas veekogus pidas jahipüüsihaugijahti Viktor Zaitsev, kes ähvardas teda korrale kutsuma ilmunud miilitsatöötajaid relvaga. Zaitsev mõtiskles oma huligaanse käitumise üle 15 ööpäeva kinnipidamiskohas, kalapüügieeskirjade rikkumise eest aga tasus määratud trahvi. «Balti Manufaktuuri» töötajad Stepan Butnik, Albert

Kas see suitsurüübis pole alamõduline? Selliseid müüakse Võrus.

Foto A. IVASK

Kuznetsov, Nikolai Tretjakov ja Viktor Filippov muretsesid üheskoos hea kapronnooda. Kui suur kellegi panus noodaosasse oli, seda nad hiljem ei mäletanud. Nad ei mäletanud ka seda, kuidas nad koos sattusid kalastama Jägala jõele Vetlasse. Isegi see oli nendel meelest ununenud, et tubli Rooküla metsavalve töötaja Heino Vares koos kaaslastega nendelt nooda ära võttis. Tabatud põgenesid, kuid jätsid metsaametniku taskublocki mälestuseks oma mootorrattaste numbrid, mille järgi tehti kindlaks nende nimed. Hoolimata oma süüteo eitamisest tasusid kõik nendele määratud trahvi á rbl. 25.— tähtaegselt, kartes arvata vasti, et kohtus võidakse välja selgitada, kust saadi defitsiitne kapronnoot ja kes olid nende ülejäänud kaaslased.

Ka rahvamalevlased on olnud abiks kalapüügieeskirjade rikkumiste avastamisel. Nii tabas Jõe-lähtme rahvamaleva staabiülem sm. Mardi Kostivere sovhoosi töö-

taja Adu Riibergeri, kes oli surmanud ahinguga 9 haugi.

Omamoodi röövpüüdjaks osutus Kose Kalaspordiklubi liige, ühiskondlik kalakaitseinspektor, Triigi metskonna töötaja Herbert Kretti. Püüdes ise Paunküla veehoidlas spinninguga alamõdulisi hauge, hakkas ta hiljem teda korrale kutsumud teist ühiskondlikku inspektorit süüdistama selles, et kala olevat valesti mõõdetud. Seejuures ta unustas, et oli püügieeskirjade rikkumise juures koostatud aktile alla kirjutanud. Kõige häbi-väärsem selles loos on asjaolu, et Kretti keeldus trahvi tasumast ning tasus selle alles siis, kui rahvakohus oli Kalakaitse Inspeksiooni hagi tema vastu rahuldanud.

Eeltoodu innustagu ühiskondlikke töötajaid veelgi aktiivsemale kaasalöömisele veekogude kaitsel.

Nüüd aga ühest unarusse jäänud tööloigust. 1961. a. kevadel koostati protokoll Kotka elektri-jaama tehnilisele juhatajale Ar-

mand Laudole. Teda viis kehtivate eeskirjadega vastuollu asjaolu, et ta sulges elektrijõuajama veepaisu omavoliliselt, kalakaitseorganitega kooskõlastamata. Kehtiv kord nõuab, et organisatsioonid, kes omavad veeäravoolu seadmeid, peavad iga kord, kui tekib vajadus nende avamiseks või sulgemiseks, taotlema selleks Kalakaitse Inspektsiooni nõusoleku.

Kui palju on kalasportlased mööda kõndinud tühjastlastud paisjärvest või kuivalejäänud jõesosast allpool äsja suletud vesivärvaid, mõtlemata, mida võivad teha vastutustundetud töötajad omavolilise avamise ja sulgemisega. Ma toon paar näidet: ülaltoodud Kotka elektrijaama paisu kolmeks tunniks sulgemise tagajärjel jääb kuivaks jõeosa ca 300 m ulatuses. Ühel tormisel ööl enne nimetatud juhataja tööleasumist suleti tamm omavoliliselt ning raiuti ahingutega surnuks ligi 2000 kg lõhet ja forelli. Mõned aastad ta-

gasi avas Hüüru veski mölder täielikult vesivärvavad ja paisjärve kuivaks jäädes püüdis ta sealt abilistega ca 500 kg kala.

Need on üksikud avalikuks tulnud juhtumid, kuid veel paljud on jäänud avastamata. Kalakaitse Inspektsioon valmistab organisatsioonidele kirjalikud load, kusjuures tammide avamine peab toimuma alati kalaspordiklubide või mõningatel juhtudel metsavalve töötajate juuresolekul, et ära hoida võimalikku röövpüüki ning vajaduse korral kaasa aidata kuivalejäänud kalade päästmisel.

Ühiskondlik aktiiv! Pidage ka sellel tööloigul silm peal, sest see on enamasti kohaliku tähtsusega veekogu spordikala, mida õngitse- te ja spinninguga püüate, kuid mis võib lühikese ajaga hävida, kui ei peeta kinni kalapüüki reguleerivatest eeskirjadest.

H. KIVILOO,
kalakaitse Tallinna piirkonna
inspektor

Sõmerpalu ... Sihukesi maksab juba püüda, 19 sm on ilmselt vähe!

Foto A. IVASK

STATSIONAARRULL

Statsionaarrull on välismaal tuntud juba mõned aastakümned, kuid erilist menu tal ei olnud. Tema võidukäik algas alles viimasel aastakümnel. Selle põhjustas eelkõige uute õngenööri materjalide kasutamisele võtmine, mis võimaldas imepeenikesi nõore valmistada. Olgu märgitud, et kapronit, perlooni, nailonit jt. mõningane jäikus siidnööriga võrreldes soodustab statsionaarrulli kasutamist.

Tema levikukiiruse kohta on heaks näiteks Demokraatlik Saksamaa. Veel kolm-neli aastat tagasi käis mainitud riigi kalasportlaste häälekandjas «Deutscher Angelsport» äge poleemika selle ümber, kas eelistada multiplikaatorrulli või «statsionaari». Ent tänapäeval on seal viimane esimese välja tõrjunud — ja seda niihästi spinningu- kui ka õngepüügis.

Ka meil Nõukogude Liidus on «statsionaar» paari viimase aasta jooksul hakanud teed leidma nii spinningistide kui ka õngemeeste südamesse. Meil on sisse veetud rulle Tšehhoslovakkias ja Saksa DV-st, kuid ka kohalik tootmine on juba käigus.

Milles seisavad siis «statsionaari» voorused?

Kõigepealt selles, et tema kasutamisel pole karta nõöri sassiminekut, tülika «paruka» tekkimist. Seetõttu võib iga algaja temaga kaugviskeid sooritada. Teiseks suureks vooruseks on see, et temaga on võimalik heita imekergeid lante.

Need voorused tulenevad sellest, et «statsionaari» rull ei keerle (sellepärast teda nimetataksegi «statsionaarseks!)). Nõör jookseb rullilt silmustena üle välimise põse nagu niidirullilt, kui niiti üle rulli otsa tõmmata. Seega on mõistetav, et nõör end rullilt vaid senikaua lahti kerib, kuni landi lend teda selleks sunnib. Kui lant (raskus) peatub, näiteks vette või vastaskaldale kukub või puukstesse takerdub, lakkab nõöri rullilt lahtihargnemine. Loomulikult ei saa siis tekkida mingit «parukat».

Kui kasutatakse peenikesi, kergeid nõore (keskmisel statsionaarrullil kasutatava nõöri läbimõõt on harilikult 0,35 mm), siis on heidetaval raskusel nõöri rullilt mahatõmbamine minimaalse energia kuluga seotud. Nottingham-rullidel (nii nimetatakse meil kasutatavaid pöörlevaid rulle) kulub nende pöörlema panemiseks juba palju landi lennuenergiat. Siit on arusaadav ka «statsionaarilt» tehtud viske pikkus ja kerge te lantide kasutamise võimalus.

Iga silmuse mahajooksmisel tekib nõörisse keerd. Kuid nõöripüüdja vibu (pick-up) kerib ümber rulli keereldes nõöri mahajooksule vastupidises suunas tagasi ning kõrvaldab seega tekkinud keerud. Tagasikerimisel liigub rull edasi-tagasi, võimaldades nõöril ühtlaselt ja korrapäraselt rullile asetuda. Olgu märgitud, et enamel jaol «statsionaari» mudelitel toimub kerimine vasaku käega.

Peenikeste nõöride kasutamine «stat-

sionaaril» on seeläbi võimaldatud, et «statsionaaril» on seadis, mida saab reguleerida nii, et nõõri kandejõust suurema koormuse korral rull nõõri automaatselt järele annab. Nimelt ei ole rull oma teljele kinnitatud jäigalt, vaid ta püüab liikumatu tellitava piduri abil. Viimast võib reguleerida nii, et ta näiteks 4 kg ületava tõmbe korral hakkab nõõri järele andma. Niisiis: suur kala tirib rullilt nõõri maha, sina aga kerid rahulikult edasi! Muidugi ei maksa mainitud võimalust kalapüügil kasutada, sest nõõr läheb liiga keerdu. Seepärast on targem ära oodata, kuni kala uuesti hakkab järele andma. Ent teoreetiliselt (!) on nõõri katkemine võimatu, sest pidurdamise tugevus on nõõri kandejõuga kooskõlastatav.

Statsionaarrullilt jookseb nõõr suurte silmustena, seepärast on temale kohandatud ritvadel esimene rõngas tavalisest palju suurema läbimõõduga (3,5 sm alates) ja kõrgele jalale asetatud. Seega vähendatakse nõõri hõõrdumist rõngas. Ka järgmine rõngas on mõnevõrra suurema läbimõõduga. Need suured rõngad tekitavad ridva transportimisel

mõningaid ebameeldivusi. Uuematel «statsionaari» mudelitel on rull kaetud kapsliga, mille keskel on auk, kust nõõr juba täiesti sirgena väljub. Niisugused rullid on kasutatavad harilike rõngastega ritvadel.

Statsionaarrull kinnitatakse ridvale allasendis. (Vaid mõningad hüpermood-sad «statsionaarid» on ridval ülalasendis.) Heitel tuleb ritva hoida nii, et rulli jalg jääks keskmise ja nimetu sõrme vahele. Nõõr pigistatakse nime-tissõrmega vastu ritva, vinnastatakse nõõripüüdja vibu (seega vabaneb nõõr viskamiseks) ja sooritatakse heide. Loomulikult tuleb heite ajal nõõr «õigel hetkel» vabaks anda, mida saab teha nõõri hoidva sõrme sirgeks ajamisega. Tõõ sõrm võibki landi lennu ajaks sirgeks jääda, et tarviduse korral landi liiga temperamentset lendu pidurdada. Seda tehakse sõrme rullile lähendades, nii et mahajooksvad silmused sõrme puudutavad. Kui lant on soovitavas kohas «veendatud», võetakse vasaku käe-ga käepidemest kinni ja alustatakse tagasikerimist. Juba käepideme esimese pöörde ajal vabaneb nõõripüüdja vibu

«Õhtul Pärnu lahele merd kaema.»

Foto A. IVASK

vinnast, haarab nõõri ja lant hakkab liikuma «kodu poole».

Nii oleks «statsioonari» heitetehnika kirjeldus kõige üldisemates joontes. Kuid on rulle, millel automaatne nõõripüüdja puudub — nende juures on heitja nimetissõrmel juba suuremad ülesanded, kuna ta peab olema nõõripüüdjaks ja selle tagasikerimisel rullikule asetajaks. Vastukaaluks leidub aga ka «statsionaare», mille kasutamisel nimetissõrm on täiesti töövaba. Nõõri kinnihoidmine sünnib siin vastava mehhanismi abil.

Ka heide erineb mõnevõrra nottingham-rullilt heitmisest. Kuna siin nõõri vastupanu lanti püüdele vette saada on minimaalne, siis toimuvad heited põhiliselt randme jõul, välja arvatud kaugvisked. Põhiliseks heite vormiks on üle pea heide. Sel puhul kallutatakse ritv vertikaalasendist vaid üsna veidi tahapoole ning «torgatakse» ta kerge löögiga märgi suunas — umbes nii nagu heidaksime ora otsa aetud kartulit lähedal asuvasse märklauda. «Statsioonari» spetsialiteet on nn. pendelvisse või altkäeheide. Võimalikult

pikemalt allarippuvat lanti õõtsutatakse edasi-tagasi. Silmapilgul, mil õõtsuv nõõr horisontaalselt hoitavat ritva peaaegu puudutab, rebitakse ritv järsult üles, ühtlasi sirutatakse käsi välja märgi suunas. Lant või sööt lendab lameda kaarega märgi suunas ja langeb väga vaikselt vette.

Muidugi on «statsioonarilt» heidete sooritamisel veel mitmeid teisigi võimalusi, kuid tema kasutaja avastab nad võrdlemisi lühikese praktika ajal iseisvalt. Heite sooritamisel on ju tähtis osa ka ridval, nimelt selle elastsusel — seepärast on kirjutuses väga raske kõiki kombinatsioone ette näha. Olgu vaid öeldud, et «statsioonar» armastab painduvat ritva.

Lõpuks veel üks praktiline nõuanne. Kuigi «statsioonari» nõõr teoreetiliselt keerdu ei lähe, siis praktiliselt seda juhtub. Eriti kui kasutatakse jämedamaid «tamiile» ja raskeid lante. Seepärast soovitatakse tekkinud keerdude kõrvaldamiseks landist vabastatud nõõri heinamaal pisut läbi rohu libistada.

L. SOONPÄÄ

Püügiaeg on läbi...

Foto A. LAIDR

Vedru- õnged püügist

Kirjeldasin juba bülletäänis «Kala-
vetel» põgusalt vedruõnge. Seekord
peatuksin temal pikemalt.

Olen kaheksal korral kontrollinud
selle «relva» tõhusust ja otstarbekust
ning leidnud ta olevat asendamatu eriti
Peipsil. Kõigepealt on teda hõlbus
transportida ja teiseks on ta otsekui
loodud suurtest sügavustest õngitsemi-
seks.

Täiendavalt peab mainima, et Peipsil
sobib kõige paremini vedrujätk, mille
pikkus on 10 sm või isegi rohkem. Ridva
pikkuseks on umbes pool meetrit. Ridva
jämeduseks võiks olla poolteist senti-
meetrit tüvest ja pool ladvast. Nöör,
0,4—0,5 mm, võib olla kas valge või
värviline, vahet ei ole märganud.
Õngekonks olgu tubli, umbes nr. 8—10,
muidu suuri ahvenaid ei haagi. Tina
olgu voolu puhuks vähemalt 4—8 g.

Särjepüügiks «poolest veest» võib
nöör olla 0,3 mm ja konks nr. 4—6.
Püüda tuleb väikese, mitte suure
ööussiga. Ka kooreüraski tõugud ja
maipõrnika röövikud on väga heaks
söödaks. Peibutuseks tuleb kasutada
ussikarbi kruusa ja vihmausse, eriti
otstarbekad on kõdusõnniku- ja kaste-
ussid.

Vedruõngega püüdes tuleb kalal lasta
neelata seni, kuni «katsumisel» on
tunda, et kala on kindlalt otsas —

muidu ei maksa haakida. Uss võib olla
kalal ainult otsapidi suus. «Katsumine»
toimugu õrna tõmbega, mispuhul tuleb
jälgida vedru võnkeid, et ära arvata,
kui suur kala on sööta võtnud.

Õige suure kala korral ei ole võnkeid
üldse märgata. Vedru kooldub sujuvalt
ja «katsumisel» ei rabista keegi, vaid
õng oleks nagu rampes. Siis on
aeg kohe haakida. Kui suure kala puhul
«katsumine» on varajane ja sööt kala
suust peaks välja libisema, rabab ahven
seda uuesti ja neelab kohe alla. Niisiis
suure kala (eriti ahvena) võtul ei ole
«katsumine» üldse riisikoga seotud.
Kiisk seevastu aga rabistab ja rapu-
tab, kusjuures vedru võbiseb, justkui
oleks tegu elektrikõlistiga. Parem on
kiisal mitte lasta näkkida, sest suure
sööda näsib ta mehemoodi ära ja kisub
konksu otsa paljaks, kuid rabistab ja
kisub siiski veel edasi.

Särg nõksutab vedru mitu-mitu
korda ja kui too järele ei anna, siis
kas tõuse ülespoole, lastes vedru «nor-
maalasendisse» ja jäädes ise otsa, või
vastuseisu tundes lahkub «pettunult».
Ka särge võib «katsuda», kuid õige hel-
lalt ja temale on vaja võrdlemisi äki-
list lööki, et otsa haakida. Aegamööda
venitades võib tal ussi suust ära ve-
dada. Särjel võib lasta süüa ka «aja
peale», arvestades umbes, kui kaua aega
kulub tal suutäie allakugistamiseks ja
sel ajal mitte «katsuda», vaid kohe
vajaliku aja möödudes haakida.

Latikas teeb paar jõulist nõksu ja
kas paneb siis kohe minema või «laseb
korgi lapiti», s. o. tõuseb koos söödaga
ülespoole. Sel puhul võib julgesti «kat-
suda» ja kui kala võtmine tunda on,
siis kohe haakida.

Muide, ka kohapüügiks sobib vedru-
õng oivaliselt, sellega saab täpse süga-
vuse kergesti kätte ja on võimalik
elussööta, kuigi see on juba surnud,
pidevalt üles-alla liigutada, mispuhul
sööt näib elusana.

Kuidas vedruõngi paadi külge kinni-
tada, see on omaette probleem. Kõige

sobivamad vedruõnge varred (ritvadeks ei saa neid nende lühikeste mõõtmete pärast nimetada) saab kooritud kadakast. Kadakal on sageli vedruõnge varrele vajalik looduslik kumerus. Kui seda aga ei ole, siis saab kumeruse ise painutada, ilma et kadakas murduks. Selleks on vaja paar päeva kuivamas olnud kadakas pista keevasse vette või siis piirituselambil, priimusel, katteta elektripliidil vms. hästi tuliseks kuumutada (ilma et puu kõrbema hakkaks) ja siis painutades anda varrele sobiv revolvrüüri meenutav kuju. Pärast seda on vaja varre paindekoht kõrbemiseni üle kuumutada, jälgides, et ei tekiks otsest põlemist ega paksu söekihti.

Ongitsemisel on väga tähtis, et varre saaks kohe kätte haarata, kui vedru varre otsas märku annab, sest sageli on «võtmine» nii äge, et nõõri tuleb aegaviitmata järele anda ja enne «katsumist» kalal lasta natuke aega neelata. Selleks et vars oleks kiiresti kättesaadav, on kõige sobivam paadi ääre sisse vertikaalsuunalised augud puurida, kuhu vedruõnge vars parajasti sisse mahub ja kust seda silmapilkselt haarata saab.

Ka võib varre jaoks paadiserva kinnitada nahkrihmad või õhukesest plekist aasad, kuhu varre ots mahub ja kust seda samuti kiiresti välja saab tõmmata. Lubamatu on vedruõnge niisama paadi servale või istepingile lebama jätta, sest suurem kala viib selle õnge kõige täiega minema.

Et juhuslikult vette sattunud õngevars vedru raskuse tõttu põhja ei vajuku, selleks on vaja varre külge kinnitada nn. antiballast — kork või kerge peniplastitükike.

See oleks kõik esialgseks õpetuseks. Igatahes need, kes on kord vedruõnge katsetanud, on sellest lausa vaimustuses. On avaldatud isegi arvamust, et vedruõnge ei tohiks meie kalavarude kaitse huvides laialdaselt propageerida.

A. IVASK

Kuigi teatavatel pisikaladel on mõnikord tähelepanu vääriv harjumus paljast konksu haarata, siiski on reeglina sööt vajalik selleks, et kala petta ja teda konksu otsa meelitada. Me teame, et teatavad kalaliigid ühte või teist sööta eelistavad, ja seda teadmist me püüamegi kasutada.

Nagu igal profaanil teada, seisab söötade hulgas esikohal vihmauss. Ongitseja ja ussike on lahutamatud mõisted. Tõepoolest on vihmauss universaalsöödaks peaaegu kõigile kaladele — isegi haug ei suuda sageli tema võlu dele vastu panna. Väikest ussikest ja suurema tükke võtavad särjed, roosärjed, nurud, viidikad, ründid. Karpkalad, latikad, linaskid eelistavad suuremaid portsjone, kuna turvad ja ahvenad on aeg-ajalt mehimestest suutäitest vaimustatud. Ühel õngitsejal peab angerjapiüügil ussi pea konksu küljest vabalt alla rippuma, teine kõrvaldab pea üldse, kuna kolmas ussi keha ära lõikab ja vaid pead kasutab.

Kui kalad ussi järele nõudlikkust ei avalda, leidub rikas valik ka teistsugustest söödaliikidest. On ju mitmesuguseid tõuke, röövikuid, vastseid. Kooreüraskid, kapsaussid ja teised liblika tõugud on särgede, turbade, latikate ja ahvenate juures hinnas. Valge lihauss, mida mõned õngemehed ise kasvatavad, on enamikule lepiskaladest suure-

päraseks söödaks. Viimastele on nn. puruvana delikatessiks ja seda neelavad nad juunikuu läbi. See vastne on kergelt äratuntav, sest teda leidub rahuliku vooluga liivase põhjaga jõeosades, kus ta endale puukübemetest, liivaterakestest, taimeosakestest jm. väikese «individuaali» on ehitanud. Ta roomab aeglaselt jõepõhjas ringi, pea nagu teol majakesest-tupest väljas, ohu korral tõmbub ta tupe sisemusse, kust teda majakese tagaosale — muidugi ka tema enda omale — vajutades saab päevavalgele paluda. Ta tõmmatakse ettevaatlikult tupest välja ja pistetakse vahetult kõva rinnakilbikese tagant konksu otsa. Kohesel kasutamisel hoitakse teda niiske samblaga täidetud kotikeses. Lühemat aega saab

...ja naeratades sala... Karl Vähi pistab kotti Vagulast püütud 10-kiilose havi. Elussöödakalaks pisike rünt. (Augusti algupool 1961. a.).

Foto A. IVASK

teda säilitada lamedas veega täidetud anumam, mille kaanes on augud. Klaasnõus puruvanad ei säili.

Kus leidub maipõrnikaid, seal on soovitatav jälitada nende vastseid, sest need on suurepäraseks söödaks. Neid leidub põhjamudas, kust neid koos mudaga mõne anuma või tiheda kahva abil kaldale toimetatakse. Kahvatäis tühjendatakse kaldale, kust siis on võimalik ümberronivaid 2 sm pikkusi vastseid välja korjata. Oktoobris, millal ahven õhukesest veest sügavale talvekorterisse kolib, on ta maipõrnika tülisemaid austajaid. Too on sel ajal ka juba nii suur, et teda üksikult võib konksu otsa ajada, seejuures ei tohi konks läbida kogu keha, vaid viimaseid tagakeha rõngaid, nii et tõuk põhja peal saaks tragilt ringi siblida. Ka teda säilitatakse niiske samblaga täidetud karbis.

Vees asub ka tummisääse vastne, kes putukana seetõttu meeldivalt silma paistab, et ta ei torka. Need pisikesed punased ussikesed elavad ka sügavamate vete põhjas ja nende osatähtsus kalade toitumisel on märkimisväärne. Suured karpkalad ahmivad suu täis põhjamuda, millest nad tummisääse vastsed välja filtreerivad ja toiduks kasutavad. Latikad ja linaskid püretavad vett nende vastsete otsinguil. Neid tuleb marlist kahvaga massiliselt püüda, et võimalik oleks suuremaid piisavalt saada. Neid söödaks tarvitades peab kasutama pisikest konksu, mille teravikule nad aetakse. See on üks paremaid söödaliike.

Suuremad kirpvähkide eksemplariid sobivad pisikesele konksule. Seda loomakest leidub ojades kivide all, vettevajanud puude läheduses ja all sageli massiliselt. Mõningad väidavad, et forelli liha olevatki nende süü tõttu roosa.

Ongesöödaks sobivad ka mitmesugused teod ja molluskid, ainult nende konksule kinnitamine sünnitab mõnikord raskusi. Need pisikesed teokesed,

Võrulased Narva merel. (Antsla sektsiooni liige sm. Pelska oma esimese tõugjaga.) Foto A. IVAS

keeda sageli jões vettinud puutükkide küljes leiame, on paljudel juhtumitel särgedele meeltemööda — hoopis iseküsimus on, kuidas neid konksule kinnitada. Seda proovigu igaüks ise! Suuremate tiguude konksu külge kinnitamine on lihtsam, kuid nende külgetõmbejõud kalade suhtes tuleb katseliselt kindlaks teha. Nii näiteks on too tigu, kes elab postisarvekujulises majas, mõningates veekogudes angerja maiuspalaks, kuna teistes veekogudes tal igasugune tõmbejõud puudub.

Vähjalakk on delikatessiks mitte üksnes õngitsejale, vaid ka paljudele kaladele. Kaheks lõigatuna ja kaheharulisele konksule aetuna peab ta kaua vastu ja pole ohtu, et väikesed kalad ta liialt kergelt ära näksiksid. Kõik

«paremad» kalaliigid hindavad vähki kõrgelt: angerjad, ahvenad ja turvad armastavad lakatükke, angerjas võtab ka äsja koort vahetanud vähki tervelt, kuna särjed ja tema liigikaaslased oma õrna suukese tõttu vähemaid portsjone eelistavad.

Peaaegu kõik putukad, loomulikult aastaajale vastavalt, on head söödad. Maipõrnikas oma lennuaegses kuldvärskuses kui ka hiljem piirituses konserveeritult seisab turva söögisedelil aukohal. Kuid ka heinaritsikad, kiilid, liblikad ning mitmesugused kärbsed ja parmud leiavad alati tarvitajaid. Igal juhul saab nende menu kindlaks teha katselisel teel. Tuntud on kena trikk nendega, kus neid serveeritakse jõe kohale ulatuvate okste ja pöösaste all nii,

nagu oleksid nad kogemata vette kukunud. Turvad, säinad ja roosärjed suudavad sel puhul vaid äärmiste jõupingutustega neid ignoreerida.

Soovitav on püütud kala mao sisaldust uurida. Siit võib saada väga kasulikku informatsiooni sobivate söötade kohta.

Aiatigudel, väikestel ja keskmistel konnadel, kaanidel, kopsul, maksal, neerudel ja tapaloomade ning -lindude sisikonna tükkidel on pooldajaid nii kalade kui ka kalameeste hulgas. Muidugi võiks nende loomsete söötade loetelu tunduvalt pikendada, sest sellel alal pole õngitseja tähelepanuvõimel ja fantaasial piire. Igaüks uurigu ja katsetagu, mis talle ja kalale rohkem sobib, ja see ülesanne on kõigiti veetlev.

Kuid peale loomsete on ka taimseid ja muid söötasid. Peatugem kartulil. Kartul, mitte liialt seebine, pigem kollane kui valge, mitte kõva, ennem pehmevõitu, on suurte ja väikeste lepiskalade lemmiksöödaks. Koorimata keedetud kartul moodustab suurepärase ühiku, mis laitmatult konksul püsib, pealegi loovutab hoolitsev abikaasa ja perenaine pisemad meelsamini. Suuremad lõigatakse viiludeks. Kuna need on ääretult vintskemad kui keskelt, siis pole täiesti ükskõik, kuidas süüa prepareerimisel toimida. On kasulik varuda mitmesuguse läbimõõduga õhukeseservalisi plekktorukesi, mille abil on võimalik viilu äärtest ilusaid suutäisi «välja stantsida» — umbes nii, nagu teevad lapsed hanesulest kartulipüssile laske-
moona valmistades. Kalale minnes tuleb ka terveid kartuleid kaasa võtta, sest võib-olla tunneb mõni suurem kala nende järele igatsust. Suuremad kartulitükid on otstarbekam kinnitada kahe- või kolmeharulisele peenemast traadist konksule.

Kartulisööda õilistatud vormiks on mannaklimp. Keedetud kartulid kooritakse ja vajutatakse kahvliga pudruks. Sinna segatakse hulka keetmata mannat. Kuna keetmisel manna paisumine

on mitmesugune, peab katsetamise teel õige proportsiooni välja selgitama. Lisatakse pisut suhkrut ja vormitakse maapähklisuurused klumbid. Need pannakse keevasse vette, kus nad paari minuti pärast pinnale tõusevad. Nad peavad olema pehmed, kuid ühtlasi kummitaolised.

Tainal on lepiskalade püügil vägagi tähtis koht, seetõttu on tema segamiseks haruldaselt palju retsepte. On kalamehi, kes igasugusest segust keelduvad ja hästi läbipigistatud leivasisuga püüavad. Teised on aga taina valmistamisest tõelise salateaduse teinud — nad värvivad, soolavad, suhkurdavad, lõhnastavad tainast ja puudub veel, et nad seda neljapäeva õhtuti ristteel täiskuu valgeli ei soorita. Üks levinumaid taina retsepte on järgmine: 500 g maisimannat segatakse 125 g nisupüüliga. Segu lastakse keevasse vette, mille hulk on niisugune, et 5—10-minutilise keemise järel paks, kõva puder tekib. Muidugi tuleb putru kogu keemise ajal segada. Lisatakse supilusikatäisi suhkrut. Kui puder on jahtunud, vormitakse sellest kuulid. Need püsivad suurepäraselt konksu otsas.

Juust on samuti «minev» sööt. Teda võtavad latikas, särg jt. Juustu pehmed sordid, milledest saab kuulikesi veeretada, on eelistatavamad. Ka kõvemad juustusordid muutuvad pehmemaks, kui neid õõ läbi röösas piimas hoida.

Peale mainitud söötade ei tohi unustada ka viljateri, marju jm. Eelistatavamateks söötadeks on nisuterad ja kanepiseemned. Terad ja seemned tuleb enne tarvitamist pehmemaks hautada. Samuti tuleb toimida ka hernestega. Kuid lihtsam on kasutada konservherneid.

Lisaks mainitud söötadele kasutavad mitmed vilunud kalamehed taimsete ja loomsete söötade segusid. Kuid — nagu öeldud — isiklik järeleproovimine on alati vajalik.

(Max Piperi järgi vabalt tõlgitud. L. S.)

Mõningaid märkmeid SPINNINGUHEITE TREENINGUST

Spinninguspordivõistlustel oli viimastel aastatel võistlejate paremusjärjestuse selgitamisel määravaks teguriks juhus, sest koha otsustas see, kas võistlejal õnnestus püüda suur või väike kalakogus. Võrdvõimeliste kogenud kalasportlaste vahelisel kalapüügivõistlusel ei saa öelda, et võistleja A oleks pilvekõrguselt parem võistlejast B, kuigi A-l õnnestus püüda üks või mitu suurt kala, B-l ainult väike või jäi üldse kalata. Võib muidugi oletada, et võistleja A tegi rohkem «tööd», hoidis lanti võimalikult rohkem aega vees ning selle tagajärjel oli tema tulemus parem. Eelöelduga võiks nõustuda, kui järgmisel võistlusel ei oleks tulemus vastupidine — B püüdis suure kalakoguse, A sellevastu jäi «nupuks». Kuidas

seletada, et A püüdis nüüd kala halvemini kui B? Kas A unustas kahe võistluse vaheajal püügioskuse? Vaevalt, sest kogemustepagas suureneb iga kalapüügiga, iga võistlusega. Jääb üle ainult kinnitada eelöeldut — oma määrava sõna ütles reetlik õnnejumalanna Fortuna. Teisel võistlusel B-l lihtsalt «vedas» paremini.

Rajada aga võistlus ainult juhussele ei ole õige, kuna sportlik võistlus tingib kõrgete tulemuste saavutamise isiklike võimete arendamise teel.

Võistlejate paremuse kindlama ja tõepärasema väljaselgitamise huvides harastatakse käesoleval ajal Eesti NSV-s spinninguspordi kompleksvõistlustel kolme ala: kalapüüki ning täpsus- ja kausheiteid spinninguga.

Vasknarva võistlustel 1961. a. Moment spinninguspordi täpsusheitest.

Foto A. LAIDRE

Täpsusheidetes märkimisväärsete tulemuste saavutamine nõuab võistlejalt head reageerimisvõimet ning pidevat ja sihikindlat harjutamist. Kaugusheitel on viimistletud heitetehnika kõrval vägagi suur tähtsus ka füüsilisel jõul. Heade tulemuste saavutamiseks on vajalik heitetehnika eeskujulik valdamine ning väsimatu treening sellel alal.

Tahaksin anda põgusa ülevaate VSÜ «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi tehtavast tööst spinningistide spordi-meisterlikkuse tõstmisel. Põhiliseks aluseks on plaanipäraste ühiste treeningute läbiviimine kaks korda nädalas. Treeningut alustatakse individuaalse harjutamisega. Sellejuures juhendavad kohalviibivad kogenud sportlased vähem kogenud spinningiste. Pärast mõneajalist harjutamist alustatakse täpsuse kontrollheitel. Treeningust osavõtjad jaotatakse 4–5 mehelistesse rühmadesse, kes kordamööda sooritavad kolm heitevooru kokku kümne seeriaga. Ei ole soovitatav heita ilma vahepealse lühiajalise puhkusega korraga rohkem kui kolm seeriat järjestikku, kuna see on pingutav ning tulemused halvenevad reageerimisvõime nürinemise tõttu. Kõigi osavõtjate heiteseeriade tulemused märgitakse üles ning treeningu lõpul saadakse kümne seeria keskmise tagajärje näol pilt heitja võimetest.

Kuna enamikul spinningistidest on võistlustel saavutatud tulemused mõnevõrra nõrgemad treeningutel näidatud tulemustest, on viimasel ajal treeningud lõpetatud omavahelise meeskondliku võistlusega võistlusärevusega harjumiseks. Kohalviibijatest moodustatakse kaks võimalikult võrdsete võimete ja võistkonda ning viiakse läbi nende omavaheline võistlus vastavalt võistlusmäärustele. Arvestust peetakse võistkondlikult ning individuaalselt. Selliselt lõpetatud treeningutunnid on aidanud palju kaasa võistlusolukorraga kohanemiseks. On selgunud, et nn. «väikesel» treeningvõistlusel on osavõtjail

ilmnenud sama ulatusega «rambipalavik» kui vastutusrikastel ametlikel võistlustel. Mida rohkem aga sportlane võistleb, seda vähem esineb segav närveerimine.

Heitestiilide kohta võib öelda, et mõni aeg tagasi esines neid peaaegu samapalju, kui oli heitjaid. Iga spinningist pidas parimaks kalapüügil väljakujunenud «oma» heiteid, millised andsid küllaldase täpsuse landi suunamiseks soovitud kohta. Eelistatumaks oli heide, kus heitja sihtis ridvaga märgile, seejärel viis ridva hoovõtuks tagasi otse üle pea ning sooritas heite. Mõned spinningistid pidasid vajalikuks teha hoovõtuliigutusi isegi kaks-kolm korda enne heidet. Ühe hoovõtuga heidet kasutab osa spinningiste küllaldase eduga viimase ajani. Sellise heite raskelt kõrvaldatavaks puuduseks on ridva edasi-tagasi liikumisel ridva kaldumine heitesuunast kõrvale.

Järjest populaarsemaks on saanud heide, kus heitja toetab ridva õlale, sihib ridva tüve märgile ning teeb heite ridva nn. «murdmisega» üle õla. Sellise heite pooldajad väidavad, et ridva ühekordsel etteviimisel on kuuli sihst kõrvalekaldumise võimalus väiksem, kuna ritv on enne heidet kindlas asendis õlal ning heidetav kuul juhitakse märgile ühe liigutusega. Siinjuures tuleb silmas pidada, et kuulile küllaldase lennahoo saamiseks on vajalik vabastada rull mõni hetk enne heite sooritamist.

On väga raske soovitada ühte või teist heitestiili, kuna heite tulemusrikas sooritamine oleneb suurel määral heitja individuaalsetest füüsilistest võimetest ning harjumustest. Kindel on aga, et peab kasutama tingimata üle pea või õla heidet, kuna küljeltheited ei võimalda kunagi saavutada eelnimetatutega võrdset täpsust.

Kaugusheidete, kompleksvõistluste «noorima» ala kohta tuleb teha mõned selgitavad märkused. Nagu teada, sooritatakse kaugusheitel kolmest asendist: vasakult, paremalt ning üle pea (õla).

Tartu ja Võru spinningistid võistlesid Võhandul 1961. a. kevadel. Üldvõitjaks Tartu. Foto A. IVASK

Vajalik on see selleks, et spinningist õpiks valdama heitetehnikat igakülgselt. Tihti kohtame spinningiste (eriti püügil paadist), kes ütlevad kaaslastele: «Jagame kohad paadis nii, et mina jääksin paadi vööri või ahtrisse, ainult mitte keskele!» Seda palvet põhjendatakse sellega, et osatakse lanti heita ainult küljelt, ühest asendist. On endastmõistetav, et selline «ühekülgsse» oskusega spinningist ei saavuta raskemates püügingimustes edu ning tema saak jääb kasinamaks heitetehnikat täielikult valdava kalastaja saagist.

Võistlusmääruste järgi tuleb heidetel vasakult ja paremalt viia ritv ette su-

juvalt tõusva kaarega, kusjuures ridva pits ei tohi tõusta heitja õlast kõrgemale enne kui heite lõpposas, s. o. heite teisel poolel. Sellega hoitakse ära võimalus sooritada heide nn. maskeeritud ülaltheitena. Ridva viimisel ette kumera kaarega on palju lihtsam juhtida kuul sektorisse kui määrustepärase heitega, kus ritv «joonistab» ette liikumisel nõgusa kaare.

Selleks et saavutada külgheitel kuulilend sektorisse, on vajalik rullipooli õigeaegne vabastamine. Iga sekundikümnendik kiirustamist või hilinemist võib toreda tulemuse asemel anda võistlusprotokollis kõige vihatuma hinde:

«baranka», kuna kuul maandub ühele või teisele poolele väljaspool sektorit.

Heitel «üle pea (õla)» näeme võistlustel rohkem heiteid üle õla. Heide üle õla annab võrreldes heitega üle pea sama jõu rakendamisel märksa paremaid tulemusi, millised ei jää maha küljeltheidete tulemustest.

Tihti kohtame võistlustel spinningiste, kes loobuvad kaugusheitel võistlusmäärustikukohasest prooviheitest, pidades seda ülearuseks. Sellist loobumist tuleb pidada ebaõigeks. Prooviheide on antud selleks, et võistleja saaks kontrollida tuule mõju lendavale kuulile, milline veab enda järel rullipoolilt maha

Sm. Kaseoru võistluse rekord Tamulal.

Foto A. IVASK

kümneid meetreid tamiili. On loomulik, et ka kerge küljelt puhuv tuul mõjutab sellise «saba» olemasolul kuuli lendu.

Jutu lõpetuseks mõned read tehnikavõistlustel kasutatavast varustusest. Praktika on näidanud, et heidetel saavutatakse paremaid tulemusi küllaldaselt jäiga ridvaga. Nõtkeridvaga heitmisel on heited ebastabiilsemad, ridvanna järelvetrumine mõjutab kuuli lennuhoogu igal heitel erinevalt, kuna on võimatu igal heitel täpselt ühesugust jõudu rakendada. Kasutatavate ritvade pikkus kõigub enamikus kahest kuni kahe ja poole meetrini.

Rullidest on võitnud suure populaarsuse kõigile kättesaadav «Neva», milline on lihtsa ning tugeva ehitusega ning sealjuures küllaltki kerge (ca 90 g) rullipooliga. Sama rulli kasutatakse edukalt ka kalapüügil.

Tamiilist on levinuim 0,45 mm kodumaine tamiil. On katsetatud ka 0,4 mm importtamiiliga, kuid selle tugevus on ebaühtlane ning temaga heitmisel on ilmnunud ebameeldivaid üllatusi. Ei valmista kellelegi rõõmu sarnane «kingitus», mis sai osaks nende ridade kirjutajale. Kaugusheitel oli rullilt välja lennanud juba ca 30 m tamiili, kui ta katkes ilma igasuguste «objektiivsete» põhjusteta. Võistlustulemuseks märgiti muidugi ümmargune null ning lõpptulemuseks oli tingimusteta tagasimine kodumaise 0,45 kasutamisele.

Heidetavaks raskuseks kasutatakse peamiselt tilgakujulist alumiiniumkuuli. Esineb ka mitmevärvilisi plastmasskuule, kuid neile tuleb vajaliku kaalu saamiseks lisada metallist esiots. Ilma selleta tuleks kuul valmistada liiga suur. Suurele kuulile avaldab tugevat mõju tuul ning õhutakistus.

Märkväljakust ja sektorist ei ole mõtet siin kõnelda, neid näete treeningule tules.

Tere tulemast, seltsimehed!

V. PÄÄBUS

Sõmerpalu ... «Siin peaksid säinas ja latikas näkkama!»

Foto A. IVASK

ROHKEM KORREKTSUST ÜHISKONDLIKU VARA KASUTAMISEL!

On olnud palju juttu paadimootorite õigest hooldamisest ja heaperemehelikust kasutamisest. Selleks korraldati «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi juures vastavad kursused, millest osavõtt oli väga elav. Paadimootoristi katsed sooritas üle saja klubiliikme. Tundus,

Kalapaadi tõrvamine kevadel.

Foto A. IVASK

et asjad on selles osas korras ja Tallinna Kalaspordiklubile kuuluvaid mootorpaate võib klubiliikmetele rahuliku südamega laenutada. Kuid paraku juba poolest suvest langes üks mootor täielikult välja. Mootori lahtivõtmisel selgus, et ta oli töötanud kütteeniga, mis sisaldas vähe õli või ei sisaldanud seda üldse. Mootor vajab nüüd kapitaalremonti. Aga seltsimees, kes selle teoga hakkama sai, ei tunne sugugi muret, kuidas seda teostada. Tema kasutas mootorit, mootor läks rikki ja ta ei tunne ennast sugugi kohustatud olevat sellest klubile teatama. Selline teguviis ei ole kalasportlase vääriline. Klubi varandus on ju meie endi varandus ja seda tuleb heaperemehelikult kasutada.

See on ainult üks näide. Palju on olnud aga juhtumeid, kus mootoritel teki-
vad väikesed rikked, kasutajad aga sellest klubile ei teata. Järgmine kasutaja peab nägema palju vaeva, enne kui ta mootori töötama saab. Selline käitumine on väär. Iga laenuaja peab mootori, kui see on võimalik, korras üle andma. Kui ta aga ei ole võimeline tekinud riket kõrvaldama, peab ta sellest viivitamatult klubile teatama. Siinkohal pean eeskujuks tooma seltsimehi «Estonprojektist», kes avariist otsekohe klubi juhatust informeerisid.

Seltsimehed kalasportlased-motoristid! Kasutades klubile kuuluvaid või ükskõik milliseid mootoreid, täitke rangelt eksploatatsioonieskirju, eriti küttesegu valmistamisel. Sellest oleneb mootori õlitamine ja korralik töötamine. Mootori regulaarne töötamine on aga merepüügi tingimustes üks tähtsaimaid nõudeid.

Kivi kotti ning jõudu aerutamiseks!

V. KULGEVEE

Õngespordi aabitsatõdedest noortele... Kuid lugegu ka vanad!

Sportlik kalapüük kui kehakultuuriline üritus on kujunenud kaasajal kogu meie suurel kodumaal, eriti meie veterohkel sünnimaal laialdaselt levinud spordialaks, kusjuures spinningusport on võetud isegi kehakultuuri- ja spordialaste ürituste üldsüsteemi. Sportlik kalastamine ei ole mitte ainult hea meelelahutus vabas looduses, vaid ka huvitav puhkeiseloомуga sport. Seepärast kosutab kalastamine looduses inimest vaimsalt ning annab talle uut jõudu ja energiat eelseisvaks tööks.

Nagu kõikidel elu- ja spordialadel tegutsejad lähtuvad ka kalasportlased oma tegevuses NLKP XX kongressi ajaloolisest otsusest: «Kalavarude säilitamiseks ja suurendamiseks meie maa veekogudes teha ulatuslikult kalakasvatustööd, pidades silmas kalavarude taastamise looduslike tingimuste parandamist... väärtuslike kalaliikide aklimatiseerimist.»

Lähtudes neist õilsatest eesmärkidest, peab sport-

★

Nagu teada, olid meie sünnimaa järved ja jõed kauges minevikus väga kalaja vährikkad. Sellest jutustavad meile ka Liivimaa kroonikakirjutajad XVII ja XVIII sajandil. Aja jooksul on aga meie siseveekogud jäänud mitmesugustel põhjustel sellest väärtuslikust loodusvarast vaesemaks.

Meie vabariigi saarte ja mandri rannajoon moodustab üle 4000 km, siseveed — 1500 järve ja rohkem kui 10 000 jooksvat kilomeetrit jõgesid — need on meie suureks loodusrikkuseks. Täheandab, meil on suurepärased võimalused sportliku kalapüügi arendamiseks.

★

lik kalastaja erilist tähelepanu pöörama kalakaitsesele, hoolitsema igati kalade juurdekasvu eest ja püüdma kala vaid kooskõlas eeskirjadega.

Sportlikku naudingut pakub püüdjatele ikkagi täiskasvanud, suur kala. Olgu reeglits hoiduda haakimast väikest, s. o. alamõõdulist kala. Kui aga väike kala on haagitud, siis tuleb ta ettevaatlikult õngesisust või landi otsast vabastada ja elusalt vette tagasi lasta. Enne kui kala peoga kinni võtad, kasta käsi vees märjaks, sest kuiva käega vigastad kala soomusrüüd, kust naha limakihi alumistesse kudedesse pääsevad vees elutsevad bakterid, viirused, hallitusseene eosed jms. Sel puhul kala haigestub või sureb. Kui tekib aga kahtlus, kas väljapüütud kala lubatud mõõdu ületab või ei, siis on juba parem ta vette tagasi lasta.

Eriti noortel õngespordlastel tuleb loobuda nn. «kassikalade» püüdmisest. Sportlikult püütud kala ei sobi kasutada loomastõudaks. Väikesed kalad veekogus on määratud peamiselt röövkaladele toiduks ja õige kalamees neid ei püüa.

Kalastamisel ole huumanne ja surma püütud kala viivitamatult!

Sportlik kalastaja püüab ainult nii palju ja ainult neid kalu, mida ta toiduks tarvitab, oma saaki ta kasusaamise sihiga edasi ei müü. Hea saagi korral võib mõne kala küll sõbrale tasuta kinkida.

Sportlik kalastaja arvestagu alati ka teisi kalasportlasi. Käitu kalavetel nii, nagu tahad, et teised sinuga käituksid. Ära tülitä ega sega püügil teisi kalastajaid, ära mine sinna, kus juba püüab teine sportlane. Oled sattunud heale püü-

gikohale, loovuta kohta ka teistele.

Palaval ajal roogi püütud kala kohe, kõrvaldas sisikond. Nagu bakteriooloogilised uurimised on tõendanud, tungivad soojal ajal pisikud kala sisikonnast lihastesse juba kahe kuni kolme tunni jooksul. Pärast rookimist pühi saak riidelapiga (võib ka rohututi või samblaga) limast ja verest puhtaks. Aseta kõhuõõnsusse marlit või valget paberit (selle puudumisel värsket heina — kasteheina) ja mähi valgesse paberisse või riidetükki. Nii roogitud ja pakitud kala seisab ka kõige

palavamal ajal mitu päeva värskelt ega kaota head maitset.

Kalasta ainult seal, kus see on lubatud. Hoidu püügist keelukohtades ja keelualjal. Sa pead täpselt teadma, millal üht või teist kala võib püüda ja millal mitte. Ka kõige kultuursem püügiviis, kunstliblikaga kalapüük, võib kujuneda röövpüügiks, kui sellega näiteks hakatakse välja püüdma lõhepoegi, sest et viimased on eriti liblikale maiad.

Hoiä kalavetes puhtust. Ära viska vette või jääle puukoori, oksid, laaste, saepuru ja muid puidujäätmeid. Veekogudes, kus elutsevad kalad ja vähid, ei tohi leotada lina, kanepit, niint ega nahku.

Abista kalakaitseorganeid röövpüügi vastu võitlemisel. Pea meeles, et kategooriliselt on keelatud kalapüük lõhke- ja mürkainetega, tulirelva, elektrivoolu ja ahinguga, kasutada tragi või muid torkeriistu ning 1. maist kuni 1. augustini kalade hirmutamiseks müttä. Tappa ahinguga kevadel kudemata emahaug või sügisel kärestikujões kuni 25 000 marjateraga emalõhe — see tähendab hävitada juba ühe ahingulöögiga tuhanded noored asukad selles veekogus. Ahingu kui kõige barbaarseta püügivahendi koht olgu ainult vanaraua hulgas.

Vähipüük on kalaspor-

Noor spinningist.

Foto A. LAIDRE

di kõrvalharu, mida har-
rastavad paljud töötajad.

Vähke võib püüda ai-
nult söödastatud nattade-
ga, kusjuures peibutus-
söödana tarvita ainult
värsket liha. Püünistele
sattunud alamõõdulised
vähid lase vette tagasi.
Vähi alamõõduks on 10
sentimeetrit. Mõõtu arves-
tatakse vähil ninamikust
laka lõpuni.

Ära püüa vähke käega.
Sellisel püügiviisil lõhud
loomakeste urud, mis on
nende päevasteks varju-
ja puhkepaikadeks. Sama-
muti ära püüa vähke jõe-
põhjast tule valgusel.
Õine püüdja tallab selli-
selt vigaseks või surmab
hulgaliselt vähipoegi.
Kahjulik on ka liiviga
püüdmine. Sa lööd kalda-
vööndis mütahoopidega
surnuks vähke ja eriti
nende poegi. Kunagi ära
kasuta prepareeritud söö-
ta, sest see mõjub vähki-
dele ja teistele vee-elani-
kele kahjulikult.

Kuna meie veekogud
ei ole veel vabad vähi-
katkust, siis tuleb püüni-
sed iga kord enne vähi-
püügile minekut korrali-
kult desinfitseerida. Sel-
leks vala püünised üle
kuuma veega, puhasta
pärast püüki natad or-
gaanilisest mustusest ja
kuivata päikese käes. Nii
väldime vähitaudi ühest
veekogust teise levimist
ja päästame hulga sõra-
lisi hukkumisest.

H. ISAK,
riikliku kalakaitse
inspektor.

NEIST SUURTEST, KES ÄRA LÄKSID...

Ei milleski muus aval-
du kalasportlase meister-
likkus ja õige spordivaim
nii selgesti, kui selles,
kuidas ta tegutseb suure
kala näkkamise korral, ja
eriti siis, kui on välja
mindud pisikala püügile
tavalise õnge või sikutiga.
Lõhepüüdja on ette val-
mistatud peaaegu igaks
ettetulevaks võimaluseks
ja vaevalt teda miski suu-
dab üllatada; kuid tava-
list õngitsejat suvel või
tirutajat talvel, eriti kui
ta on algaja, võib tujukas
saatus suure kala näol
tabada täiesti ootamatult
ja siis kuulemegi mõnda
aega hiljem jutustaja vas-
tavate käeliigutuste sa-
atel jälle seda kurba, uut
ja igavesti vana lugu
ühest «suurest, kes ära
läks...».

Kui selline lugu juhtub
täiesti ootamatult, siis ei
saa isegi «vanale kalale»,
veel vähem algajale selle-
pärast mingit etteheidet
teha; see lihtsalt juhtus
nii, seal ei ole midagi pa-
rata. Kuid tõsisel kala-
mehel-entusiastil ei lähe
lugu niipea meelest.

Sageli oleme kuulnud
lugusid, kus suur kala on
ära läinud ja sealjuures
«pulgad puruks teinud»,
nööri rebestanud ja lan-
digi mälestuseks kaasa
võtnud. Siin ei saa para-
ku mitte süüdistada hal-

ba kalameheõnne, vaid
palju enam tuleb küsida:
kes tegi «pulgad puruks»,
kas kala (kes ju täie õi-
gusega pidi võitlema oma
elu eest) või see, kelle
käes «pulgad» olid? Kes
pidi enne püüki nõõri kõ-
vadust ja vastupidavust
kontrollima? Kas kasu-
tas kalamees oma suure
üleoleku rulli näol täies
ulatuses ära, et «pulgad»
terved hoida, ja kas ta ei
tea, et püügil olles on
kasulikum natuke järele
anda, mitte ülepeakaela
nööri sisse kerida? Eriti
kui nõõr ja pöörlid jäid
enne püüki kontrollimata.

Kujutleme end korra-
kalapüügil, ja nimelt tali-
lipüügil, mis minu koge-
muste järgi kõigist püü-
giviisidest on kõige rikk-
kam üllatustest ja oota-
matustest. Oleme saanud
tirtuga õige mitu kesk-
mist ja vähemat ahvenat.
«Töö» areneb rahuldavalt
ja ootame saagi suurene-
mist. Meie ei looda suuri,
oleme rahul vähematega,
kui suuremaid ei tule.
Oleme teatud mõttes kok-
ku sulanud talvise ümb-
rusega, oma püsiva tege-
vusega ega või aimatagi,
et saatus on meile varu-
nud midagi, mis meid
võiks üllatada.

Ja seal — äkki — nõr-
ga taliridva tavalise nõr-
ga nõõri otsas tõmbleb,

Mida Juku õpib, seda Juhan ei unusta!

Foto A. LAIDRE

raputab, lookleb, müttab suur, raske loom, kelle «kombeid» me ei tunne, kes aga peaks kala olema ja meie saagiks saama. Mida peaksime selleks tegema?

Kui konksude teravus, sõlmede ja pöörilite tugevus ja kogu püügiseadme korrasolek oli kontrollitud enne püügi algust

(hiljem on see püügipalavikus hilja!), siis nüüd, otsustaval hetkel tuleb püüdjal kõigepealt kontrollida enda korras- ja valmisolekut võitluseks. Kõik loidus ja unisus olgu kadunud, olgu võetud kindel hoiak täieliku külma vere säilitamisega, rāpakuse ja rabelemiseta. Selle õige hoiaku kii-

reks leidmiseks aitab palju kaasa, kui püüdja alati erakordseid võimalusi arvestab. Mis sellest, kui «kõigi võimaluste arvestamine» osutub tühipaljaks «fantaasiaks», «soovunelmaks», mis ei teostu, kuid see «kõigi võimaluste arvestamise» protsess on kalasportlasele, eriti algajale, selleks vajalikuks psühholoogiliseks treeninguks, mis — seoses järjest tekkivate uute kogemustega — temale varem või hiljem ikkagi ka suks tuleb.

Nii oli ühel tuttaval kalasportlasel kord keskmiste, 100—200-grammistehavenate talipüügil juhtum, kus ta haakis ot-sa midagi rasket ja vetruvat. Haakimise hetkel läbis teda aimus, et see pole känd või risu, vaid kala — ja suur. Kalamees kohkus ilmselt, sest sää-rased polnud tal «plaanis», ja kümned mõtted jooksid korraga peast läbi. Talle meenusid talvise ahvenapüügi jõhvi peenus (0,25—0,30 mm), mitmed-setmed haugide rabamised talvel, mis olid kähku lõppenud jõhvi katkemisega, rulli puudumine taliridval (ja sellega ka võimaluse puudumine järele anda) jm. Ta tundis, et kala on erakordselt suur ja et ta seisab oma elu «suurima võimaluse» ees. Tuli kiiresti otsustada, mida teha ja kuidas teha. Lõpuks meenus talle seegi, et jutt «suurest kalast,

keda ei nähtud ja kes ära läks» on hiljem halb troost ja kutsub esile ainult iroonilisi muigeid, kuid vähe kaastunnet.

Ja nii ta siis puht vaistlikult hülgas obligatoorse reegli — kontakti pidada kalaga ja teda «sikutama» hakata. Teist korda haakimata ja meelega Jõhvi veelgi lõdvendades keris ta pulgalt lahti kogu jõhvivaru — umbes 10 m, vedas selle sassiminekku vältimiseks pikuti jääle ja lähenes siis uuesti augule, jõhvi kahe sõrme vahel hoides. Kui ta jõhvi augu juures uuesti pingule tõmbas, oli raske mass ikka veel lupsu otsas ja kadus ühe sekundi jooksul 7—8 m vee alla, nii et tamiil helises kui viiulikeel. Lõpuks õnnestus püüdjal kala pöörata ja pikkamööda lähemale tõmbama hakata. Järgnes paar sõitu edasi-tagasi, kuni kala tõusis poolde vette, siis jälle uued sõidud, kuni kala tuli augu juurde, sealt veel kord põhja, siis õnnestus püüdjal kala peadpidi auku tõmmata. Õnnetuseks oli auk aga liiga kitsas (10 sm). Olukorra lahendas kaaslane, kes palja käe küünarnukini vette küünitas ja kala jääle vedas. Haug oli 5,6 kg raske, 87 sm pikk, läbimõõt oli tal 13 kuni 14 sm.

Ühel teisel püüdjal satust teivipüügil õnge otsa 5 kg forell. Meie teame teivipüügi jõhvi jämedust, tunneme ka forelli kui

väsimatut võitlejat. Kui püüdjal poleks säilitanud kogu oma külma verd, poleks täielikult ära kasutanud oma rulli võimeid, ridva painduvust ja jalgade väledust, oleks ta ilusa mälestuse võrra vaesem olnud ja talle oleks jäänud ainult võimalus jutustada «ühest suurest, kes ära läks...».

Ja veel üks juhtum paar aastat tagasi, mis näitab, kuidas puuduliku ettevalmistuse korral võib suure kala kaotada. Lugu juhtus Kasaris vimmapüügil tonkaga, kus oodatud vimma asemel otsa tuli haugielukas, kilot 5 kuni 6 raske. Tonka peremees oli parajasti ridvast eemal, kui märkas,

«Igale suutäis forelli tuha-sütepraadi!» 3-päevane noortelaager Sõmerpalus 1961. a.

Foto A. IVASK

et see oma asendit muudab ja kaldapealselt hargilt vette ähvardab libiseda. Nöörast tõmmates tundus seal otsas olevat mingi risu või ront, mis aegamööda järele tuli. Vedanud seda raskust meetrit 25, hakkas kalamees temale suunda kal-

dale andma ja alles siis ilmutas end kala järsu, võimsa löögiga, mis vee keset jõge keerlema pani. Lõpuks lähenes kala kaldale ja seal oli võimalus tema suurust näha. Et puudus kongits, tuli appi kutsuda püügikaaslane. Kala kaldale lähemale ve-

dades taganes püüdja eemale, kuna abistaja jäi kaldale kala vastu võtma. Niipea aga, kui kala kaldal-ootajat märkas, oli tal «hoopis teine minek». Haug tormas teise kalda ääres oleva rohutuka sisse, mässis seal enda kinni, tõmbas lipsu katki ja vabanes. «Suurest» jäi ainult mälestus... Nii peab siis õigel kalamehel peale psühholoogilise valmisoleku käepärast olema — ja seda isegi rahuliku vimma- või särjepüügi puhul — mingisugune kongits.

Mis järeldub siis neist mõnest — vahel meeldivast, vahel kurvast — kogemusest peale selle, mida juba varem on nimetatud? Küll vist ikka see, et:

1) peavad olema korras ja käepärast kõik vajalikud püügiriistad;

2) pead olema ka ise korras ja valmis külma-vereliselt iga võimalikku võitlust suure kalaga vastu võtma — kui «tund tuleb».

Ja kui see «tund tuleb», siis peab end kokku võtma ja mitte niivõrd võitlema kalaga, kui laskma kalal võidelda endaga, sest «targem annab järele», ja «kes astub tasakesi, jõuab kaugemale». Ning kui ühtpidi selge on, et «kalamehel peab õnne olema», siis teistpidi on samuti selge, et «igamees on oma õnne sepp».

R. PARMAS

On's ta need ise püüdnud?

Foto A. LAIDRE

Kalaspordiorganisatsioonide töömait

Eesti NSV Sportliku Kalapüügi Föderatsiooni 1960. aasta tegevusest

1960. aastal jätkas föderatsioon sportliku kalapüügi harrastamise massilisuse taotlemist, pannes rõhku vabariigi kalaspordihuviliste organisatsioonilisele ühendamisele ja kollektiivsetele üritustele ning tõstes esile siseveekogude kalavarude rikastamise vajalikkust.

Aruandeid 1960. a. tegevuse kohta esitasid föderatsioonile 30 territoriaalorganisatsiooni liikmete koguarvuga 14 300 (seisuga 31. detsembril 1960). Aruande saatmata jätnud organisatsioonidest ei olnud Kohtla-Järve üle saanud rajoonide liitmisest tulenevaist ümberkorraldustest, teadmata põhjustel vaikisid Vändra ja Elva. 1960. a. lõpuks oli Eesti NSV Sportliku Kalapüügi Föderatsiooni territoriaalorganisatsioonidesse koondunud ca 15 000 kalasportlast.

Suurimaks organisatsiooniks oli «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi, millel oli 3203 liiget. 121 kehakultuurikollektiivi kalaspordisektsioonist. Sellele järgnesid Sõjaväe Jahiselts ning «Kalevi» Tartu Kalaspordiklubi. Viimasesse koondunud kalasportlastest oli «Jõu» liikmeid 292, «Lokomotii- vi» liikmeid 44, «Dünamo» liikmeid 22 ja «Nooruse» liikmeid 30. Üle 500 liikme oli «Kalevi» Narva (769), Viljandi (759), Võru rajooni (701), «Jõu» Jõgeva (602) ja

«Kalevi» Pärnu (547) kalaspordiklubil. Liikmete arvult järgmiseks oli Abja (400).

Spordiühinguisse kuulumise kohta teatavad aruanded, et üle 8000 kalasportlase on «Kalevi» liikmed, ligemale 2500 «Jõu» liikmed ning spordiliidu rajooniorganisatsioonides arvel (spordiühingusse kuuluvuseta) 2000 kalasportlast.

Kõigis territoriaalorganisatsioonides on läbi viidud ühiseid üritusi. 22 organisatsiooni on korraldanud sportlikke võistlusi või osa võtnud vabariiklikest võistlustest. Peaaegu kõikjal on korraldatud kollektiivseid väljasõite kalapüügile. Rõõmustavalt on kasvanud huvi talvise (jäält) püügi vastu. Spinningupüük on muutunud massilisemaks. Paraku pole aga veel nimetamisväärsed edusamme lendõngepüügi harrastamises. Iganädalased kooskäimised — loengud, kogemuste vahetamised, instrueerimiskoosolekud — on aset leidnud Tallinnas ja Tartus. Korrapäraselt on organiseeritud üritusi ka Viljandis ja Võrus.

Kalade väljapüügi kohta 1960. a. on andmeid esitanud 17 organisatsiooni. Neist 15 organisatsiooni liikmete koguarvuga 6546 on näidanud väljapüügi kogukaaluks 64,76 tonni ehk ligemale 10 kg

liikme kohta. Rakendades seda kogust vabariigi organiseeritud sportlaste koguarvule, saame 150 t, kuna kogu 1960. a. kala väljapüük sportlike vahenditega on hinnatav 200 tonnile; sellest vähemalt pool oli haugi. Keskmise aastane väljapüük liikme kohta on esitatud andmeil eri organisatsioonides järgmine (tüüpilisemad arvud): saarte 27 kg, Türi 16 kg, Loksa 15 kg, Röpina 11 kg, Viljandi 9 kg, Tartu 6,5 kg, Tallinna «Dünamo» 3 kg. Suurimateks väljapüütud kaladeks on aruannete kohaselt: haug 12,6 kg Keila jõest, latikas 4,2 kg Väike-Emajõest, säinas 3 kg Agali jõest.

Veekogude hooldamisele võtmisest on teatanud vaid 16 territooriaalorganisatsiooni (Tallinna «Kalev» — 8 järve, 2 jõge; Võru — 11 järve, 2 jõge; Jõgeva, Keila, Kose, Paide, Põltsamaa, Põlva, Rapla, Sõjaväe Jahiselts, Tallinna «Dünamo», Tapa, Tartu, Türi, Valga-Tõrva, Viljandi). Ainult saarte organisatsioon kurdab temale veekogu eraldamisest järjekindla keeldumise üle.

Kalakasvatustlike üritusi on teostanud 11 organisatsiooni. Mitmed on abistanud riiklike haudejaamu kalamarja kogumisel, inkubeerimisel ja koorunud kalalarvide veekogudesse paigutamisel. Eriti energilised olid Tallinna Keskrajooni Pensionäride Kogu kalasportdisektsiooni liikmed, kellest kuut autasustas Riiklik Kalakaitse ja Kalavarude Taastamise Inspektsioon. 1960. aastal paigutati veekogudesse kalasportlaste või nende kaasabil üle 4 miljoni havimaimu, 600 000 latikamaimu, 60 000 vikerforellimaimu, 40 000 jõeforellimaimu ning sugukaladena ligemale 1000 hõbekokre, 1000 latikat, 23 linaskit. Valmistati ka koha tehiskoelmuid, päästeti noorkalu kui-

Sm. L. Lentsman talipüügil.

Foto U. PISING

vavaist veekogudest, talvel õhustati ummuksile jäävaid järvi. Kareda talve tingimustes ei olnud aga võitlus ummuksile jäämise vastu küllalt ulatuslik.

«Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi algatusel ja kaastegevusel viidi läbi 1960. a. kevadel Tallinnas Eesti NSV Ministrite Nõukogu korralduse kohaselt vabariiklik kalakasvatuspäev.

Ühiskondlikud kalakaitseinspektorigid, keda oli üle 400, koostasid röövpüügi ja veekogude reostamise kohta üle 60 akti. Hävitati või anti üle riiklikele organitele ligemale 300 mõrda, võrku ja muud röövpüügiks kasutatud riista.

Kalaspordi materiaalse ja tehni-

Sm. A. Müürissepp talipüügil.

Foto U. PISING

lise baasi tugevdamisel olid edukaks organisatsioonideks Narva (sadama väljaehitamisel), Tartu, Räpina; Türi. «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi liikmed töötasid ühiskondliku abi korras 8000 töötundi ulatuses. Klubi juhatus autasustas üle 200 liikme aukirjadega, kuut — teenelise aktivisti märgiga, selgitas edukamalt tegutsevad kehakultuurikollektiivide kalaspordisektsioonid, jätkas informatsiooniliste bulletinide väljaandmist sektsioonide jaoks. Paadimootorite juhtimise kursusi korraldati Tallinna ja Tartu klubis.

«Kalevi» Tallinna klubi kirjastas ENSV kalasportlaste bulletini «Kalavetel», milles on too-

dud väljavõtted ENSV-s kehtestatud uutest kalapüügieeskirjadest.

Mitmesuguste kasvatustöö vormide rakendamisel 1960. a. esines ka distsiplinaarse karistamise juhtumeid, kahel juhtumil koguni kalaspordiorganisatsioonist väljaheitmist spordidistsipliini ja -eetika jämeda rikkumise eest.

Eesti NSV Sportliku Kalapüügi Föderatsiooni presiidiumi igakuustest istungitest võtsid osa Tallinnas elunevate presiidiumi liikmete kõrval enamasti ka A. Ivask Vörust, L. Kiisla Tartust ja Viljandi KSK esindajad V. Jõgi või E. Riimak ning «Kalevi» Tallinna KSK esimees J. Elango. Föderatsiooni presiidium võttis osa vabariikliku kalakasvatuspäeva ettevalmistamisest ja läbiviimisest ning uute kalapüügieeskirjade väljatöötamisest. Seniste sportliku kalapüügi põhimõtete kehtima jäämise kõrval saavutati kalaspordiorganisatsioonidele õigus teostada majandamisele võetud veekogudes reguleerivat püüki töonduslike vahenditega ning müüa püütud kalad kaubandusvõrku. Sellest saadud sissetulek kasutatakse veekogude kalavarude edasiseks suurendamiseks. Saadi «Spordilehe» nõusolek kalaspordialaste kirjutuste ja informatsiooni perioodiliseks avaldamiseks.

Presiidiumi 1960. a. tegevuse olulisemaks puuduseks võib lugeda ebaküllaldast abi rajoonide territoriaalorganisatsioonidele, kus esineb veel mõningat loidust.

Eesti NSV Sportliku Kalapüügi Föderatsiooni informatsioonilist aruannet kuulati Üleliidulise Sportliku Kalapüügi Föderatsiooni presiidiumi istungil ning leiti, et sportliku kalapüügi areng vabariigis on huvipakkuv, eriti organisatsiooniliste põhimõtete osas.

V. POLONSKI

Laienev ja süvenev töö

VSÜ «Kalevi» Tallinna Kalasportklubbis oli 1961. a. suvel 128 käitise ja asutuse kalaspordisektsiooni kaudu koondunud 3345 töötajat, nendest 29 naist ja 118 noorliiget. Selle suurearvulise kalasportlaspere töö ja tegevus on olnud väga mitmekülgne ja aktiivne.

Kõigepealt organiseeris klubi juhatus uute kalapüügieskirjade ülelinnalises ulatuses tutvustamiseks juba aasta algul avaliku ettekandeõhtu, kus kalaspordiföderatsiooni ja riikliku inspektsiooni esindajad seletusi andsid. Jätkati

ka populaarteaduslike loengute pidamist kalaspordi ja kalakasvatuse küsimustest.

Õppe- ja kasvatustöö alal korraldati veel seminar sektsioonide esimeestele, täiendades nende teadmisi instruktoritena töötamiseks. Samuti valmistati ette uusi ühiskondlikke kalakaitseinspektoreid. Riiklikult inspektsioonilt saadi tunnistused enam kui sajale ühiskondlikule inspektorile. Klubi juhatus on inspektorite tööd püüdnud juhtida ja suunata, mistõttu nende töö on olnud küllaltki viljakas.

Eriline huvi valitses klubi liikmeskonnas mootorpaadi juhtimise vastu. Kursusele tuli üle 300 osavõtja.

Valmistati ette ka uusi kalaspordikohtunikke ja täiendati vastaval seminaril seniste kohtunike teadmisi. Praegu on klubil 75 ühiskondlikku kalaspordikohtunikku, nendest 3 vabariikliku kategooria kohtunikku.

Klubi liikmete kooskäimine kolmapäeva õhtuti on järjekindlalt jätkunud ja teeninud kasvatustööd ning organisatsioonilisi eesmärke.

Võistlusi on korraldatud sektsioonides ja sektsioonidevahelisi, on peetud sõprusvõistlusi teiste klubidega, osa võetud linnadevahelistest ja naabervabariikidega korraldatud võistlustest. Peaaegu alati on tulnud auhinnalisele kohale. Spordimeisterlikkuse tõstmiseks on korraldatud harjutusi, seda ka noorliikmetele. VSÜ «Kalevi» kalasportlaste kokkutulekust, samuti Tallinna II spordimängudest võeti osa. Esineti eksponaatidega ka spordimängude ajal korraldatud spordiajaloo näitusel. Võistlustest

Kogu püük uhhaaks.

Foto A. IVASK

«Sahmatt kaladele!» Malesuurmeister Paul Keres astub Tallinna Kalaspordiklubi liikmeks.

Foto A. LAIDRE

osavõtjatele muretseti vormirõivastus.

Väga olulise löigu klubi töös moodustab kalakasvatus. Haugimaime, mis haudemajades klubi liikmete hangitud marjast inkubeeritud, lasti Harku järve 342 000, Paunküla veehoidlasse 300 000 ja Tallinna ümbruskonna jõgedesse 140 000. Vikerforelle osteti Põlula kalamajandist 6000 ja lasti need Aegviidu järvedesse. Ermistu järvest toodi 34 suurt latikat ja lasti need Paunküla veehoidlasse. Urbukse järve ehitati kevadel latikatele tehiskoelmuud. Vabariiklikust kalakasvatuse seminarist võtsid liikmed osa rohkearvuliselt.

Röövpüügivastases võitluses tegetseti agaralt Harkus ja Pirital, tabati üle 20 röövpüüdja, konfiskeeriti 13 mõrda ja 14 võrku, mitu ahingut jm. röövpüügivahendeid.

Klubi suvekodu Riisakülas jätkas puhkajate vastuvõtmist. Puhkekodu kasutamine oli elav. Mõned klubi liikmed käisid suve jook-

sul 2 korda Riisal. Paunküla suvekodu rajamiseks on eeltööd tehtud.

Püügibaasid on klubil Harku järvel, Puise rannas (merel), Käkumäel (merel) ja Narva jõel Kuningakülas. Üüripaate on ka Maardu järvel.

Kollektiivseid püügiretki on korraldatud rohkesti igal puhkepäeval.

Klubi majandada on 10 veekogu: Paunküla veehoidla koos Pirita jõega, Harku järv koos Tiskre ojaga, Urbukse, Vahe- ja Nikerjärv Aegviidus ning Tammetalu ja Rätsepa järv (Harju raj.). Nende veekogude sportlikuks majandamiseks on koostatud plaanid, mis riiklikus inspeksioonis kinnitatud.

Ühiskondlik töö on klubis suures aus. Konverentsi otsuse kohaselt on iga liige kohustatud tegema aasta jooksul vähemalt 7 ühiskondliku töö tundi. Pääaegu kõik üritused ja ettevõtmised on läbi viidud ühiskondliku tööga.

J. ELANGO

Kirjanik R. Sirge teivipüügil Põllkülas.

Foto V. VAHI

Tartu Kalaspordiklubi tööst

VSÜ «Kalevi» Tartu Kalaspordiklubist pole senini bülletääni veergudel peale nime suuremat juttu olnud. Püüame käesoleva kirjutusega seda viga parandada ja anname põgusa ülevaate klubi kujunemisest, struktuurist ja tööst tema asutamisest alates.

Enne kui pärisasja juurde asume, annaksime väikese pildikese Tartu varasemast kalaspordi elust-olust.

Kodanlikul ajal eksisteeris Tartus kaks kalaspordiorganisatsiooni — Tartu Kalameeste Selts ja Tartu Öngesportlaste Selts. Esimese ümber olid koondunud pea-

miselt Emajõeel kalastajad ja kohalikud käsitöölised-paadimehed, teise liikmeskonda aga kuulus peamiselt intelligents ja jõukam kiht ka väljastpoolt Tartut. Tartu Öngespordi Seltsil oli riigilt renditud Ahja jõgi Kiidjärve veskist Valgesoo veskini, kuhu peale jõeforellimaimude paigutati 1938. a. ka vikerforellimaime. Umbes samal ajal renditi seltsile ka linnalähedane Vasula järv, kus püüti ka mõningal määral arendada kalakasvatust.

Okupatsiooniajal tegutsesid Tartu asutuste-ettevõtete juures iseisvad öngespordiringid, kes allu-

sid Eesti Kalurite Keskusele. Iga kalamees «nikerdas» omaette ja mingisugustest kokkutulekutest või võistlustest ei saanud juttugi olla.

Pärast Nõukogude Eesti vabastamist asutasid linna kalasportlased-entusiastid spordiühingu «Kalev» juurde kalaspordisektsiooni, kuhu kuulusid peamiselt Emajõe paate omavad kalamehed. Algul ei olnud paate kuhugi paigutada. Kuid sektsioon loodud, ehitati ka sadam ja seega olid esialgsed nõuded rahuldatud.

1958. a. kevadel kutsus tolleaegne Tartu Kehakultuuri- ja Spordikomitee kokku ülelinnalise kalasportlaste nõupidamise, millest võttis osa ligi 800 kalasportlast-asjahuvilist. Moodustati 11-

liikmeline orgbüroo, kes pidi viimistlema põhimääruse, koostama tööplaani ja kokku kutsuma klubi asutamiskonverentsi. Asutamiskonverents suudeti läbi viia alles novembris, sest tegevuse kandumise tõttu suvel kalavetele jäi juunis kavetatud konverentsi delegaatide vähesuse tõttu pidamata.

Asutamiskonverentsi ajal koosnes klubi 48 sektsioonist, kuhu kuulus 1194 liiget, ja konverentsist võttis osa 56 delegaati. Kinnitati klubi põhimäärus, valiti 11-liikmeline juhatus ja kinnitati orgkomitee poolt esitatud tegevuskava. 1958. a. korraldas orgkomitee ühe võistluse spinningupüügis. Võeti osa «Kalevi» kalasportlaste III kokkutulekust Aesool. Üksikud sektsioonid korraldasid ka mõne

Tartu—Võru—Räpina 1961. a.

Foto A. IVÄSK

Kalaveed kutsuvad mõnikord ka naisi. (Kala- ja matkasportlane Evi Kalmus Halliste jõel õngitsemas.)

Foto A. LAIDRE

väljasõidu improviseeritud võistlustega.

Orgkomitee taotlusele anti klubi hooldamisele Tartu rajoonis asuvad Agali, Aardla ja Vasula järv.

Klubi II konverentsil 1960. a. jaanuaris võis aruandja 68 delegaadile esineda juba tõhusama ettekandega.

1959. a. jooksul oli klubisse juurde tulnud 394 liiget, liikmemaksu tasumata jätnud aga 349 liiget, kellest enamikule peagi selgus, et klubi sildi all pole võimalik viljelda keelatud püügiviise. Lahku-

nute hulka kuulus ka umbes 80-liikmeline Mustvee seksioon, kes rajoonide ümberkorraldamise tõttu kuulub nüüd territoriaalselt Jõgeva rajooni. Aasta lõpul oli liikmeid 1239, seksioone 51.

Hakati pidama regulaarseid seksioonide esimeeste ja aktiivi koosolekuid, millest kujunes välja ühiskondlike instruktorite, ühiskondlike kalakaitseinspektorite ja kalaspordikohtunike kaadri aluspõhi. Korraldati ka paadimotoristide lühikursus.

1959. a. peeti ka klubi esimesed esivõistlused spinningupüügis, heidetes ja õngitsemises. Anti välja esimesed rändkarikad, diplomid ja individuaalauhinnad. Võeti osa mitmest vabariiklikust võistlusest ja mootorpaatide maratonist Ema-jõel. Seksioonides peeti 26 mitmesugust kalapüügivõistlust. Laekunud andmeil püüdsid klubi liikmed aruandeaasta jooksul umbes 7,5 tonni kala.

Tartu Kalaspordiklubi algatusel loodi 1959. a. kevadel kolme klubi — Tartu, Võru ja Põlva ühendus röövpüügi all kannatanud Lõuna-Eesti forellivete Ahja, Võhandu ja Pärli jõe ühiseks hooldamiseks. Asuti aktiivselt võitlusele röövpüüdjatega — ööõnge- ja västrameestega. Kaldailt korjati ära sajad põhjaõnged ja võrgutükid ning kohalike elanike hulgas tehti laialdast kalakaitsealast selgitustööd. Saarmaste nuhtluse vastu algas sõda paberiga — esitati rida märgukirju vastavatele asutustele, mis pole aga senini andnud mainimisväärseid tulemusi.

Tõhusamaks kaitseks ja järelevalveks töötati välja vastavad püügirežiimid ja kooskõlastati need kohalike täitevkomiteede ja kalakaitseorganitega. Seniste looduslike forellivarude täienduseks ja verevärskenduseks osteti Põlula

kalamajandist umbes 20 000 fo-
rellimaimu ja noorforelli.

Abistati Äksi kalamajandit ka-
lamaimude sisselaskmisel. Klubi
hooldusalustesse Agali ja Vasula
järve paigutasid kalakaitseorganid
peledi ja siia-riipuse hübride.

Asuti klubi liikmete bioloogi-
liste ja ihtüoloogiliste teadmiste
täiendamisele. Peale kalasportlaste
endi esinesid kahe loenguga ka
Eesti NSV Teaduste Akadeemia
bioloogid. Suurima majandusliku
üritusena valmis Emajõel 100-ko-
haline paadisadam.

1960. a. tegevuse kohta anti
klubi III konverentsil järgmine
ülevaade: seksioone 53, liikmeid
1327; aruandeaasta jooksul uusi
liikmeid värvatud 296, liikmemak-
su tasumata jätnud aga 208 liiget.

Tartu Alumiiniumivabriku juht-
konna vastutulekul saadi kord nä-
dalas kasutada käitise klubiruumi,
mis võimaldas asuda laialdasema
kalaspordialase propaganda ja muu
kasvatustöö viljelemisele. Semina-
ridel, instrueerimiskoosolekutel ja
kalavetel valmistati ette ning said
vastavad tunnistused 35 kalaspor-
dikohtunikku, 33 ühiskondlikku
kalasordiinstruktorit ja 30 ühis-
kondlikku kalakaitseinspektorit.

Teaduste Akadeemia Zooloogia-
muuseumis organiseeriti seitse
ihtüoloogia-alast loengut, kus esi-
nesid Tartu Riikliku Ülikooli ja
Eesti NSV Teaduste Akadeemia
bioloogid. Peale klubi liikmete
kuulasid loenguid ka paljud tei-
sed asjahuvilised. Ettekandeile
järgnesid tavaliselt elavad sõna-
võttud ja arutelud, millega loodi
teaduslike töötajate ja kalasport-
laste vahel küllaltki tihe side.

Korraldati seminar landi- ja si-
kutimeistritele parimate «spetsi-
de» juhtimisel ja erikursus paadi-
mootori «Moskva» tundmaõppimi-
seks.

Nooruse tuju ei riku isegi «parukas».

Foto A. LAIDRE

Tartu Kalaspordiklubi korral-
damisel toimusid esimesed ulatus-
likumad individuaalsed sikutipüü-
givõistlused Peipsi järvel klubi
rändauhinnale «Peipsi vimplile».
Neist võistlustest võttis osa 9 klu-
bi 166 kalasportlasega, vimpli või-
tis Tartu kalasportlane Urm.

1960. a. Eesti NSV õngitsemis-
esivõistluste organiseerimise pea-
raskus lasus Tartu klubil, kelle
liikmed andsid võistlejate ja koh-
tunike käsutusse üle 50 mootor-
paadi. Rändkarika ja individuaalse
esikoha said seekord tartlased.

Koos Tõrva Kalaspordiklubiga organiseeriti Eesti NSV spinningu-püügi kompleksvõistlus Väike-Emajõel. Siin jäi Tartu klubi kolmandaks.

Tartlaste algatusel leidis aset ka esimene matškohtumine Võru kalasportlastega spinningu kompleksvõistluses Tartu rändkarikale. Karikas jäi ka järgmisel aastal tartlaste kaitsta.

Võru Kalandusklubi organiseeritud esimestest suurematest Tallinna, Tartu ja Võru kalasportlaste vahelistest spinninguspordi- ja õngitsemisvõistlustest Tamula ja Kahrala järve ääres võeti osa 10-liikmelise meeskonnaga. Sellel kolme linna võistlusel tulid tartlastes esikohale, jättes Tallinna teiseks ja vete peremehed kolmandaks. 10-liikmelise meeskonnaga võttis klubi osa ka «Kalevi» kalasportlaste V kokkutulekust Haapsalus, kus saavutati 2. koht.

Üldse organiseeris klubi ja võttis 1960. a. osa kümnest mitmesugusest kalaspordivõistlusest ja järgmiseks aastaks jäid kaitsta üks vabariiklik ja kolm klubidevahelist rändauhinda.

Klubi seksioonides peeti üle 40 kalapüügivõistluse ja laekunud andmeil püüdsid klubi liikmed aasta jooksul umbes 8,5 tonni mitmesuguseid kalu, enamikus hauge, säinaid ja latikaid.

Kalavarude suurendamiseks osteti Põlula kalamajandist üle 40 000 jõforelli ja Ameerika paalia maimu, mis lasti hooldusalustesse jõgedesse. Äksi kalamajandi abistamise eest saadi ligi 500 000 havimaimu, mis paigutati Nõuni järve.

Regulaarse kontrolli sisseseadmise tõttu forellivetel esines vähem röövpüügijuhtumeid ja ära korjatud põhjaõngede arv ei ulatunud üle poolesaja. Ühiskondli-

kud kalakaitseinspektorid teostasid koos kalakaitsega järelevalvet Emajõe basseinis, kus kevadel korjati ära üle paarikümne luhamõrra ja võrgu ning üks västramees koos «takelaažiga». Üldiselt tuleb siiski mainida, et ühiskondlike kalakaitseinspektorite tegevus on nõrk, eriti Emajõe basseinis, kuhu on välja antud mitmesuguseid tööndusliku püügi lubasid koolidele, eraisikutele ja muile organisatsioonidele, kes ei pea kaugeutki kinni neile määratud püügi- piirkondadest.

Majandusliku üritusena suurendati paadisadamat Emajõel, loodi kalaspordibaasid Pangodi ja Nõuni järvele ja muretseti 15 sõudepaati.

1961. a. juunikuul lõpul oli klubisse koondunud 59 kalaspordisektsiooni, neist 12 rajoonis, ja liikmete arv ületab peatselt 1500 piiri.

Eelmise aasta sügisel alanud igapäevased referaatkoosolekud kestsid maikuuni ja aasta esimesel poolel pidasid Teaduste Akadeemia teaduslikud töötajad E. Pihu, Henn Habermann jt. zooloogiamuuseumis neli bioloogia-alast loengut. Üksikutest loengutest osavõtjate arv ulatus seitsmekümneni.

Veebruaris oli klubi III konverents, kus valiti uus juhatus ja võeti vastu senisest suurem töökava.

Halbade jääolude tõttu Peipsil jäid läbi viimata nii klubi esivõistlused sikutipüügis kui ka klubidevahelised võistlused «Peipsi vimplile». Lämmijärve kaelas peeti siiski Tartu—Võru—Räpina matškohtumine sikutipüügis, mille võitis ülekaalukalt Võru klubi. Tartu jäi teiseks.

Tartu—Võru matškohtumisel spinninguspordis Võhandu jõel

kaitstesid tartlased eelmisel aastal võidetud karikat ja lubasid seda korrata ka järgmisel aastal.

Linnade matškohtumisest Tallinn—Tartu—Võru kutsuti käesoleval aastal osa võtma ka Viljandi kalasportlased. Spinninguspordi kompleksvõistluse ja õngitsemisvõistluse Läänistes võitsid teistkordselt tartlased ja Võru Kalandusklubi rändauhind jäi teist aastat Tartu klubile.

Aasta esimesel poolel leidsid aset ka klubi karikavõistlused spinninguspordis ja õngitsemises. Spinningu kompleksvõistluse võitsid teenitult Tartu Raudteesõlme spinningistid, kuna õngitsemise esivõistlustel läks karikas teist-

kordselt Tartu Jahindusklubile. Erieeskavaga esinesid klubi liikmed ujulas korraldatud suurel veekarnevalil, kus peeti «Emajõe kadunud kalale mälestusvõistlus». «Mälestusvõistlus» — see paneb kahtlemata iga kalasportlase veidike mõtlema. Ja just Emajõel, kahte meie suurimat järve ühendaval jõel, kus peaks alati leiduma küllaldaselt kala igale õngitsejale — ja nüüd mälestusvõistlus!

Ja kahjuks ongi see nii. Kala on jäänud jões hoopis väheks. Muidugi leidub säinaid ja ka latikaid, keda kogenud kalamehed nende rännetel kohtadele «kinni söödavad», kuid haug ja ahven, keda jões varem küllaldaselt leidis, on

Võru Kalandusklubi sisevõistlused 1961. a. «Jäälahingu» võitjad.

Foto A. IVASK

jäänud hoopis harvemaks. Tööstuste halvasti filtreeritud «lisa-produktid», fekaal- ja autopesuveed, naftaküttega, suure süvisega kiired laevad, kalasportlaste endi mootorpaadid ja kajakate ülikülus pole jätnud oma mõju avaldamata Emajõe asukatele. Muidugi langeb siin suur osatähtsus ka Praaga kalurite tegevusele, keda kohalikud kalakaitseorganid ei suuda küllaldaselt korrale kutsuda, samuti ka lepingu alusel töötavale üksikkalureile ja teistele loomanikele, kes ei pea kinni neile määratud püügipiirkondadest ja tõmbavad seal, kus meeldib, või ööseti sulevad kalade teed täiesti. Samuti traalitakse viimasel ajal korralikult läbi lahtivõetud vanajõgede otsad ja omajagu kahjustusi tekitavad jõesüvendajad, kes tihti õhivad olematuid takistusi, mistõttu hakkub palju noorkala.

Spinningu heitetehnika propageerimiseks muretsetes klubi treeninguvarustuse ja vastava märklina ning asuti parimate spinnigistide juhtimisel trennima. Üldiselt jätab osavõtjate arv siiski soovida, kuna enamjagu spinnigiste on siiski rohkem huvitatud kalapüügist.

Kategooriatesse pole kalasportlasi Tartus senini jaotatud.

Vähese eduga on propageeritud ka unarusse jäänud lendõngitsemist, kuna sobivate kalavete ning ka varustuse puudumisel asi ei edene.

Majanduslikke raskusi Tartu Kalaspordiklubil otseselt ei ole. Liikmemaksudest laekunud summadega suudetakse läbi viia kõik plaanilised üritused ja muretseda vastavad vahendid. Kuid suurema spordibaasi või puhkekodu ehitamiseks sellest ei jätku.

Paljudes sektsioonides jätab soovida sektsioonisisene tegevus. Piirduakse vaid liikmemaksude kogumisega ja igamees hakkab õiendama omaette. Eesrindlikumateks sektsioonideks, kus on läbi viidud iga-aastased võistlused ja koosolekud, on Tartu Põllutöömashinate Tehase, Hans Pöögelmanni nim. Trükikoja, Tartu Raudteesõlme, ETKVL-i Tartu Spordiklubi sektsioon ja mõned teised. Aktiviste ja häid kalasportlasi on klubis palju, kuid kalaveed on enam-vähem kättesaadavas kauguses ja seetõttu võetakse kollektiivseid väljasõite ette vähem kui mõnes teises klubis, kus sobivatele vetele sõita tuleb sada või ka enam kilomeetrit.

L. KIISLA,
Tartu Kalaspordiklubi esimees.

Võrulaste armaada lubati kohapüügile 1961. a. kevadel.

Foto A. IVASK

Jooni VÕRU KALANDUSKLUBI TEGEVUSEST

Kui räägitakse Võru Kalandusklubist, siis mõeldakse selle all üle seitsmesajapealist õngesportlaste peret, kes kõik vabamad hetked veedab arvukatel kalavetel, istumata «klubis», sest klubil puuduvad avarad ajakohased omaette ruumid.

Sageli näeme Võru Kalandusklubi teadetevitriini ees uudishimulikke, sest klaasi taga on lakooniline informatsioon, näiteks «... korraldatakse järjekordne püügiretk Peipsile...» (seda muide igal talvisel pühapäeval) või siis «... toimub sõpruskohtumine...», «... nelja suurlinna võistlused...», «... kolmepäevane noorte treeningu-võistluslaager Sõmerpalu sovhoosi lähistel Põlva raj. Tilsil lastekodu kasvandike osavõtul...», «... peetakse avavõistlused Tamulal...», «... Verijärve veepinna tõstmise pühapäevak...», «... röövkala väljapüük hõbekokrede baasist Loosu järves...», «... katsepüük Kurgjärves...», «... jahi- ja kalameeste suvepäevad (või pidu) Vagula kaldal...», «... võistlused...», «... võistlused...», «... treeningupäevad...», «... sõpruskohtumine...», «... tuua endavalmistatud sportlikke püügivahendeid sügisnäitusele (rajooni põllumajandusnäitus)...» jne. jne.

Selles peegeldubki klubi peamine tegevus, sest mis sünnib organiseeritult suuremale hulgale, sellest on aegsasti teatatud kas siis vitriinis või kohalikus ajalehes.

Koos «Kalevi» Tartu Kalasportklubiga on toodud mitmel aastal järjest jõe- ja vikerforellimaine ning noort allikaforelli ehk paaliat Ahja ja Võhandu ülemjooksu vesikonda ja Pärlijõkke ning loodud omal jõul Verijärve vikerforellide kasvubaas tema looduslikuks kasvatamiseks. Selleks tööme 1960. a. sügisel üle 40 000 vikrimaimu Põlulast ja sulgesime Verijärve väljavoolujakese selliselt, et maimud «ära ei jookseks».

Ojakese sulgemisega tõusis Verijärve pind peaaegu endisele tasemele, sest kunagi varematel aastatel töötas Verijärve veevarude baasil vesiveski ja üleujutatud luhad moodustasid häid kudekohti igaliiki kaladele. Eriti palju oli siis säinast ja latikat. Veepinna tõstmine poole meetri võrra näib end igati õigustavat, sest kudemis- ja söödamaad saab kaladele märksa rohkem ning kala liigub intensiivselt üleujutatud aladel. Väga jaheda veega Verijärv hakkab ehk ka jälle vähke kasvatama, sest ammu varem oli Verijärve vähi-rikkus laialt kuulus.

Meie küllaltki kulukas eksperiment («istikute» hind+transport) peaks huvi pakkuma paljudele neile, kellel kalaveed majandada. Selle talve olid vikrid priskelt üle elanud ja kaalus ning pikkuses tublisti juurde võtnud.

Võib-olla tuleb naabruses asuvas Valgjärvest vikrile lisatoiduks «mudamaime» tuua, sest seal on neid väga rohkesti.

Ka meie hõbekokrede baasis Loosu järves olid hõbekogred kõvasti juurde võtnud ja kuni kilogrammiraskusteks paisunud.

Sügisel rajooni põllumajandusnäitusel 1960. a. septembri keskel eksponeeris Võru Kalandusklubi elusaid hõbekokri, kes igaüks kaalus ligi kilogrammi. Need koos teiste väga arvukate eksponaatidega ja suurte fotostendidega olid vaatajaskonna huviobjektideks. Igal aastal on klubi saanud näitusel esimese auhinna oma rohkete ja valitud eksponaatide eest. Näitusest osavõtu peamine eesmärk on olnud agitatsioon ja kalakaitse ning -kasvatuse propageerimine.

Ka järvede (arvult 11) majan-

Publimaid naisvõistlejaid (sm. Evi Kal-mus) vabariiklikul õngitsemisvõistlusel Reiu jõel 1961. aastal. Foto A. IVASK

damise plaanide koostamine oli suur tükk tööd omaette. Olime sel alal soodustatud olukorras, kuna tuline õngespordlane, haridusosakonna inspektor sm. Ruut Liiv uuris mitme aasta jooksul Võru rajooni järvesid, mille tulemuseks oli mahukas töö «Võru rajooni järved». Nüüd on järvede majandamise plaanid ammu kinnitatud ja peamiseks mureks on nende plaanide täitmine. Siin esineb mõningaid raskusi, sest klubil tuleb aasta jooksul müügivõrku ära anda niitu tonni kala. Proovipüügid on aga näidanud, et kala ei ole järvedes veel oletatud koguses.

Klubi on üritanud täpselt arvestada kalasportlaste poolt väljapüütud kalakogust, kuid see pole senini õnnestunud. Edaspidi ei pikendata piletit enne, kui arvestuskaart pole täidetud. Ligikaudse arvestuse kohaselt püüab igal aastal umbes 1000 kalasportlast (u. 300 on alles organiseerimata) üle 20 tonni kala. Mõningate kalasportlaste püütud kalakogused ületavad üle 100 kg aastas.

Tamula jääb ilmselt kitsaks järjest kasvavale kalasportlaste perle. Juba praegu on Tamulal üle poolteisesaja paadi ja mõnel ilusal hommikul üle poolesaja neist püügil.

Vagulat klubi valdusse tagasi saada ei õnnestunud. Kuid proovipüügid näitavad, et Vagula varud on hoopis nigelad. Klubi ettepanekul piirati Vagulal suur-soomkala püüki, et Vagulale oleks asja ka õngespordlastel ja et kunagised rikkused taastuksid, eriti aga koha ja haugi osas.

Esmakordselt sai klubi toetust ka väljastpoolt. Nimelt määras kohaliku tarbijate kooperatiivi asemikekogu 100 rubla klubile kalakasvatustlikeks üritusteks. Selle summa eest on plaanis tuua Ta-

«Tööräva Elu» toimetaja sm. Mango Paaver katsub Pühajõel juba jääservalt forelliõnne.

Foto A. IVASK

mulasse Peipsist koha verevärskenduseks. Luba selleks on olemas, kuid kaks aastat järjest ei õnnestunud Peipsist koha saada, kuna kohalikud püüdjad peavad eluskala säilitamist tülikaks. Siinkohal oleks vaja abi kõrgemalt poolt.

Klubi liikmetest on kahekümnel ühiskondliku kalakaitseinspektori tunnistus ja esimest aastat töötab Võru lähistel ka riikliku kalakaitse inspektor.

Kalakaitse-eeskirjade jämedad rikkumised on juba ammu likvideeritud, kodanikud ja eriti noored on valvsad ja teadlikud, neile on peetud koolides loenguid ja korraldatud näitusi.

Hästi õnnestus ka sel aastal esmakordselt korraldatud kolmepäevane treeningu-võistluslaager Sõmerpalu sovhoosi lähistel Püha-

jõe (Võhandu ülemjooks) kaldal. Laagri lõpupäeval pärast püügetki ja treeninguid võtsid spinningu käsitsemise võistlusest osa 18 noort, neist 10 Põlva rajooni Tilsa lastekodu kasvandikku. Noorte saavutused täpsusheites olid enam kui rahuldavad. Fr. R. Kreutzwaldi nimelise Võru Keskkooli VII kl. õpilane Rein Alla ja Väimela tehnikumi I kursuse õpilane Voldemar Kähr saavutasid võrdse tulemuse 240 punkti. Kordusheitel kahe esikohakandidaadi vahel tõstis Rein Alla oma tulemuse 250-ni.

Laager korraldati täiesti isemajandaval põhimõttel igasuguste tasude ja toetusteta. Oleks väga vajalik korraldada noorte vabariiklik treeningu-võistluslaager, kuhu iga klubi võiks saata noori

vastavalt oma liikmete arvule või muudele näitajatele.

Sellise laagri organiseerimine oleks spordiliidu kalaspordiföderatsioonile täiesti jõukohane juba tuleval aastal.

Võru Kalandusklubi on kõigi oma ürituste kavasse plaaninud noorte osavõtu, neile eri arvestusi ja auhindu tagades.

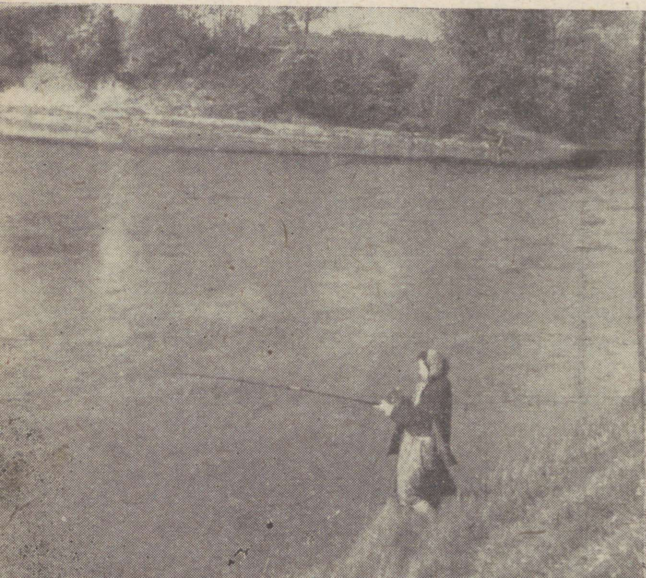
Nii kummaline, kui see ka ei ole, kuid rohked ja rikkalikud kalaveed «takistavad kalaspordi arengut». Selle all on mõeldud stendisporti.

Nii on lugu meil tõepoolest. Meil on oma võistlejate kaader, kes on teistest ees tänu treeningule, milleks kulub hulk aega, ja on oma püüdjate kaader, kes annab silmad ette isegi võistlejatele, sest püügil käsitsevad nad spinningut oivaliselt, ületades mõnegi «võistleja», kuid nad ei raatsi kulutada ühtki tundi vabast ajast treeningule, vaid haaravad «päris relva» ja tormavad kalavetele.

Kuna senini lasus kogu klubi-alane töö üksikute entusiastide õlgadel, siis nüüd juba elustuvad ka seksioonid. Tublisti edeneb

Aesoo kaunil jõelõigul võistlevad ka Türi naiskalasportlased spinningupüügil koos meeskalasportlastega.

Foto SIDRON

SAM-i, «Tamula», «Võrukivi» ja mõne teise seksiooni tegevus. Tublid on ka mitmed eakad pensionärid, kelle 80 aastat ei takista osa võtmast ei hoogtööpäevakutest, ei loengust, ei võistlusest ega püügirektest.

Heaks kombeks näib kujunevat ka veteranide kollektiivne viimsele teekonnale saatmine orkestri ja pärgade ning lilledega. Juba otsustati, küll mitte ametlikult, vaid omavahel, asutada väike erifond selleks otstarbeks, sest veteran Paul Mõõga ärasaatmine oli heaks eeskujuks.

Likvideeritud Räpina rajooni kalaspordiklubi esines taotlusega lubada neil liituda Võru Kalandusklubiga. Taotlus on täiesti asjalik ja vajalik, sest meil on ühised kalaveed ja püügiteed ning ühine puhkekodu Peipsi kaldal. Sel pupul tõuseb meie klubi liikmete arv järsku üle tuhande, mis oli meie eesmärgiks seitseaastaku lõpul.

Klubil on suured ülesanded küll kalakasvatuse, melioratsiooni, järvede korrastamise (paadisadamad, sillad, kuurid), inventari muretsemise, võistlus- ja treeningupaikade väljakujundamise näol. Praegu aga ei suuda klubi pidada täiepalgalist töötajat, mispärast suur töö tehakse kõik ühiskondlikus korras. Klubi tulud, mis laekuvad ainult liikmemaksudest, on kulutatud peamiselt kalakasvatuslikeks üritusteks.

Võru Kalandusklubi huvisfääris on üle 200 järve, mis on enamikus kõik uurimata ja korrastamata. Oleks hädavajalik, et kalakaitsetöötaja oleks ka kalakasvatuses teadlik ja otsene abimees sel alal, sest varsti kaovad ju «kaitse» funktsioonid.

A IVASK,
Võru Kalandusklubi juhat. esimees

Tööaastad Türi Kalaspordiklubis

Türi Kalaspordiklubi ei ole jõudnud veel täismeheikka, tema asutasid siinsed kalaspordihuvilised 1956. aasta märtsikuus; seega sai ta käesoleval aastal 5-aastaseks. Selle aja jooksul on ära tehtud suur töö kalakaitse, kalakasvatuse ja sportliku kalapüügi alal. Igal aastal on korraldatud kalapüügivõistlusi — nii sisemisi kui ka naaberklubidega, koju tulnud küll võitude, küll kaotustega. On korraldatud ühiseid väljasõite klubi liikmeile, mis on alati leidnud rohkearvulist osavõttu.

Käesoleval aastal on peetud 2 kalapüügivõistlust — neist üks spordiühingu «Jõud» liinis, Paide raiooni meistri nimele. Rajooni 1961. a. meistritiitli võitis Rein Sidron 522,5 punktiga. Olgu märgitud, et sama võistleja saavutas 1960. aastal «Jõu» kalapüügi-esivõistlustel vabariigi meistritiitli, saades seega kuldrinnamärgi.

Ka pole unustatud kalavarude juurdekasvu eest hoolitseda. Nii on toodud mitmed miljonid (peamiselt haugi) kalamaime siinsete veekogude rikastamiseks. Meie ühiskondlikud inspektorid on välja tõrjunud igasugused määrustevastased kalapüügiviisid, tänu sellele, et klubi juhatus andis igale inspektorile pidevaks kontrollimiseks teatud veekogud. Seega on ühiskondlik inspektor teatud määral temale kinnistatud veekogu eest vastutav.

On alustatud võitlust ka jõevee rüvetamise vastu. Nii koostas kalaspordiklubi akti Türi raudteajaamale kuuluvale vagunipesupunktile 1961. a. juunis. Vagunipesupunkt asub Türi linnas vahetult jõe ääres. Siin pestakse igasuguseid kaubavaguneid tsemendi,

kunstväetise, soola, loomaveo jäätmetest jne., kuid pesukoht pole selleks sanitaarselt välja ehitatud. Vagunipesuvesi jookseb ilma igasuguse settekaevu ja filtrisüsteemita otse jõkke, rüvetades jõevett ning tappes kalamaime. Akti koostamisel viibisid Türi linna ja raudtee sanitaarepidemioloogiajaama vastutavad töötajad ning Türi jaama ülem. Akt on edasi saadetud riiklikule inspeksioonile lahendamiseks.

Türi Kalaspordiklubi ehitab linna läbiva Pärnu jõe äärde kalakasvatustiigid. Üks tiikidest, mahuga 7000 kantmeetrit, on valminud. Sellele lisandub veel 2 tiiki. Tiikide ümbrusse rajatakse teed ja istutatakse park, mille nimeks saab «kalameeste park». Pargi pindala on üle 10 000 ruutmeetri.

Kõik need faktid kõnelevad iseenda eest ja annavad põgusa pildi Türi Kalaspordiklubi tööst.

A. SIDRON,
Türi Kalaspordiklubi esimees

Vee temperatuur on ühtlane ja sm. Volmerson laseb kalamaimum Türi linna all vette.

Foto SIDRON

Suund on õige

Viimasel ajal, eriti aga pärast uute kalapüügieeskirjade kehtestamist 1958. a. on aktiivsete kalasportlaste arv Jõgeva rajoonis tunduvalt kasvanud. Kolm aastat tagasi kalaspordiorganisatsiooni asutamisel oli liikmeid alla poolesaja, nüüd aga ulatub õngemeeste pere juba ligemale 700-ni. Seetõttu on klubil tekkinud mitu ulatuslikku probleemi, milledest tähtsamad olid liikmeskonnale esialgu mõninga materiaalse baasi (paadid, püramootorid jms.) soetamine ning nüüd eriti teravalt päevakorralt tulnud klubi hooldusalustes veeko-

gudes kalavarude suurendamine. Mida siin on juba ära tehtud, mis kahe silma vahele jäänud ja missugused on lähema tuleviku kavatsused, sellest allpool.

Kuivõrd liikmemaksude laekumine osutus kavandatust suuremaks, sai juba möödunud aastal võimalikuks osta kaks paati ja kaks püramootorit. Paadid on paigaldatud Pedja jõe ja peaaegu iga päev on need koos kalasportlaste isiklike paatidega väljas. Muidugi pole see veel küllaldane, sest kalaspordiklubi liikmeid elab kõikjal üle rajooni ning olemas-

Noorim võistleja Tõrva Kalaspordiklubi liige Leo Kallas saavutas üllatuslikult esikoha vabariiklikul õngitsemisvõistlusel Reiu jõel 1961. a.

Foto A. IVASK

Sõmerpalu... 240- ja 250-mehed Alla ja Kähr täpsusheitel.

Foto A. IVASK

olev inventar rahuldab tegelikke vajadusi vaid osaliselt. Edaspidi suureneb inventari hulk tunduvalt ja siis saab juba ka teistele veekogudele paigutada nii paate kui ka vajaduse korral püramootoreid.

Hoopis tõsisema iseloomuga on aga kalavete otstarbeka kasutamise ja eriti nende asukate arvu suurendamise probleem, sest mullu võis täheldada, et peaaegu kõigis klubi hooldamisele antud siseveekogudes vähenevad kalavarud. Eeskätt käib see Pedia jõe, Endla järve ja mõnede teiste väiksemate veekogude kohta, kus eriti spinningupüügi tulemused on nii mul-

lu kui ka tänavu olnud võrdlemisi tagasihoidlikud. Ka Kivijärvel, mis on antud Kurista Metsamajandi hooldada, teeb kalade juurdekasv vähikäiku!

Miks siis on saagid neis veekogudes vähenenud? Püüame seda küsimust põgusalt lahata.

Varematel aastatel võttis küllaltki suur arv spinningumehi Jõgeva linnast ette püügiretki suurematele veekogudele — Pikkjärvele, samuti Kuremaa, Elistvere ja Kaiavere järvedele, kus headel püügipäevadel oli tõsiseid raskusi paadi hankimisega — tahtsid ju ka kohalikud kalasportlased vabal

ajal oma lemmikalal õnne katsuda. Ja saagi üle polnud kunagi nuri-
nat kuulda — igaüks sai «käe val-
geks» ning teinekord oli järve-
haldjas üpris helde, jagades püügi-
õnne otse kuhjaga. Nüüd on aga
mainitud veekogudes kehtestatud
püügikeeld, kuna nendes järvedes
kavatsetakse organiseerida ulatus-
likku karpkala kasvatamist. On
selge, et sportlike vahenditega
püügi keelamine suurematel jär-
vedel viis olukorrani, milles me
praegu mõlema jalaga seisame:
kalavarude vähenemise otsene
põhjus väiksematel kalavetel sei-
sab selles, et kalasportlased on
sunnitud külastama ühtesid ja
neidsamu veekogusid, kusjuures
on arusaadav, et kalavarud pole
ammendamatud. Nõnda siis seisab-
ki meie sportlikel kalameestel
keelel küsimus: mis saab
edasi?

Selge on üks — pealtvaatamine
asja ei paranda ja passiivsusega
võib olukorda vaid halvendada.
Nii jõuamegi järeldusele (ütlesin:
ainuõigele järeldusele) — kalu on
tarvis vette tagasi viia.

Siinkohal ei saa enesekriitiliselt
märkimata jätta: oleme seniajani
toiminud enamikul hooldusalus-
test veekogudest ebaperemeheli-
kult. Kalu on välja püütud, kuid
järelkasvu eest hoolitsemine on
jätud suures enamuses looduse
loomulike protsesside hooleks.
Vaid ühel korral — see oli 1959. a.
— toodi Saare järve 250 hõbekok-
re. Seda on ilmselt vähe!

Muidugi ei saa siin olla mingit
võimalust kerge väljapääsu leid-
miseks. Ja nii otsustatigi tänavu
kevel: kalad vette!

Kalaspordiklubi juhatuse esi-
mees H. Ränkel hankis loa 200 tu-
hande havimaimu saamiseks Äksi

Võistlejad on rivistatud (Vasknarva võistlustel 1961. a.).

Foto A. LAIDRE

kalakasvatustest, millised 20. mail vette lasti: 150 000 Pedja jõkke, sordiaretusjaama ja Painküla hüdroelektrijaama tammide vahelisse lõiku (siin on kõige sobivam koht esimese partii maimude paigutamiseks), 50 000 Avinurme jõkke.

See oli nii-öelda esimene mainimisväärne samm sel alal, ning kuna nüüd esimene tehtud, on järgmised kergemad. Peab ütleva, et klubi liikmed tervitasid uut suunda ning juhatus ja aktiiv on kavandanud ka juba edaspidise tegevuskava. Järgmistel aastatel kavatakse lasta Pedja ja Avinurme jõkke igal kevadel 3—4 aastat järjest kuni pool miljonit havimaimu. Sellest kogusest peaks piisama, ning ka havide toidulaud ei jää kasinaks — prügikala on küllaldaselt.

Edasi — kui Pedja ja Avinurme

jõgi on oma «portsjonid» kätte saanud, tuleb järg teiste veekogude kätte kuhu paigutatakse kalu igäihe iseloomu ja kasvutingimusi arvestades.

Tänavu kevadel (pärast kudemist) on ette nähtud kontrollpüük Saare järves, et teha kindlaks, kas hõbekoger on kohanenud ja paljunenud või mitte. Jaataval korral lähevad tänavu sügisel sinna ka need 500 suguvenda, kelle — häbi öelda! — «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi mõne aasta eest kinkis, kuid kes siiani on Maardus nii-öelda nuumal.

Mõningane kogus hõbekokri on kavatsus katseks paigutada Männikjärve, mida hooldab Tooma katsebaasi kalasportlaste kollektiiv.

Juhust kasutades tahaksin mõne reaga kõnelda nende tublide meeste tööst pisikestel veekogudel —

... «Juhan saagi arvas kokku!» Võru Kalandusklubi püügivõistlus Peipsil.

Foto A. IVASK

Vasknarva võistlustel 1961. a.

Foto A. LAIDRE

Linajärvel ja Männikjärvel. Viimasel neist kippus puudus tulema hapnikurikkast veest ja kõiki järveasukaid ähvardas hukkumine. Kohalikud kalaspordientusiastid eesotsas teaduslike töötajate sm-te Eiseni ja Nõgesega kasutasid oskuslikult ja teravmeelselt ära olukorra, et Linajärve veenivoo on Männikjärvest kõrgemal, rajasid asbestbetoontorudest veejuhtme, mis toob hapnikurikkast vett Linajärvest Männikjärve. Järveasukad said eluks vajaliku. Õigupoolest vajaks toomalaste töövaev üksikasjalisemat käsitlemist, kuid küllap avaneb selleks võimalus edaspidi! Mehed ja teod on seda iga tahtes väärt!

Olgugi Jõgeva rajooni kalaspor-diorganisatsiooni liikmete töö kalavarude suurendamisel tagasi-

hoidlik, on see siiski tegevus, mille eesmärgid on õigesuunalised. Kuid kahjuks leidub meil kindlapiir- listest seadustest hoolimata inimesi, kes püüavad korra austami- sest kõrvale hiilida ning isegi spor- diorganisatsioonile vastu töötada. Neid on peamiselt kahte liiki: röövpuudjad ja kalavete reostajad.

Ja neid mõlemaid on muster- eksemplaride näol esindatud ka meie rajoonis. Kõigepealt lühidalt röövpuugi harrastajaist. Ainuüksi tänavu kevadel 22. aprillil võtsid ühiskondlikud kalakaitseinspekto- rid A. Liivak ja L. Vachstein koos klubi esimehe H. Ränkeliga Avijõest Lohusuu küla all välja 32 mõrda, lõhkusid ära kümned meetrid meisterlikult rajatud ka- latõkkeid ja pidasid Omedu jõel

Võitjate autasustamine Aesool 1959. a.

Foto A. LAIDRE

maanteesilla juures kinni virgalt noodaga askeldava mehe. Ta nimetas end küll «kutseliseks kalameheks» kalurikolhoosist, kuid see silt langes üsna pea, sest selgus, et tegemist on Piheda külas eluneva Pavel Tsapivaloviga. Mis muud, kui akt ja loomulikult selle järel süüdlasele rahatrahv. Pedja jõel peeti kinni rida võrgumehi, nende hulgas raudteeöoline Arnold Kiipus ja pensionär August Nuudi. Mõlemad said rahatrahvi. Eduard Jukk Jõgeva külanõukogust harrastas Pedja jõel samuti võrgupüüki, mille eest teda trahviti. Peale selle on korduvalt ja igal aastal Pedja jõest, Kivijärvest, Endla järvest ja teistest veekogudest välja võetud kümneid mõrdu, võrke, undasid ja muid püügivahendeid ning toodud ära veeko-

gude äärde peidetud ahinguid. Liialdamata võib öelda, et püügieeskirjadest kinnipidamist kalavetel jälgitakse üsna rangelt, kusjuures eriti rõhutamist väärib see asjaolu, et kalasportlased ise aitavad avastada röövpüüdjaid, ootamata abi väljastpoolt.

Hoolimata rangest seadusest, hoolimata sellest, et igal veekogul viibijal võib olla kaasas vaid lubatud sportlikud kalapüügivahendid, on esinenud juhtumeid, kus kasutatakse kalade surmamiseks isegi lõhkeaineid. Siit tuleneb, et ehkki absoluutne enamik kalasportlastest on korra austajad ning suhtuvad kalavete asukate püüdmisse kui meeldivasse aivaviitesse, pole mõningane — tõsi küll et tühine — osa kodanikke ikkagi aru saanud, et keelatud

püügivahendeid kasutades saevad nad sama oksa, millel ise istuvad! Ja kuidas saakski siis suhtuda taolistesse «tegelastesse» leebelt? Liiatigi, kui vahetevahel ka mõni nimekam seltsimees sõidab võrgukuhilaga auto pagasiruumis Saare järvele, et seal (ei tea, kelle nimel?) «katsepüüki» teha. Kuid ikkagi — akti koostamist väärivaid tegelasi jääb järjest vähemaks, mis tuleb panna kalasportlaste kollektiivi töö arvele, kusjuures väärrib allakriipsutamist, et klubi esimees H. Ränkel ise, samuti ühiskondlikud kalakaitseinspektorid L. Vachstein, A. Liivak, M. Nuudi ja paljud teised on leppimatult suhtunud igasse röövpüügi fakti.

Iseasi on aga kalavete reostamisega, millisel «alal» Rakvere Tärklise- ja Siirupitehase Painküla tsehhil Pedja jõe ääres Painkülas on mitmeaastased kogemused. Mainitud tsehh laseb juba aastate vältel rahulikult tehase jääkvetel voolata otse Pedja jõkke, mille tagajärjel on kahjustatud kalava-

rud tehasesest allavoolu asuvas jõesosas. Tänavu kevadel täheldati Härjanurme hüdroelektrijaama turbiini juurdevoolukanalis hulgaliselt surnud kalu. Ülalpool Painküla sellist asja ei tunta, kuid mainitud tõsiolu on nähtavasti reovete ohtra juurdevoolu tulemuksiks. Tsehhi juhataja kõigele sellele mingit tähelepanu ei pööra ja kõik läheb päevast päeva sama rada: reoveed saastavad Pedjat ja muudavad kalavete asukate elu raskeks, kui mitte võimatuks.

Mida teha? Jutt pole seni aidanud. Nähtavasti jääb üle vaid seadusele toetudes vajalikke samme astuda.

Eespool on antud mõningane ülevaade sellest, millega Jõgeva rajooni Kalaspordiklubi viimasel aastal on tegelnud ja milliseid plaane teinud. Tahaks vaid lõpuks kinnitada, et ligi kolmveerand tuhandeni ulatuv kalasportlaste kollektiiv on seadnud kindla tähise kalavete rikkuste taastamiseks, milleni tahetakse jõuda lähemate aastatega.

R. ALLAS

Kalasportlaste telgid Vasknarvas VSÜ «Kalevi» kalasportlaste VI kokkutulekul 1961. a.

Foto A. LAIDRE

Kalaspordlaste tüpoloogias

Ma kunagi ärgitasin kirjutada kalameeste tüpoloogias, kuid tookord jäi asi soiku, sest tööle asudes märkas, et olin endale liig ulatusliku ülesande võtnud. Selgus nimelt, et mainitud küsimuse puhul on meil tegu hoopis uue teaduseharuga, umbes nagu kübernetika või atomistikaga. Iga tõelise teadlase põhiraamatust entsüklopeediast ei leidnud ma sõnakestki mind huvitava küsimuse kohta. Seepärast otsustasin omal käel materjali koguda, enne kui avalikkuse ette astun.

Ega mul praegugi ole materjali piisavalt, kuid küsimus on muutunud eriti aktuaalseks, kuna meie kalameeste (muidugi sportlike) organiseerimisel on ilmsiks tulnud teatavaid ühtlustamise tendentse. Seetõttu kiputakse kõiki kalaspordlasi vaatlema mingi ühtse tüübina, kellel ei puudu mõningad tugevalt idealiseerivad jooned.

Kalaspordiorganisatsioonide juhtkondade silmis on kalaspordlane inimene, kes tunneb põhjalikult kalapüügieeskirju ja nendest rangelt kinni peab. Too ideaaltüüp valvab ka selle järele, et teised neid eeskirju täidaksid. Edasi on niisugusel inimesel alati südames kalavarude eest hoolitsemine veekogudes. Ta ei ahnitse; ta on abiks seltsimeestele nõu ja jõuga; ta tõstab vahetpidamata oma spordimeisterlikkust; ta aitab oma klubil sikutipüügis läti seltsimehi võita. Ühesõnaga — täielik «musterknabe».

Vahemärkusena olgu tähendatud, et allakirjutanule on selgusetu, kust on

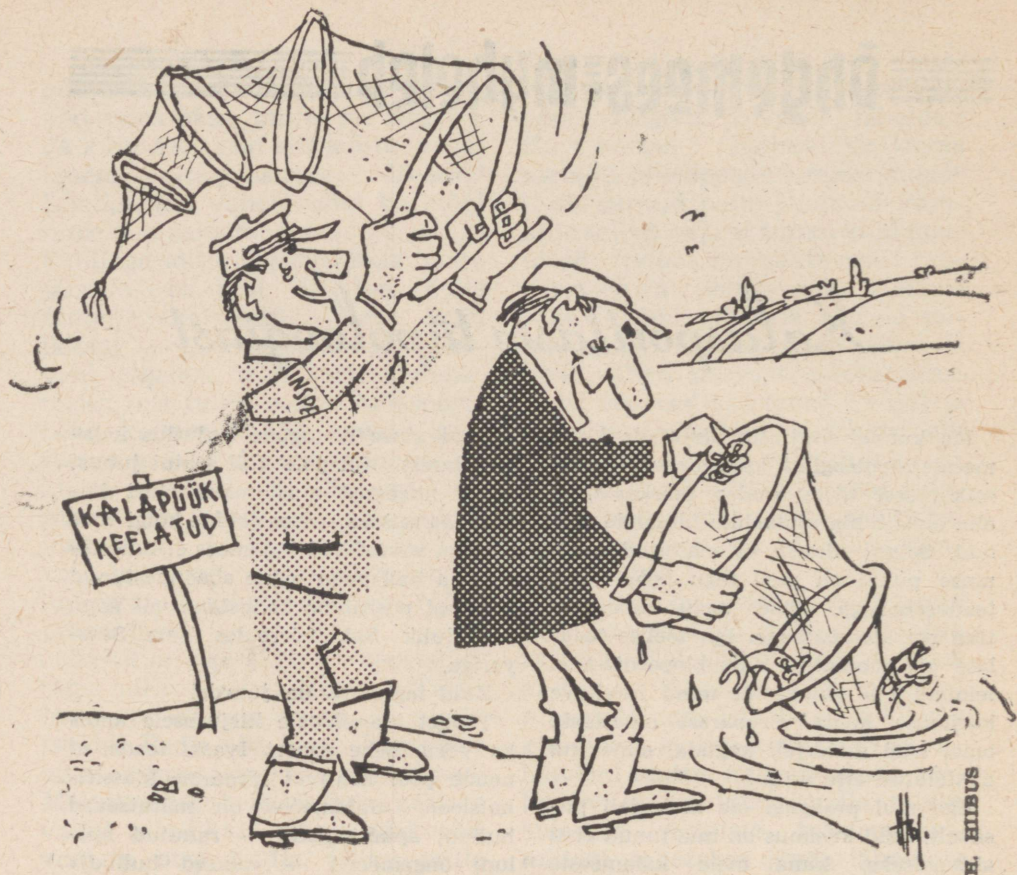
saanud aluse niisugune kujutus kalaspordlasest. Mul pole küll senini juhust olnud niisugust mustereksemplari kohata. Ja teiseks — kas selline kõigi voo-
rustega varustatud kalamees ei tunduks igav ja hall nagu mõne ebaõnnestunud romaani positiivne kangeline või nagu eeskujulik Sid, võrreldes Tom Sawyeriga.

Kuid tagasi teema juurde!

Tõuget käesolevale kirjutusele andis ka Võru mehe Albert Ivaski teade, et nende pool kehtivat järgmine klassifikatsioon: «Jahimehed on mätatsevad hullud; spinningistid — rahutud hullud; õngemehed — vaiksed hullud!» Nagu otsekohe näha, on sellel klassifikatsioonil suuri iludusvigu. Esiteks, siin on juttu ka jahimeestest — seega tüpiseerimise alus pole ühtlane — ja seda ei luba teatavasti range teaduslikkus. Teiseks, spinningist ning õngitseja ei ole tüüp, vaid profession, umbes samuti nagu mõningate mahajäänute arvates ei ole mustlane rahvus, vaid kutse. Ja kolmandaks mõjub pagana kahtlaselt too nürimeelselt järjekindel definitsiooni põhiheli: hullud!

Kõike seda arvesse võttes tsiteerigem poetessi: «Ei saa mitte vaiki olla!» ja katsugem kalaspordlaste tüpoloogiale panna teaduslik alus.

Seniste pikaajaliste ja vaevarikaste uurimuste tagajärjel on mul võimalik üksteisest kindlapiirilisel eraldada 6 (kuus) kalaspordlase põhitüüpi. Need oleksid: õpetlased, organiseerijad, gast-

KAHEKORDNE PÜÜK

ronoomid, rekordlased, formalistid ja humoristid. Alakem õpetlastest.

Õpetlase tüüpi esineb meil kalasportlaste hulgas küllaltki sageli. Niisugune mees (mitte kunagi naine!) läheneb kalapüügile teaduslikult. Ta sageli loeb igasugust kalapüügi alast literatuuri ning tõelise õpetlasena ei katsugi omandatud teadmisi kalapüügi praktikasse rakendada. Selle eest ta aga teab kõik ning meenutab mõnevõrra omaaegset kleepainet «Syndetikon», mille pakendil oli kirjutatud: «Klebt, leimt, kittet alles.» (Kleebib, liimib, kitib kõike.) Kui niisugune teaduslik tüüp mõne kiisapoja õnge otsa saab, siis võib ta sulle kõige suurema põhjalikkusega ära seletada, miks püütu oli kiisk, aga mitte

latikas. Seletuses ta rakendab kõikvõimalikke teadusi, nagu matemaatikat (ridva paine), füüsikat (kala raskus), bioloogiat (kala toitumine), meteoroloogiat (läänetuul), psühholoogiat (kalastaja külmaverelisuus kiisa kuivale tõmbamisel) jne. jne.

Üks selle tüübi alajaotusi on kalamees, kes küll midagi ei loe, kuid kes küsitlemise teel loodab end teoreetiliselt «rautada». See liik kalamehi võib üpris tüütavaks muutuda. Juhtud sa tema kuuldes poetama lause: «Sain Kunda jõest 600-grammise harjuse,» ja sulle langeb küsimusi otseku kiilluse sarvest: «Kas jõe põhi oli seal liivane või kruusane? Kas kaldal kasvavad lepad või pajud? Kas püüdsid korgiga või

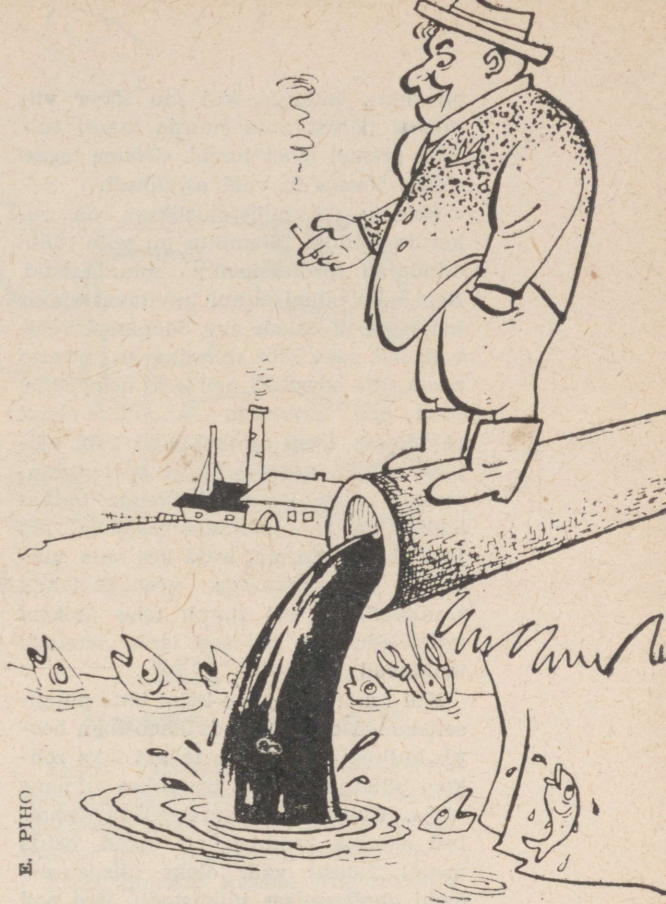
ilma? Kas vesi oli rohekas või sinakas? Kas õngitsesid ussi või putukaga?» jne. Selline mees on nagu raamatuteseeria «Tahan kõike teada!».

Teine tüüp — organiseerijad — on kõigiti sümpaatsem ja kalasportlastele kasulik. Veidi mõtlemapanevalt mõjub ehk see, et nende puhul meenub mulle ammuõpitud katkend piibliost — nimelt: «Ja käsk läks välja keiser Augustusest, et kogu maailm pidi end üles kirjutama.» Ka organiseerijad ei leia vist enne rahu, kui kõik Eesti NSV kodanikud on vähemalt ühe kalaspordi-organisatsiooni liikmed. Ja vaevalt nad siiski taltuvad. Küllap algab siis reorganiseerimine, desorganiseerimine jne.

Niisugune organiseerija-kalasportlane on siiski väga kasulik. Ta organiseerib kalavarude suurendamist, kalastamisbaase, kursusi, võistlusi, liikmepiletite väljaandmist, ühiseid kalaretki, laagreid ja palju muid asju. Edasi on ta kasulik eksamikomisjoni liikmena, klubide ja sektiioonide juhatuse liikmena, kohtunikuna ja teiste funktsionääradena, kuid tegelikus kalapüügis on ta mahajäänud ja mis seal imestada — tal lihtsalt pole aega kalaspordiga tegelda.

Kui kaks mainitud tüüpi kalaliikide suhtes haruldast neutraalsust osutavad, siis kolmas tüüp — gastronoomid — tunnevad huvi vaid üksikute kalaliikide vastu. Kuid selle tüübi esindajate maitset on tugevalt erinevad. On mehi, kes vaid lõhet kalaks tunnistavad, teisi jälle veetleb angerjas, kolmandaid luts jne. Tundsin meest, kes ainsaks vääriskalaks pidas viidikat. Nende suhtumise kalasse määravad viimase gastronoomilised omadused.

Kui sa selle tüübi esindajatega kaladest juttu teed, siis nad loevad sulle vurinal ette terve rea retsepte, mille järgi valmistatult see või teine kala kõige paremini maitseb. Nende mälestused kalalkäimistest piirduvad lugudega uhaaakeetmisest, kalade küpsetamisest, suitsutamistest, smoorimisest, marineerimisest ja muust. «Muu» all tuleb palju

PHO
E.

TÄRKLISEVABRIKU DIREKTOR:

«Kuidas see kalamajandusele kahjulik on, kui ma lasen jõkke vett juurde...»

del juhtumitel mõista neid isuäratavaid jooke, mida mõnikord mõned kalamehed tarvitavad. Kui sa gastronoomiga koos kalalkäigu plaani koostad, siis märkad sageli, et tal on kala varem söödud kui püütud.

Oma lemmikkala püüdmises on need mehed kohutavad virtuoosid. Kord sügisel sõitsin ühe niisuguse lõhele spetsialiseerunud gastronoomiga Rutjale. Ronisime autost välja. Mina hakkasin spinningut kokku monteerima, tema (s. o. gastronoom-lõhekütt) kadus aga imekähku kuhugi. «Vaat kus on kirk,» mõtlesin, «unustas suures püügihinas isegi spinningu autosse.» Seda suurem

oli minu imestus, kui mu sõber viie minuti pärast auto juurde tagasi tuli, kaks prisket lõhet turjal. «Võime tagasi sõita,» lausus ta vaid asjalikult.

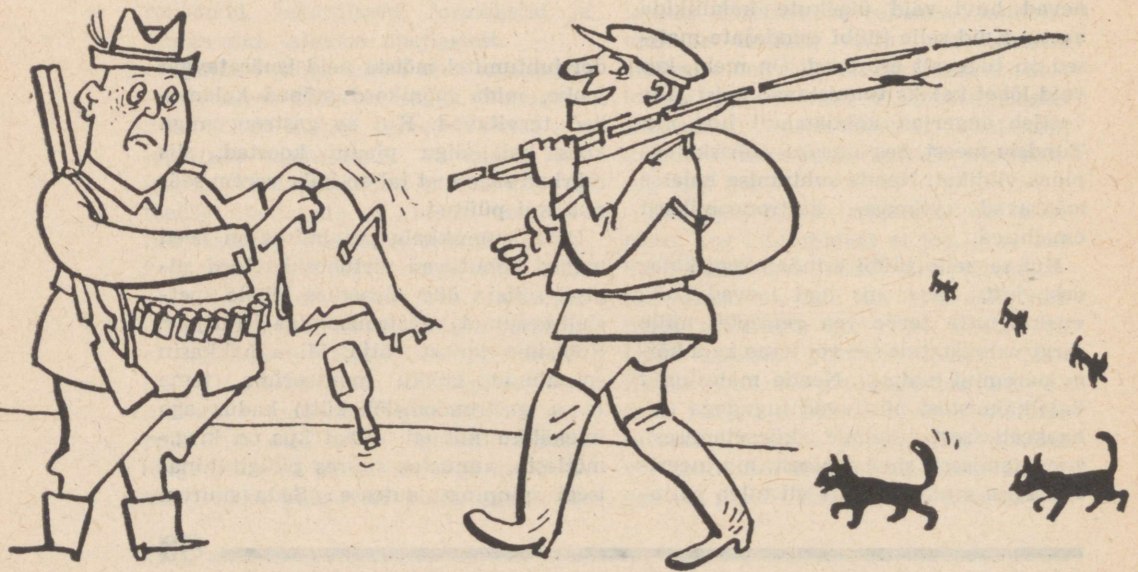
Eelnenutest mõistatuslikum on rekordlase tüüp. Enamikus on selle tüübi esindajad professionaalselt spinningistid. Neid näib püügi puhul huvitavat ainult kättesaadud kalade arv. Seepärast vehivad nad päev läbi spinninguga, rutates edasi, üha edasi! Ei neil pole aega süüa, juua ega suitsetada — puhkamisest rääkimata. Isegi otsahakanud kala väljakerimisele vaatavad nad kui paratamatule ajaraiskamisele. Nende hulgas leidub ka rahulikumaid isendeid, kes just väga ei torma, kuid kes seda suurema põhjalikkusega veekogu läbi traalivad, ja kui tunni, teise jooksul erilist edu pole, siis isegi lanti vahetada maldavad.

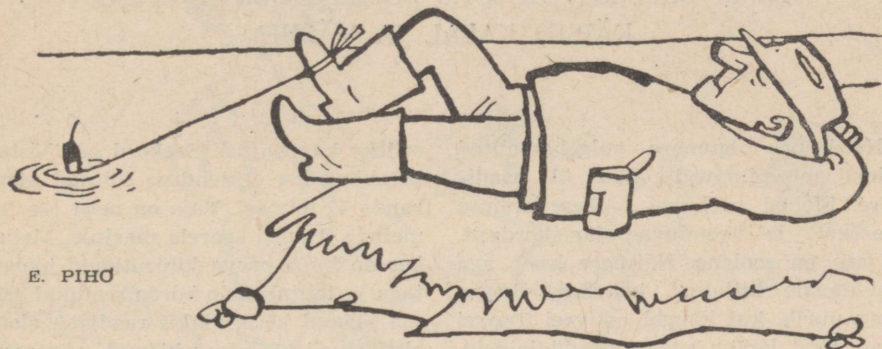
Kui rekordlasi kaks-kolm ühte püügiseltskonda on sattunud, läheb lugu hoopis hulluks. Üks tahab teisest ikka rohkem püüda ning siis pannakse viimane välja. Nüüd vuhistatakse mööda jõekallast säärase tambiga, et issand, heida armu! Täiesti väär oleks niisuguseid mehi ahnitsemises süüdistada. Kui nad tõesti heale võtmisajale satuvad, siis vaatavad nad õhtul oma rohkete saaki

suurema entusiasmita, sageli isegi ilmel, millest võib lugeda: «Mis ma nüüd selle kupatusega õige peale hakkan?»

Viies tüüp, formalist, püüab püüdmise pärast, samuti nagu tema mõttekaaslane kunstis, kes teeb kunsti kunsti pärast! Säärane tüüp on kõige kasutum: ta ei vii julgete üldistustega kalapüüdmise kunsti edasi, ta ei organiseeri, teda ei huvita kalasült ega püütud kalade arv, ta muudkui püüab ja tunneb sellest rõõmu. Vaadelge niisugust formalisti-spinningisti püügil. Juba landi lend näib talle naudingut valmistavat. Lanti tagasi kerides on ta näol selline öndsalik ilme, nagu lapsel, kes ootab ukse avamist tuppa, milles asub äsjaehitud näärikuusk. Ta on niisama öndsalikult naiivne nagu Adam Effeli «Maaailma loomises».

Selle tüübi esindajad eelistavad õngitsemist, sest nii on neil rahulikum kõiki püügifaase sügavamalt ja põhjalikumalt läbi elada. Ning elamus ongi temale kõik. Seepärast võib julgelt väita: just see tüüp leiutas nn. niidiga õngitsemise, s. t. hakkas kasutama imepeeneid ritvu ja nõöre. «Niidiga õngitsemise» puhul saad pisikese kalagi kuivale tõmbamisest sama elamuse nagu 0,6 tamiiliga 5-kilose kala kaldale tirimisest.

E. PIHO

SÕNADETA LUGU

Kõigil mainitud tüüpidel on muidugi alatüübid ja -liigid, samuti esineb segatüüpe — kuid jõuad sa siis ühes traktaadis kõiki vaadelda.

Ah ja! On olemas veel kuues põhitüüp kalasportlasi — nimelt humoristid, kuid kahjuks pole ma neid kohanud. Kõigi tüüpide esindajad võtavad oma asja kole tõsiselt — kuulake vaid õpetlase arutlust landi lennu trajektloorist või organisaatori juttu vajadusest noori kalaspordile värvata või gastroonoomi ülemlaulu lutsusüldile või rekordlase juttu kolmekümnest ühel päeval püütud haugist või formalisti seletust elamusest kahetollise särje kaldale toimetamisel — ning te ei leia siin sädetki huumorit.

Võib ka olla, et ma ehk nende huumorit ei mõista. Kas ei olnud ehk need seltsimehed humoristid, kes käesolevale bulletinile hirmus lahkel kaastööd lubasid, kuid kes oma lubaduse täitmata jätsid? Kõik võib olla!

Et aga kalameeste hulgas üsna arvukalt humoriste leidub, seda tõendab asjaolu, et bulletinis on nende tarvis spetsiaalne nurk reserveeritud — pealkirja all «Kalamees muheleb».

L. SOONPÄÄ

„Mii’ tulli’ hussõ ostma!“

Peipsil kalastajatele on vihmausside saamine probleemiks. Peipsi vahetus läheduses neid ei ole. Sellele on alltoodud lugu heaks illustratsiooniks.

Kord ilmunud Räpina Aiandustehnikumi trepile kümmekond Peipsiääre naist kilumannergutega ja istunud seal kannatlikult varasest hommikutunnist kuni direktori kohalejõudmiseni. See küsinud:

«Kas teil meie juurde asja oli?»

«Jah, mii’ tulli’ hussõ ostma!» vastanud naised. Direktor muianud ja sisenenud oma kabinetti. Paari tunni pärast välja tulnud, leidnud ta naised sealsamas ärevlemas.

«Kas teil tõepoolest oli asja tehnikumi?» pärinud direktor uuesti.

Siis aga oli juba kooris küsitud:

«No kas sõs hussõ saa — ei?»

Pika seletuse peale jäänud ka direktor uskuma, et naistel on tõsi taga. Ühtlasi selgunud, et keegi naljahammas oli lasknud lahti kuulduse, nagu müüks Räpina tehnikum Peipsiääre meestele vihmausse — 10 rubla (vanas rahas) liiter!

A. IVASK

MIKS VÄHK ON PUNANE?

(EHK SELLEST, KUIDAS „ÜHENDUSE“ MEHED
KÄISID KALAL JA VÄHIL)

Need on ulgumere valgeharjalised lained, mis püüavad piiluda üle paadiääre. Mehed neelavad väikese annuse merevett ja veenduvad järjekordselt, et see on soolane. Naispere laseb aga kuuldavale kiljatusi, kohendab keepe ning uurib, kui kaugel on veel Tauksi saar. Paat lõikab aga rahutuid laineid. Mootor popsib jõuliselt ning kihutab Puise rannast eemalt paistva saare poole. Paadimehed kiirustavad. Neil on

selleks ka põhjusi. Seekord on tööstuskombinaadist «Ühendus» sõitnud mere-randa 50 inimest. Vaja on neist osa toimetada Tauksi saarele marjule. Mehed, kes on kuus päeva küürutanud töölaua taga ja tallinnlastele korda seadnud seisma jäänud kelli, rikkis raadioid, elektrimõõduriistu ning käinud ekspressidena muid töid tegemas, tahavad kalu püüda.

Peagi on naispere ja kalameestele «kaasatundjad» (mehed, kes küll söövad kala, kuid ise ei püüa) toimetatud Tauksi saarele. Nüüd sõidetakse kalavetele — püügirajooni, kus saab leotada õnge ja visata lanti.

Tauksi saare roost tõuseb üles sinikaela pere ja teeb ringi ümber paadi.

«Vaat, kui julged on linnud!» imestavad mehed.

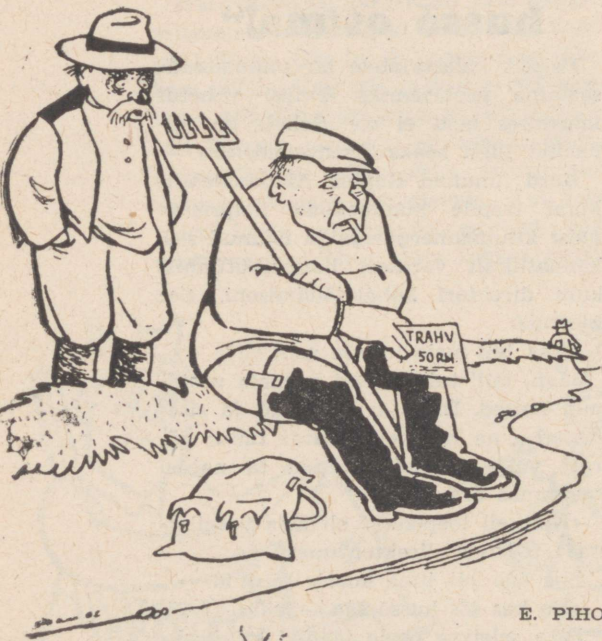
«Mis neil siin kaitsealal karta,» jagab seletusi vana spinningusportlane Volde-mar Tikkar. «Siin ei puutu neid keegi peale havi.»

«Kuidas havi?» imestavad paljud.

«Väga lihtsalt,» haarab nüüd jutulõnga enda kätte V. Tikkar. «Rooväljadel luusib tihti vanu havipurakaid, kes otsivad toitu. Kord olid tallinnlased Matsalus ja nägid, kuidas madalas rannavees ujuv part kadus järsku vee alla. Peagi pistis part pea veest välja ja püüdis hädakisa saatel õhku tõusta. Jõudu tal selleks aga ei jätkunud, sest linnu jalast hoidis kinni havipurakas. Kala kiskus linnu uuesti vette ja püüdis seda alla kugistada. Seekord oli havi hinnanud üle oma jõudu ning valinud liiga suure pala. Sinikael rabelles lahti ja põgenes roogu.»

«Mis sai havist?»

«Ah havist!» jätkas jutustaja. «Selle

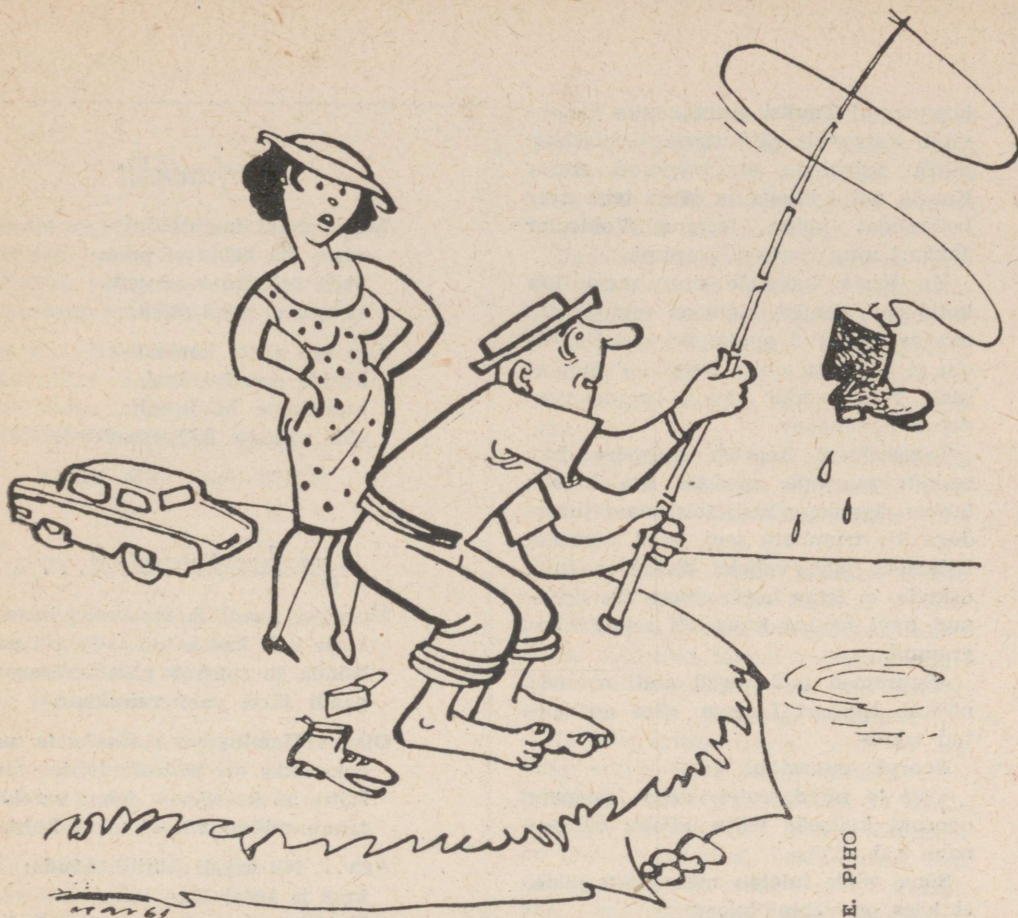

E. PIHO

RÖÖVPÜÜDJA «SAAK»

— «Kustas, kas trehvas ka midagi suuremat?» —

— «Ära parem küsi, üks viiekümneline läks minema...» —

NAINE JÄÄB NAISEKS

— «Jälle saabas, Leo, sa tead ju küll, et meil on autokumme vaja...» —

püüdis kinni meie seksiooni liige Richard Kuld ja pani kotti.»

«Ega selliseid purikaid siinkandis liigu?» esitab uue küsimuse üks uustulnuk.

«Kardad, et äkki havi pistab ka sinu kinni?» naeravad spinningumehed. «Pole viga. Viskame landid vette. Siis pole sul vaja karta. Havi ründab «kala» paremini kui paadis istuvat meest.»

Uustulnukad taipavad, et see on «kalameeste jutt», kuid mine siiski tea... Mõni arem poeb paadininna ja silmitseb laia vetevälja.

Vihinal lendavad läikivad landid lainetes. Esimesed tõmbed ei anna tule-

musi. Kuid siis lööb kullassepp Herbert Loigomi spinningunöör pingule.

«Üks merehulgus on otsas,» sõnab püüdja võidurõõmsalt.

«Vaata, et ta paadiga minema ei kihuta,» nõökavad kogenumad kalamehed. «Viska ankur merre!»

Seekord saab läbi ilma ankrut vette heitmata. Peagi sipleb priske purikas paadi põhjas. Õnne on ka teistel. Esimesed kalad vinnavad Voldemar Tikkar, Aksor Kaasik...

Nüüd ei ole aega jutuks. Keegi ei taha olla viimane. Kalaõnne proovitakse nii merel kui rannas.

Õhtu eel, kui kärsitu naispere on

kogunenud Tausi saare randa ja lehvitas kutsuvalt rätikutega, lõpetatakse püük. Esikohale on trüginud Aksor Kaasik nelja kiloga ja jätab teist ning kolmandat kohta jagama Voldemar Tikkari ning Herbert Loigomi.

Ka teiste kalaliste ning marjuliste kodid pole tühjad. Kõik on rahul Puise rannas veedetud puhkepäevaga. Rahulolu ei põhjusta mitte kala- või marja-saak, vaid eeskätt kaunis rannas veedetud puhkepäev.

Tagasisõidul keerleb naispere jutt eeskätt marjade, meestel aga kalade ümber. Igaüks püüab teist oma juttudega üle trumbata seni, kuni nooruke kalamees jääb vahele. Keegi ei taha uskuda, et tema landi otsast ära lipsanud havi kaalus kuus või seitse kilogrammi.

«Suuremad pudenevad alati merre!» nõokab Herbert Loigom. «See on tuntud lugu!»

Nooruk punastab.

«Mis te nüüd teete!» astub naispere nooruki kaitseks välja. «Poiss on punane kui vähk.»

Sõna vähk tuletab meestele meelde, et käes on vähipüügiaeg.

«Kui läheks prooviks õige õnne ka vähipüügil?» teeb ettepaneku Voldemar Tikkar.

«Pole paha mõte!» toetavad teised. «Kala oleme saanud. Proovime, kas meil on õnne ka vähipüügil.»

Mehed lepivad kokku vähilesõidu ajas ja kohas.

Laupäeva õhtul pärast raputavat teekonda metsavahelisel roobasteel peatub auto «Ühenduse» meestega seekord Soodla jõe ääres. Mõte on saanud teoks. Kalamehed on vahetanud püügivahendid. Huviga uuritakse jõe kallast ja püütakse veenduda, kas teejuhid on neid toonud õigesse kohta.

«Mõtlete siit saada ka vähki?» kahtleb Doonat Ivanov.

«Mis sa targutad!» noomib kahtlustajat Voldemar Tikkar. «Mine parem võssa ja löika natakepid.»

Harjusekiüt

Erialaks tal harjused,
nime ma öelda ei taha.
Seda ütlevad karjused,
et onu ei olegi paha.

Aga kui mitte karjustelt
küside onu headust,
kuuleksite harjustelt:
«Me vajame kaitseesadust!»

ED. NUKK

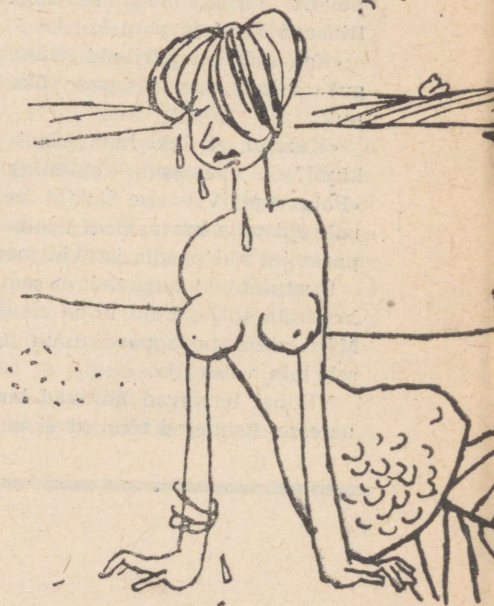
Aga kas tunnete?...

Muretses paadi ja mootori pärasse,
lante kah kaasas on sada või paar.
Nõnda ta tuiskab päikesesärasse,
paadi järel vaid vahukaar.

Otskui Hemingway saatnuks ta merele,
ookeaniks on Matsalu laht.
Mitte et kassile — kogu perele
tahab püüda või ahvenat kaht.

Aga... Nii sageli juhtub nõnda:
kass ja seegi ilma jäi.
Kuid kas tunnete kalurit mõnda,
kes seepärast kalal ei käi?

ED. NUKK

Tõnu

Minnes on seljakott puudane,
valtaid enam kui viis...
Kuidas te ometi suudate
nendega matkata nii?

Aga kui õhtul tulete
päevaselt rännakult koju —
seljakotis kannate
väikest kiisapoju.

ED. NUKK

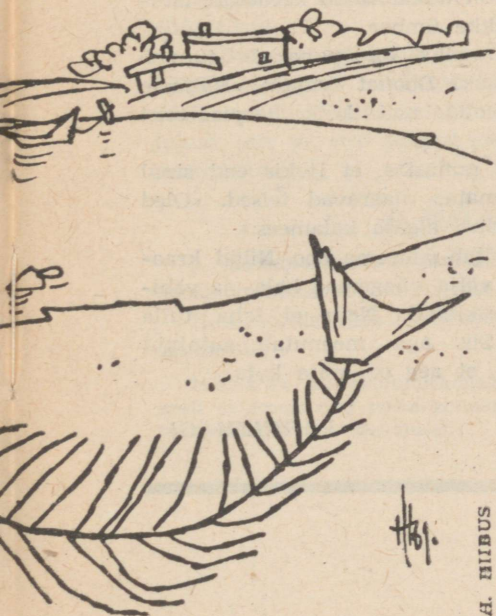
Lugu kahest võistlejast

Elas tavaline vares —
väga noor ja alles hall,
aga oksarisust tares
oli juba lapsi tal.

Oli kalur: hall ja vana —
kalasport ta ainus töö.
Tal on kodus kass ja kana,
kes kah värsket kala sööks.

Kalur püüdis, vares passis,
varastas ja koju tassis.
Kalurile õhtuks jäi
ainus särj — nii pikk kui lai.

ED. NUKK

A. HIBUS

Osa mehi suundub võssa, kus lepad peavad võitlust valguse pärast ning sirutavad oma latvu ülespoole. Võtab aega mis võtab, kuid peagi on meestel käes vajalik hulk nataritvu.

Õhus kostab tiivalööke. Need on vare-
sed, kes ruttavad päevaselt toiduotsin-
gult tagasi oma puhkepaika. Päike on
vajunud metsa taha ning kuldab
põliseid mände. Ümbrus jääb järjest
vaiksemaks. Loodus valmistub puhku-
seks.

«Kas proovime?» teeb pärast nattade
püügivalmis seadmist ettepaneku Hel-
mut Erendi. «Ehk vähk ronib juba
natale?»

Keegi ei lase käsku korrata. Mehed
hakkavad nattu vette asetama. Jõulis-
test visetest löövad võrendikud laine-
tama. Väikesed lained rulluvad ringi-
dena laiali, kalda poole, kus kasvab
sihvakas luga, pilliroog, hundinui.

Nattade vetteasetamise järel on aeg
teha suitsu. Kuid keegi ei taha tõm-
mata sigaretti lõpuni. Mehed on kärsi-
tud ja piiluvad jõe poole. Vahepeal
on ilm hämardunud. Tuleb rutata, sest
suvine öö ei ole pikk. Vaevalt kustub
eha, kui idataevas lööb helendama
koit.

Arved Tammik haarab esimesest na-
tast. Püünise märjad nõõrid löövad
pingule ja painutavad ridva looka.

«Üks on käes!» hüüab õnnelik püüdja
võidurõõmsalt kaaslastele.

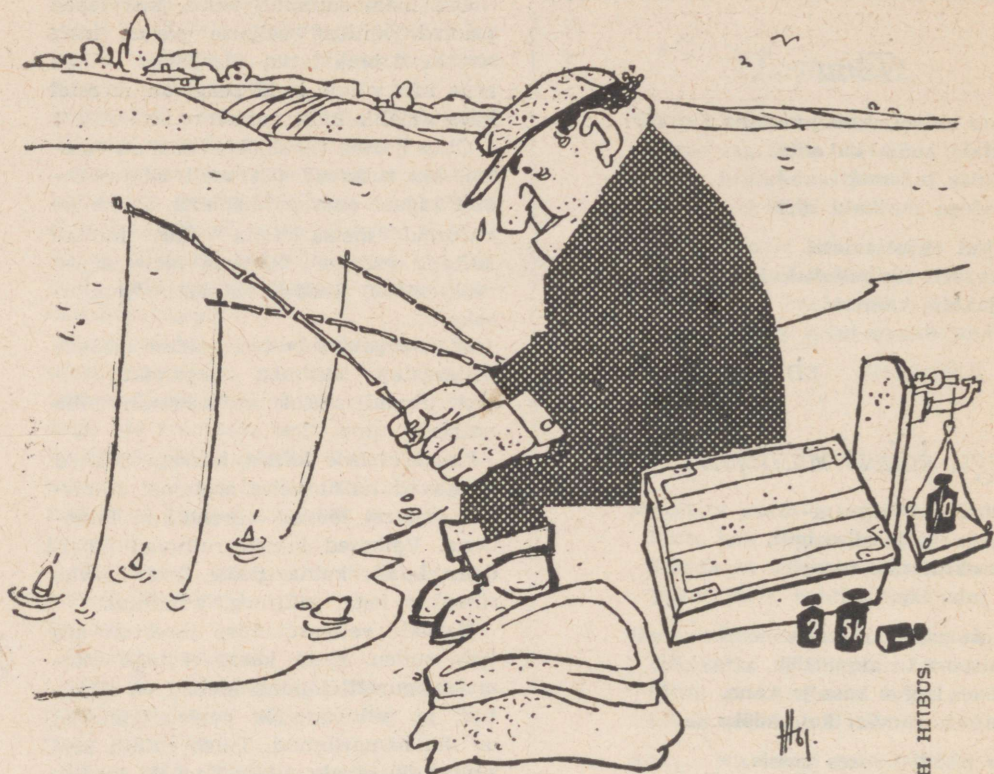
«Tikkar sai kaks!» kostab teisalt.

Püüdjail on õnne. Iga mehe kotis
nakitsevad sõrakandjad ja otsivad
väljapääsu, et peita end karastavasse
jõevoogudesse. Väljapüütud vähkide
arv järjest suureneb. Meestel on roh-
kesti tegemist püüniste kontrollimi-
sega ja nende paigutamiseega uude
kohta.

Idataevasse ilmub hele triip ja pai-
sub järjest laiemaks. Hakkab valge-
nema.

«Vähk häbeneb valgust,» sõnab Hel-
dur Vaine. «Vaja oleks süüdata löke.»

«Kokaamet jääb Tikkarile,» on

KVANTITEEDIROMANTIKA

meeste ühine otsus. «Tal keedukunst selge.»

Kaaslastel on selle otsuse langetamiseks küllaltki kaaluvad põhjused, sest Tallinna spordimängude ajal korraldatud jahi- ja kalameeste peol Pirital oli uhhaameistriks V. Tikkar. Ahvenaist valmistatud uhhaad proovisid suure isuga ka estraadimeistrid, pillimehed ja külalised ning jagasid kokale kiitust. Peo lõpul aga autasustati kokka kuldmedaliga.

Sellal kui H. Vaine ja V. Tikkar tule ümber askeldasid, tegid püüdjad kokkuvõtteid öisest saagist. Esikoha oli võitnud Arved Tammik, kes oli saanud 35 vähki. Paul Mättiku ja Peeter Raudva kotis nakitses 19 vähki. Nuri seda ei saanud ka teised — õne oli

olnud kõigil püüdjatel. Öö jooksul oli seitse meest välja püüdnud rohkem kui 100 vähki.

Peagi on kokal vähid keedetud. Istutakse lõkke ümber.

«Miks vähk on punane?» tunneb järsku huvi Doonat Ivanov. «Katlasse pannes olid nad kõik hoopis teist värvi...»

«Vähk punastas, et laskis end sinul alt tõmmata,» naeravad teised. «Oled ju roheline, algaja kalamees.»

Jutt võtab suurema hoo. Nüüd kraamitakse välja vängemad kala- ja vähipüügi seiklused. Neile ei taha tulla lõppu. Siis aga meenutab autojuht meestele, et aeg on sõita koju.

A. PÄHKLI MÄGI

Reguleerivad määrused, eeskirju ja juhendeid

NSV LIIDU SPORTLIKU KALAPÜÜGI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitanud NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Nõukogu presidium
11. veebruaril 1961. a.).

I. ÜLDSÄTTED

1. Sportlik kalapüük — üks kättesaadavamaid massispordialasid, võimaldab töötajate tervisele kasulikku aktiivset puhkeaja veetmist.

Selle spordialaga tegelemine kasvatab väärtuslikke tahtemadusi ja soodustab rakenduslike harjumuste tekkimist, mis inimese töötamisel on väga kasulikud.

2. Ühiskondlike kalaspordiorganisatsioonide eesmärgiks on:

a) töötajate laialdaste hulkade kaasatõmbamine sportliku kalapüügiga tegelemisele;

b) kalasportlaste koondamine kalaspordisektsioonidesse;

c) teoreetilise ja praktilise kalaspordiõppuse andmine oma liikmetele;

d) kalasportlaste ja elanikkonna hoolitseva suhtumise kasvatamine kalavarudesse;

e) kalasportlaste vahetu kaasatõmbamine veekogude rikastamisele vääriskaladega ja nende kalade ning veekogude kaitsmisele.

3. Sportlikul kalapüügil on lubatud ainult järgmiste püügiriistade kasutamine:

a) suve- ja taliõnged: ujukiõng, põhjaõng, siirdõngitsemine, elussöödakalaõng, tirk ja kirplant;

b) spinning, lendõng, vedel;

c) ketasunnad;

d) krookslaud (kvokk), loheõng ja samodurr (merel).

Sportlikul kalapüügil ei kasutata isepüüdvaid ja järelevalveta jäetavaid püügiristu.

4. Sportlik kalapüük kooskõlas kehtivate kalapüügieeskirjadega on lubatud kõigile töötajaile isiklikuks tarbeks (kala müümise õigusega) kõigis veekogudes, välja arvatud kalakasvandused, tiigi- ja teised kultuurikalamajandid, samuti juhud, mis on ette nähtud kohalike täitevkomiteede poolt kinnitatud kalapüügieeskirjades.

II. KALASPORDIORGANISATSIOONID

5. Kalasportlaste organisatsiooni algüksuseks on ettevõtte, asutuse, kooli, sovhoosi, kolhoosi või sõjaväeosa kehakultuurikollektiivi kalaspordisektsioon.

Kalaspordisektsiooni moodustamiseks on vajalik vähemalt 10 kalasportlaste olemasolu.

Märkus. Kehakultuurikollektiivides, kus on vähem kui 10 kalasportlast, ühendatakse need kalasportlased teiste kollektiivide kalasportlastega kas territoriaalse kuuluvuse või tootmisalaste tunnuste alusel.

6. Kalasportlaste organisatsiooni algüksused ühinevad kalaspordisektsioonideks:

a) vabatahtlikes spordiühingutes iseseisvateks, ametiühinguorganisatsioonide poolt finantseeritavateks ja juhivatateks kalaspordisektsioonideks;

b) ametkondade vabatahtlikes spordiühingutes, mis põhikirjade või põhimääruste alusel töötavad, vastavate ametkondade poolt kinnitatud sektsioonideks;

c) kalasportlaste vabatahtlikes spordiühingutes ja klubides, mis tegutsevad kohalike täitevkomiteede poolt kinnitatud põhikirjade ja põhimääruste alusel;

d) vabatahtlikes jahimeeste seltsides.

7. Töö koordineerimist sportliku kalapüügi arendamiseks kõigis vabatahtlikes spordiühingutes, samuti perspektiivplaanide koostamist, massi- ja sporditöö arvestust ning organisatsiooniliste ja meetodiliste põhimaterjalide läbitöötamist teostavad: sportliku kalapüügi sektsioonid spordiühingute ja -organisatsioonide liidu rajooni-, linna-, oblasti-, krai nõukogu ja ANSV nõukogude juures, liiduvabariikides kalaspordiföderatsioonid spordiühingute ja -organisatsioonide liidu vabariiklike nõukogude juures ja NSV Liidu Sportliku Kalapüügi Föderatsioon NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogu juures.

8. Kalaspordi populariseerimiseks ja laialdaseks arendamiseks töötajate hulgas, samuti kalasportlaste spordimeisterlikkuse tõstmiseks organiseerivad kalaspordisektsioonid ja viivad läbi:

a) massilist agitatsioonitööd trükisõna, raadio, kino ja televisiooni kaudu;

b) kollektiivseid väljasõite kalapüügile;

c) kalasportlaste koosolekuid ja õhtuid;

d) kalaspordiriistade ja -tarvete alalisi ja rändnäitusi;

e) kalasportlaste seminare ja kokkutulekuid algajatele ning kvalifikatsiooni tõstmiseks kalaspordi erialadel;

f) näitlikke instruktiivseid väljasõite kalapüügile;

g) populaarseid loenguid, ettekandeid ja kogemuste vahetamist kalaspordiküsimustes, käsiraamatute, juhiste ja plakatite kirjastamist;

h) kalasportlaste ekskursioone, ekspeditsioone ja turistlikke kalapüügiretki.

9. Kogemuste vahetamise eesmärgiga kalaspordi alal loob NSV Liidu Sportliku Kalapüügi Föderatsioon spordisidemeid välismaiste kalaspordiorganisatsioonidega.

III. KALASPORDIBAASIDE ORGANISEERIMINE

10. Tervislike puhkamistingimuste parandamiseks seoses sportliku kalapüügiga organiseerivad vabatahtlikud spordiühingud:

a) peatuspunkte ja kalaspordibaase veekogudel kooskõlastatult kalakaitseorganitega;

b) veekogude kinnistamist kohalike töörahva saadikute nõukogude ja kalakaitseorganite kaudu käitiste, asutuste, koolide kehakultuurikollektiivide kalaspordisektsioonidele kalakasvatusalaste melioratsioonitööde läbiviimiseks, et kalade elutingimusi parandada ja kalavarusid suurendada.

IV. ABINÕUD KALAVARUDE TAASTAMISEKS JA KAITSEKS

11. Kalavarude kaitsmisele ja taastamisele kaasatõtamise eesmärgil kõik kalaspordiorganisatsioonid:

a) teostavad kooskõlastatult kalakaitseorganitega kalade sissetoomist veekogu-

desse, uute kalaliikide aklimatiseerimist, noorkala päästmist kevadise ja sügise veelanguse ajal ning astuvad muid samme kalavarude säilitamiseks;

b) annavad kalasportlaste aktiivi koosseisust abiks kalakaitseorganitele ühis-kondlikke kalakaitseinspektoreid;

c) teevad vastavatele organisatsioonidele ja asutustele ettepanekuid kalavarude kaitse tugevdamiseks, kalakasvatusalaste melioratsiooniabinõude laiendamiseks, veekogude reostamise lõpetamiseks tööstuse roiskvete ja metsaparvetuse jäätmetega;

d) populariseerivad elanikkonna hulgas igati kalapüügi sportlikke vorme ja selgitavad kalavarude ja looduse kaitsmise ülesandeid;

e) valmistavad ette ja viivad ellu vastavate töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede kaudu, kooskõlastatult kalakaitseorganitega, sportliku kalapüügi majanduslikult otstarbekat normeerimist neis veekogudes, kus niisugused abinõud on tarvilikud.

EESTI NSV KALASPORTLASE PILETI VÄLJAANDMISE JA KASUTAMISE

JUHEND

KINNITATUD

10. juulil 1961. a.

A. Valksaar,

Eesti NSV Spordiühingute ja
-organisatsioonide Liidu Nõukogu
asesimees.

1. Ainsaks dokumendiks, mis annab õiguse sportlikuks kalapüügiks Eesti NSV veekogudes vastavalt selle kohta käivatele eeskirjadele, on Eesti NSV Kalaspordi-föderatsiooni kalasportlase pilet. Kalasportlase pileteid tuleb spordiorganisatsioonides pidada rangelt arvel. Kalasportlase pilet on pildiga varustatud isiklik dokument, mida tuleb kalasportliku tegevuse ajal kaasas kanda ja mida ei tohi edasi anda teistele isikutele.

2. Kalasportlase piletit on õigus saada igal kalaspordiorganisatsiooni liikmel pärast katse sooritamist kalapüügi- ja kalakaitse-eeskirjade ning käesoleva juhendi tundmises.

3. Kalasportlase piletit omaval kalasportlasel on õigus:

a) tegelda sportliku kalapüügiga vastavalt kehtivatele eeskirjadele;

b) püüda kala kalaspordiorganisatsioonidele kinnistatud veekogudest vastavalt neile veekogudele kehtestatud eeskirjadele, mis on Eesti NSV Kalaspordi-föderatsiooni ettepanekul Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Nõukogu poolt kinnitatud;

c) võtta kaasa ja lubada sportlikult kala püüda kuni kahel alaealisel (alla 14 a.) kalaspordihuvilisel, vastutades isiklikult nende poolt kalapüügieeskirjade ja ohutusreeglite täitmise eest;

d) nõutama ajutist kalasportlase piletit külalistena Eesti NSV-sse saabunud kodanikele, kes soovivad sportlikult kala püüda ja kelle kalapüügieeskirjade täitmise eest ta isiklikult vastutab.

4. Sportlike kalapüügivahenditega veekogul või selle läheduses viibides on kalasportlase piletit omav kalasportlane kohustatud esimesel nõudmisel esitama oma pileti kontrollimise õigust omavale ametiisikule või teisele kalasportlasele, kes esitab oma kontrollimist õigustavad dokumendid või kalasportlase pilet.

5. Kalasportlase piletit omav kalasportlane on kohustatud:
- a) sportlikul kalapüügil viibides rangelt kinni pidama sportliku kalapüügi kohta käivatest eeskirjadest ja ohutusreeglitest;
 - b) igal viisil võitlema röövpüügi vastu;
 - c) kontrollima teiste kalastajate õigusi sportlikuks kalapüügiks.
6. Kalasportlase piletiplankide valmistamist ja nende väljaandmist kalaspordiorganisatsioonidele korraldab ja kontrollib Eesti NSV Kalaspordiföderatsiooni presiidium.
7. Kalaspordiorganisatsioonid esitavad nõudmise piletiplankide saamiseks Kalaspordiföderatsiooni presiidiumile, märkides nõudmises ära oma organisatsiooni liikmete arvu.
8. Pileteid annab kalasportlastele vahetult välja kalaspordiorganisatsiooni juhatuse poolt selleks volitatud isik. Pilet tuleb täita tindiga, loetavalt ja varustada vastava organisatsiooni pitsoriga.
9. Kalasportlase pileтите väljaandmine registreeritakse lisatud vormi kohaselt peetavasse raamatusse; piletid antakse välja allkirja vastu.
10. Kalasportlase piletiplangi hinna tasub iga kalasportlane isiklikult pileti saamisel.
11. Külalistele — teiste vabariikide kalasportlastele — võib välja anda pildita ajutise kalasportlase pileti kehtivusega kuni üks kuu. Ajutise pileti kehtivuse aeg märgitakse tindiga selle kaanele. Ajutisi pileteid annab tarbekorral välja ka Eesti NSV Kalaspordiföderatsiooni presiidium.
12. Kalaspordiorganisatsiooni tegevust kalasportlase pileтите väljaandmise alal kontrollivad Eesti NSV Kalaspordiföderatsiooni presiidium, spordiühingute nõukogud ja Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Nõukogu. Korratuse või kuritarvituse ilmnemisel lahendab küsimuse Eesti NSV Kalaspordiföderatsiooni presiidium, kes võib tarbekorral nõutada Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Nõukogu otsust kõigi sellele organisatsioonile väljaantud pileтите tühistamiseks või ümbervahetamiseks.
13. Kalasportlase pileti kaotsiminekuks tuleb otsekohe teatada oma organisatsiooni presiidiumile pileti kehtetukstunnistamiseks ja paluda dublikaadi väljaandmist.
14. Iga kalaspordiorganisatsioon esitab õiendi pileтите väljaandmise kohta kord aastas seisuga 1. jaanuaril Eesti NSV Kalaspordiföderatsiooni presiidiumile hiljemalt 1. märtsiks järgmisel aastal. Aruanne kalaspordiorganisatsiooni tegevusest, püütud kalade koguse kohta ja kalamajanduse olukorrast sportlikule majandamisele võetud veekogudes esitatakse Eesti NSV Kalaspordiföderatsiooni presiidiumile iga aasta 1. märtsiks.

**Kalasportlase pileтите väljaandmise
registreerimise vorm**

.....
(kalaspordiorganisatsiooni nimetus)

KALASPORDIPILETITE REGISTER

Jrk. nr.	Kuu-päev	Pileti nr.	Perekonna-ees- ja isanimi	Aadress	Organi-satsioon	Allkiri	Pileti pikendused			Märkused ja karistused
							kuni	kuni	kuni	
1										

KALAPÜÜGIEESKIRJAD EESTI NSV SISEVEEKOGUDE KOHTA

Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 22. detsembri määrusega nr. 513.

§ 1. Käesolevad eeskirjad kehtivad:

- a) Võrtsjärve ja temasse suubuvate jõgede kohta;
- b) Emajõe kohta Võrtsjärvest kuni Kastre asulani, koos tema lisajõgedega;
- c) kõigi teiste siseveekogude kohta Eesti NSV piirides, välja arvatud Narva jõgi koos Narva veehoidlaga, Peipsi ja Pihkva järv koos Emajõe suudmeala veekogudega, millede kohta kehtivad eri kalapüügieskirjad.

ÜLDEESKIRJAD

§ 2. Kalavarude kaitset, kalapüügi reguleerimist, püügipiirkondade eraldamist, lubade väljaandmist kalade ja muude veeloomade püügiks ning veetaimede võtmiseks kalamajanduslikest veekogudest, samuti kontrolli määrustikust «Kalavarude kaitse ja kalapüügi reguleerimise kohta NSV Liidu veekogudes» ja käesolevatest eeskirjadest kinnipidamise ning kalavarude taastamise abinõude ja kalamajandusliku melioratsiooni läbiviimise üle teostab Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspektsioon.

Sovhoosidele, kolhoosidele, abimajanditele ja kalaspordiorganisatsioonidele kinnistatud kalamajanduslikes veekogudes rakendavad kalakaitsealaseid ja kalakasvatusalaseid abinõusid ning teevad kalamajanduslikke melioratsioonitöid nimeetatud majandid omal jõul veekogude majandamisplaanide kohaselt.

Märkus. Üldine järelevalve sovhoosidele, kolhoosidele, abimajanditele ja kalaspordiorganisatsioonidele kinnistatud veekogude üle kuulub riiklikele kalakaitseorganitele.

§ 3. Teadusliku uurimise asutused võivad vastavalt kinnitatud plaanidele, kooskõlastatult kalakaitseorganitega ja veekogu majandaja teadmisel püüda kalu ja teisi veeloomi kõigis kalamajanduslikes veekogudes igal ajal ja igasuguste püünistega.

§ 4. Sportlik ja asjaarmastajalik kalapüük isiklikuks tarbeks müügi õiguseta on lubatud tasuta kõigile töötajatele kõigis veekogudes lihtsa käsiõnnega, välja arvatud keelukohad ja -ajad (loetletud § 9 ja 11), kalakasvandused ja teised kultuurkalamajandid.

Kalaspordilastel, kellel on Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Nõukogu poolt väljaantud kalaspordilase pilet, on kalapüük lubatud käsiõnnega, kaasa arvatud spinning, üks lant ja kuni 5 ketasunda.

Märkused. 1. Pirita jõgi koos Paunküla veehoidlaga on eraldatud ainult sportlikuks kalapüügiks, kus püük on lubatud ka keelueagadel vastavalt Kalaspordiföderatsiooni ja Kalakaitse Inspektsiooni poolt kehtestatud korrale.

2. Asjaarmastajalik püük kalaspordiorganisatsioonidele kinnistatud veekogudes on lubatud Eesti NSV spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Nõukogu eeskirjade kohaselt.

§ 5. Ettevõtted, kolhoosid ja teised organisatsioonid, kelle kasutusse on antud kalamajanduslikud veekogud, on kohustatud kooskõlastatult kalakaitseorganitega:

- a) puhastama oma tööjõuga ja omal kulul loomuse- ja teisi püügikohti, tegema kalakasvatusalaseid ja melioratsioonitöid, võtma tarvitusele abinõud noorkalade päästmiseks;

b) pidama kala väljapüügi arvestust liikide järgi ja iga veekogu kohta ning mitte ületama püügilimiti.

§ 6. On keelatud:

a) ilma kalakaitseorganite loata aklimatiseerida ja kasvatada uusi kalaliike ja veeloomi ning -taimeliike kalamajanduslikes veekogudes ning ümber paigutada kalu ja teisi veeloomi ühest veekogust teise ilma teadusliku aluseta;

b) keelukohtadele ülespandud märke, silte ja kuulutusi rikkuda ning hävitada.

§ 7. On keelatud juhtida kalamajanduslikesse veekogudesse tööstus- ja kommunaalettevõtete puhastamata roiskvett, leotada lina, kanepit, nahku ja visata veekogudesse, nende kaldale või jääle puukoori, oksti, laaste, saepuru ja muid metsatööstuse jäätmeid.

§ 8. Organisatsioonid, kellele kuuluvad paisud, veeäravooluseadmed ja vee-sulud, on kohustatud iga kord, kui tekib vajadus vee allalaskmiseks ja veevoolu sulgemiseks (täielikult või osaliselt), sellest aegsasti teatama kalakaitseorganitele ja võtma tarvitusele abinõud kalavarude säilitamiseks neis veekogudes. Avariide korral, kui sellest ei ole võimalik õigeaegselt teatada Kalakaitse Inspeksioonile, koostatakse kalavarude säilitamiseks tarvitusele võetud abinõude kohta akt, mille ärakiri saadetakse Kalakaitse Inspeksioonile.

KALAPÜÜGIKS KEELATUD KOHAD JA AJAD.

§ 9. Igasugune kalapüük on keelatud:

a) koskede ja esimeste paisude (jõesuudmest arvates) all kõikidel merre suubuvatel jõgedel — 100 m ulatuses ja Sindi paisu all — 500 m ulatuses;

b) kogu aasta jooksul järgmiste jõgede suudmeid ümbritsevatel veealadel: Pühajõe, Pada, Kunda, Toolse, Selja, Mustoja, Loobu, Valgejõe, Pudisoo, Jägala, Pirta, Vääna ja Keila — 500 m ulatuses kummalgi pool jõesuud ja 500 m kaugusel mere suunas;

Pärnu jõe suus — raadiusega 200 m muulide otsast ja muulide vahel;

Timmkanalil — kummalgi pool jõesuud 300 m ulatuses ja 300 m kaugusel Riia lahe suunas;

Pidula jões — lõunapool joont, mis ühendab Teesuu oja Teeääre talu juures asuva blindaažiga;

Võrtsjärvel Emajõe väljavoolu lähikonnas raadiusega 250 m muulidest ja Emajõel jõelähetest kuni maantee sillani;

c) jõgedes ja järvedes:

Lohja järves, Toolse jões — jõesuust kuni Selja—Kunda maantee sillani, Pidula jões koos Paja lisajõega ja paistiigis; Keila jões — jõesuust kuni koseni, kus asjaarmastajalik kalapüük on lubatud kalakaitseorganite loal;

d) 1. aprillist kuni 15. juunini Harku (Tiskre), Vasalemma, Nasva ja Põduste jõe suuet ümbritseval veealal — 300 m ulatuses kummalgi pool jõesuud ja 300 m kaugusel mere suunas.

§ 10. Töönduslik kalapüük on keelatud:

a) Kasari, Rõude ja Rannamõisa jõe suudme eelsetes kanalites ja Neitsaare veevoolusihil Matsalu roostikus;

b) kohaliku tähtsusega jõgedes ja ojades.

§ 11. Jõgedes ja järvedes on keelatud:

a) lõhe- ja meriforellipüük — 15. septembrist kuni 15. novembrini;

b) jõeforellipüük — 15. septembrist kuni 30. novembrini;

- c) harjusepüük — 1. aprillist kuni 1. juunini;
- d) silmupüük — 1. märtsist kuni 30. juunini;
- e) vimmapüük Pärnu, Selja ja Kasari jões — 10. maist kuni 20. juunini;
- f) siiapüük Pärnu jões — 20. septembrist kuni 15. novembrini;
- g) suursoomkala- (haug, latikas, koha) ja säinapüük kogu Võrtsjärve ulatuses, kaasa arvatud Väike-Emajõgi jõesuust ülesjõge kuni Reinu taluni, Ohne jõgi jõesuust ülesjõge kuni Kallaste kraavini ja Oiu (Tänassilma) jõgi koos lisajõgedega jõesuust ülesjõge 3 km ulatuses — 1. aprillist kuni 15. juunini. Keelu alla kuuluvad ka nende luhaveed.

Märkus. Lõhe-, meriforelli- ja siiapüük on keelualajal ja -kohtades lubatud ainult kalakasvatuse eesmärgil Riikliku Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspektsiooni loal.

KEELATUD PÜÜNISED JA PÜÜGIVIHSID

§ 12. On keelatud:

a) kalade püügiks tarvitada lõhke- ja mürkainet, tulirelva, harpuunpüssi, elektrivoolu, ahingut, tragi ja muid torkeriistu ning 1. maist kuni 1. augustini kalade hirmutamiseks müttä;

Märkused. 1. Viibimist veekogude ääres või veekogudel keelatud kalapüügivahenditega loetakse kalapüügieeskirjade rikkumiseks.

2. Harpuunpüssi võivad allveesportlased kasutada kalade jahtimiseks neile selleks eraldatud veekogus.

e) jõeforellipüük käsipõhjaõngedega.

KALADE TÖÖNDUSLIKUD MÕÖDUD

§ 14. On keelatud kalade püük, vastuvõtmine, töötlemine ja säilitamine, mille mõõdud värskel kujul on väiksemad kui:

(sentimeetrites)

lõhel	56	vimmal	24
meriforellil	45	haugil	30
angerjal	45	säinal	20
kohal	40	jõeforellil	19
latikal	30	linaskil	22
siial	32	harjusel	18

Kalade mõõtu arvestatakse ninamikust (kinnise suu korral) kuni soomuskatte lõpuni (sabuime keskmiste kiirte alguseni).

Töödeldud (soolatud, kuivatatud, suitsutatud jm.) kala mõõdu määramisel on lubatud ülaltähendatud mõõtusi 4% võrra vähendada.

Väljapüütud kala, mis on alla lubatud mõõdu, tuleb otsekohe elusalt vette tagasi lasta

VASTUTUS KALAPÜÜGIEESKIRJADE RIKKUMISE EEST

§ 16. Käesolevate kalapüügieeskirjade rikkumise, selle mahitamise või kaasaaitamise eest on kalakaitseorganitel õigus määrata administratiivkorras ametisikutele ja üksikutele kodanikele rahatrahvi kuni 50 rubla, ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele kuni 500 rubla. Vajaduse korral saadetakse materjalid eeskirjade rikkujate kohta prokuratuuri süüdlaste kriminaalvastutusele võtmiseks.

EESKIRJAD

JÕEVÄHIPÜÜGI JA VARUDE KAITSE KOHTA EESTI NSV SISEVEEKOGUDES

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1960. a. 22. detsembri määrusega nr. 513.)

§ 1. Käesolevad eeskirjad kehtivad kõigi Eesti NSV territooriumil paiknevate siseveekogude kohta.

§ 2. Üldine järelevalve käesolevate eeskirjade täitmise üle kuulub Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvalle Riiklikule Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspeksioonile.

§ 3. Asjaarmastajalik vähipüük isiklikuks tarbeks (müügi õiguseta) on lubatud tasuta kõigile kodanikele kuni viie nataga kaldalt kõigis siseveekogudes, välja arvatud kultuurvähimajandid, keelukohad ja keelujad (loetletud § 4).

Töenduslik vähipüük on lubatud veekogu valdajal vähimõrdadega ja natadega.

§ 4. Vähipüük on keelatud:

- a) kõigis siseveekogudes 16. septembrist kuni 25. juulini;
- b) kogu aasta jooksul järgmistes veekogudes: Kali, Noodas- ja Kise järves (Võru rajoonis), Karu ehk Järvemetsa järves (Kingissepa rajoonis), Tänavjärves (Keila ja Haapsalu rajoonis), Soova jões (Elva rajoonis).

M ä r k u s e d. 1. Punktis b loetletud veekogudest on lubatud vähke püüda ainult Riikliku Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspeksiooni erilubadega teistesse veekogudesse ümberpaigutamiseks.

2. Hiiumaa ja Saaremaa veekogudes on vähipüük asjaarmastajatele lubatud ainult kohalike kalakaitseorganite poolt väljaantud lubade alusel.

§ 5. On keelatud püüda, hoida ja müüa alla 10 sm pikkusi vähke. Vähi mõõtu arvestatakse otsahorgi tipust laka tagaservani.

§ 6. Vähivarusid hävitavate ohtlike infektsiooniliste haiguste — vähikatku ja lapihaiguse levimise tõkestamiseks on keelatud:

- a) igasugune vähipüük veekogudes, kus on ilmnunud vähkide massiline suremine;
- b) desinfitseerimata vähipüüniste ja -sumpade üleviimine ühelt veekogult teisele;

M ä r k u s. Desinfitseerimist võib läbi viia: 2% formaliinilahusega või lubjapiimaga pesemise, keetmise või keeva veega korduva ülevajamise teel. Enne desinfitseerimist tuleb püünised hoolikalt puhastada orgaanilisest kõntsast.

c) heita veekogudesse vähke, mis on sumpades hoidmisel või transportimisel surnud, samuti haiglasid vähke;

d) vette tagasi lasta lapihaigust põdevaid alamõõdulisi vähke.

§ 7. Kõigist vähkide massilise suremise juhtumitest on veekogude valdajad kohustatud viibimatult teatama kalakaitseorganitele.

§ 8. Vähke võib ühest veekogust teise ümber paigutada ainult Riikliku Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspeksiooni loal.

§ 9. Käesolevate eeskirjade rikkumise eest on kalakaitseorganitel õigus administratiivkorras määrata üksikutele kodanikele rahatrahvi kuni 50 rubla, asutustele ja organisatsioonidele kuni 500 rbl.

SPORTLIKU KALAPÜÜGI EESKIRJAD MAARDU JÄRVEL

KINNITATUD
Sõjaväe Jahiseltsi
juhatause poolt
(Prot. nr. 2, 2. apr. 1961. a.)

KOOSKÖLASTATUD
Eesti NSV Spordiühingute ja
-organisatsioonide Liidu
Tallinna Nõukoguga
4. aprillil 1961. a.

Käesolevad eeskirjad on koostanud Sõjaväe Jahiseltsi Tallinna Nõukogu lepingu alusel, mis on sõlmitud Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Tallinna Nõukoguga 12. novembril 1960. a. Maardu järve kinnitamise kohta 10 aastaks Sõjaväe Jahiseltsile sportlikuks kalastamiseks.

Maardu järve tuleb käsitleda kui hõbekogre kasvubaasi Eesti NSV-s. Järvel ja tema kallastel võib kala püüda ainult käesolevas eeskirjas määratud korras.

1. Kalapüügiõigus ujukiõngege on Maardu järvel kaldalt püüdes kõigil kalapüüki harrastavatel kodanikel aasta ringi, välja arvatud keeluajal.

Kalaspordlased (Sõjaväe Jahiseltsi liikmed) võivad kala püüda kaldalt ja paadist.

2. Igal kalaspordlasel peab kaasas olema ühtne kalaspordilase pilet ja tal tuleb rangelt kinni pidada sportliku kalapüügi eeskirjadest ning käituda distsiplineeritud. Kalapüügil tuleb alati säilitada vaikust ja mitte segada teisi kalastajaid.

3. Kalastaja ei tohi püügil viibides läheneda teisele kalastajale (ilma selle nõusolekuta) lähemale kui viie meetri kaugusele.

4. Kalaspordlane on kohustatud aktiivselt osa võtma võitlusest röövpüüdjate vastu ja alati andma abi ühiskondlikele inspektoritele, Sõjaväe Jahiseltsi ja Maardu kalaspordibaasi töötajatele.

5. Spordiseltsid, kes Maardu järvel soovivad organiseerida kalaspordijaamu (baase), peavad sõlmima lepingu Sõjaväe Jahiseltsiga, kelle nimele see veekogu on kinnistatud.

6. Kõik Maardu järvele toodud kalapüügipaadid tuleb registreerida Spordiliidu Tallinna nõukogus, kes annab neile numbri, mis tuleb värvida paadi täävi kummalegi küljele. Paadid tuleb arvele võtta Sõjaväe Jahiseltsis Tallinnas.

7. Sõjaväelaste-jahimeeste ja Sõjaväe Jahiseltsi liikmete, samuti teiste Tallinna spordiseltside ja nende liikmete kalapüügipaate võib Sõjaväe Jahiselts hoiule võtta järgmise tasu eest:

	Hooaja eest	Aasta eest
Sõjaväe Jahiseltsi kollektiivid	Rbl. 4.—	Rbl. 8.—
Sõjaväe Jahiseltsi liikmed	„ 2,50	„ 5.—
Teised spordiseltsid	„ 5.—	„ 10.—
Teiste spordiseltside liikmed	„ 4.—	„ 8.—

Märkus. Hoiuaeg on järgmine: hooaeg — 1. maist kuni 1. novembrini, aasta — 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini.

Hoiutähtaja möödumisel tuleb paadid viibimata järve kaldalt ära viia.

8. Sõjaväe Jahiseltsi kalaspordibaasi paate antakse ainult kalaspordlastele (Sõjaväe Jahiseltsi liikmetele) kindlaksmääratud tundideks. Paadid tuleb tagasi tuua instruksioonis näidatud ajal. Kui vabu paate jätkub, antakse neid teiste seltside liikmetele.

Märkus. Seltsi liikmetelt hoiulevõetud paatide väljaandmise ja vastuvõtmise aeg on samasugune nagu Sõjaväe Jahiseltsi paatidel.

9. Kalavarude taastamiseks on lubatud Maardu järvest püüda sugukalu teistesse veekogudesse paigutamiseks. See püük võib toimuda ainult Sõjaväe Jahiseltsi ja Riikliku Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspeksiooni ühisel kirjalikul nõusolekul, milles on ette nähtud püügiaeg, kalade kogus ja püügiks kasutatavad vahendid.

10. Päevaseks kalade väljapüügikoguseks on 5 kg isiku kohta.

11. Maardu järvel ja tema kallastel viibivad kalasportlased on kohustatud viibimata abistama uppumisohus olijaid.

12. Maardu järvel viibimine ja kalapüük on lubatud ainult päevavalguses.

13. Kui selgub, et paat ei ole korras, peab kalastaja teisi kalastajaid hoiatama, rakendama abinõud rikete kõrvaldamiseks, ära hoidma paadi põhjavarumise ja kaldale minema.

14. Maardu kalaspordibaasi personali kohuseks on:

a) paatide väljaandmine ja vastuvõtmine vastavalt Sõjaväe Jahiseltsi poolt kinnitatud instruksioonile;

b) kontroll käesolevate eeskirjade täitmise üle järve kaldal ja järvel;

c) sanitaarse puhtuse hoidmine kasutatava kalda alal;

d) esmaabi andmine kannatadasaanud kalastajatele;

e) võitlemine röövpüüdjatega, kutsudes appi kalasportlasi.

KEELÄTUD ON:

1) kalapüük keelatud püügivahenditega;

2) lärmitsemine, karjumine, kompsimine, mitmesuguste esemetega vastu vett peksmine kalapüügil viibimise ajal;

3) kalapüük registreerimata paatidelt, parvedelt ja muudelt ujuvabinõudelt, mis kuuluvad viibimata kõrvaldamisele;

4) paadi andmine jooanud isikutele, kuigi neil on paat üüritud;

5) Sõjaväe Jahiseltsile kuuluvate paatide edasiandmine teistele isikutele ja paatide määratud normist ülekoormamine;

6) veekogu reostamine igasuguse prügi ja mustusega, samuti autode ja mootorrataste pesemine;

7) veekogu süvendamine ja ehitiste püstitamine järvel Sõjaväe Jahiseltsi teadmata ja tema nõusolekuta;

8) püüda kokri, mille pikkus on alla 10 sm ninamiku algusest (kinnise suuga) kuni sabauime alguseni; sellest mõödust väiksemad kogred tuleb vette tagasi lasta;

9) kaldaäärses vees käimine;

10) kummipaate ja muude täispuhutavate vahendite kasutamine;

11) paatide andmine lastele alla 16 a. vanuses ilma täisealise saateta;

12) paadimootorite kasutamine, välja arvatud Maardu kalaspordibaasi paat, mida kasutatakse käesolevate eeskirjade rikkujate tabamiseks ja hädasolijate abistamiseks;

13) suplemine järves nahahaigust tekitava planktoni esinemise tõttu;

14) tulistamine igasugustest relvadest.

Nende eeskirjade rikkujaid ja röövpüüdjaid trahvitakse vastavalt kehtivatele seadustele.

Sõjaväe Jahiseltsi juhatuse esindajaks kohapeal on Maardu kalaspordibaasi juhataja.

Sõjaväe Jahiseltsi kalaspordisektsioon Tallinnas.

SPORTLIKU KALAPÜÜGI EESKIRJAD AEGVIIDU JÄRVEDEL

KOOSKÖLASTATUD

15. juunil 1961. a.
E. Martinson,
Riikliku Kalavarude Kaitse ja
Taastamise Inspektsiooni ülema k. t.

KINNITATUD

21. juunil 1961. a.
A. Vaiksaar,
Eesti NSV Spordijuhingute ja
-organisatsioonide Liidu Nõukogu
aseesimees.

Käesolevad eeskirjad on koostatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 22. detsembril 1960. a. määruse nr. 513 alusel.

1. Tapa rajooni täitevkomitee vastavate otsuste põhjal kuuluvad Aegviidu järved (Urbukse järv, Vahejärv ja Nikerjärv) VSÜ «Kalevi» Tallinna ja Tapa Kalaspordiklubi ühisele majandamisele ja hooldamisele ning Mustjõgi Tapa Kalaspordiklubi majandamisele ja nendest veekogudest võib kalu püüda ainult käesolevas eeskirjas määratud korras.

2. Punktis 1 nimetatud veekogudel on keelatud:

- a) igasugune töenduslik kalapüük;
 - b) palkidest, laudadest ja muust ujumaterjalist parvede ning ühekambriliste kummipaate kasutamine;
 - c) paatidega veekogul viibimine pimedal ajal;
 - d) alla 16-a. noorukite viibimine veekogul paadiga, ilma et oleks kaasas täisealisi;
 - e) viibimine veekogul paadiga jooanud olekus;
 - f) veekogude ja kaldaalade reostamine igasuguse prügi ja mustusega;
 - g) maanteesõidukite ja pesu pesemine;
 - h) vesirooside ning vee- ja kaldataimestiku rebimine;
 - i) teadaannete, kuulutuste ja keelusiltide rikkumine ja maharebimine;
 - j) igasugune kalapüük lähemal kui 25 m tähistatud kunstlikest koelmutest ajavahemikus 1. maist kuni 15. juulini;
 - k) koelmute lõhkumine ja rikkumine.
3. Kalapüügiõigus ühe lihtkäsiõnnega on kõigil kodanikel.

Märkus. Urbukse järvel on igasugune õngitsemine kuni 31. detsembrini 1964. a. keelatud.

4. Kõik paadid peavad olema lukustatud (välja arvatud päästepaadid), registreeritud Tapa rajooni täitevkomitees, arvele võetud VSÜ «Kalevi» Tapa Kalaspordiklubi Aegviidu osakonnas ning peavad kandma numbrit.

5. Iga kalastaja peab rangelt kinni pidama Eesti NSV veekogude kohta kehtivate kalapüügieeskirjadega kehtestatud alamõdulise kala väljapüüdmise keelust ja nõudma sellest keelust kinnipidamist teistelt kalastajatelt.

6. Iga kalastaja peab aktiivselt osa võtma röövpüügi vastu peetavast võitlusest ja iga kord abistama ühiskondlikke kalakaitseinspektoreid eeskirjade rikkumise tabamisel.

7. Iga kalastaja peab käituma distsiplineeritult, säilitama kalapüügil vaikust ja mitte segama teisi kalastajaid. Kalasportlane peab lisaks ülalnimetatud nõudele kaasas kandma kalasportlase piletit ja rangelt kinni pidama «Kalaspordiorganisatsioonide sisekorra eeskirjadest spordieetika ja spordidistsipliini küsimustes».

8. VSÜ «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi ülesandeks ja kohuseks on:

- a) välja selgitada, missuguseid kalaliike oleks otstarbekohane hakata kasvatama Aegviidu veekogudes;

b) kalavarude suurendamine veekogudes.

Märkus. Aegviidu järvedesse lastavate kalamalmude ja kalade liigid ja kogused kooskõlastab veekogude majandaja igal aastal aegsasti Riikliku Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspeksiooniga.

9. VSÜ «Kalevi» Tapa Kalaspordiklubi ülesandeks ja kohuseks on:

a) järelevalve Aegviidu järvedel Eesti NSV Ministrite Nõukogu 22. detsembri 1960. a. määrusega nr. 513 kehtestatud, samuti käesolevate eeskirjade täitmise üle;

b) ühiskondlike kalakaitseinspektorite kaudu võitluse organiseerimine röövpüügi vastu;

c) kehtivate kalapüügieeskirjade ja teadaannete väljapanemine veekogude kallastel nähtavatele kohtadele.

10. Käesolevate eeskirjade täitmise järelevalve lasub kalaspordiorganisatsioonide ühiskondlikel kalakaitseinspektoritel, Riikliku Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspeksiooni inspektoritel ja miilitsaorganitel.

VSÜ «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi.

VSÜ «Kalevi» Tapa Kalaspordiklubi.

EESKIRJAD

VÄINJÄRVE KALASPORTLIKU MAJANDAMISE KOHTA

KOOSKÕLASTATUD

10. aprillil 1961. a.

E. Martinson,

Riikliku Kalavarude Kaitse ja
Taastamise Inspeksiooni ülema k. t.

KINNITATUD

13. aprillil 1961. a.

A. Valksaar,

Eesti NSV Spordiühingute ja
-organisatsioonide Liidu Nõukogu
aseesimees.

1. Käesolevad eeskirjad on välja antud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 22. detsembri 1960. a. määruse nr. 513 lisa nr. 1 § 4 alusel sportliku kalapüügi arendamiseks ja kalakaitse teostamiseks Väinjärvel.

2. Väinjärv kuulub VSÜ «Kalevi» Paide Kalaspordiklubi majandamisele ja hooldamisele ning sellest järvest võib kala ja vähki püüda või sõudepaate kasutada ainult käesolevas eeskirjas ettenähtud korras.

3. Töenduslik kalapüük Väinjärvel on üksikisikutel ja kõrvalistel organisatsioonidel keelatud. Samuti on keelatud kalapüük lõhke- ja mürkainetega, tulirelva, elektrivoolu, ahingu, harpuunpüüsi, tragi ja teiste torkeriistadega, ridaõngede, harkundade, võrkude, mõrdade ja igasuguste teiste siin nimetatata võrk- ja mõrdpüünistega.

Märkus. Igasuguste püügivahenditega järvel või selle kaldavööndis viibimine loetakse kalapüügiks.

4. Sportlik kalapüük isiklikuks otstarbeks (müügi õigusega) on lubatud ainult päikese tõusust loojanguni:

a) kõigile kodanikele — ühe lihtkäsiõngega ainult kaldalt;

Märkus. Elussööda kasutamine on kategooriliselt keelatud.

b) kõigil organiseeritud kalasportlastel, kellel on eeskirjadekohane ja pikendatud kalasportlase pilet, on kalapüük lubatud kaldalt ja paadist spinninguga,

kuni viie ankurdamata ketasunnaga, ühe vedeli, kahe tonka (mitte üle kolme lipsu), turguga ning kuni kolme käsiõngega. (Sööda valik vaba).

Märkus. Lihtkäsiõngeks loetakse püügivahendit, mis koosneb rullita ja rõngasteta rüdvast, kuni kuue meetri pikkusest nõoriga, ujukist ja ühest üheharulisest **konksust**.

5. Vähipüük on lubatud kõigile kodanikele mitte rohkem kui viie nataga kaladalt. Teiste püügiviiside ja -vahendite kasutamine on kategooriliselt keelatud.

6. Iga kalastaja peab rangelt kinni pidama Eesti NSV veekogude kohta kehtivate kala- ja vähipüügieeskirjadega kehtestatud alamõõduliste kalade ja vähkide väljapüüdmise keelust ning nõudma sellest keelust kinnipidamist ka teiselt kodanikelt.

7. Iga kalastaja peab käituma järvel distsiplineeritult, säilitama kalapüügil vaikust ja mitte segama teisi kalastajaid. Kalasportlane peab kaasas kandma kalasportlase piletit ja rangelt kinni pidama spordieetika ja -distsipliini põhimõtetest.

8. Kõik Väinjärvel asuvad paadid kuuluvad registreerimisele VSÜ «Kalevi» Paide Kalaspordiklubis. Iga paadile annab registreerija tunnistuse ja numbriga, mis tuleb värviga ning selgelt loetavalt kanda paadi täävi (ninaosa) kummalgi küljele, numbriga suurusega mitte alla 20 sm.

Õöseks tuleb paadid kindlalt lukustada paadisilla juurde. Registreerimata paadid kuuluvad veekogult kõrvaldamisele.

9. Väinjärve kasutamine veelindude kasvatamiseks on lubatud ainult VSÜ «Kalevi» Paide Kalaspordiklubi poolt selleks eraldatud ning kasutaja poolt kindlalt tarastatud järveosal.

10. Käesolevatest eeskirjadest kinnipidamist on õigustatud kontrollima kõik organiseeritud kalasportlased ning miilitsa- ja kalakaitseorganite esindajad vastava dokumendi esitamisel.

11. Käesolevate eeskirjade rikkumise, selle mahitamise või rikkumisel kaasaaitamise eest on kalakaitseorganitel õigus määrata administratiivkorras ametisikutele ja üksikutele kodanikele rahatrahvi kuni 50 rbl., ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele kuni 500 rbl. Vajaduse korral saadetakse materjalid eeskirjade rikkujate kohta prokuratuuri süüdlase kriminaalvastutusele võtmiseks.

VSÜ «Kalevi» Paide Kalaspordiklubi.

ALLVEE-KALASPORDI EESKIRJAD EESTI NSV TERRITOORIUMIL

KOOSKÖLASTATUD

27. märtsil 1961. a.

E. Martinson.

Riikliku Kalavarude Kaitse ja
Taastamise Inspeksiooni ülema k. t.

KINNITATUD

31. märtsil 1961. a.

A. Valksaar.

Eesti NSV Spordihingute ja
-organisatsioonide Liidu Nõukogu
aseerimees.

1. Käesolevad eeskirjad on välja antud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 22. detsembri 1960. a. määruse nr. 513 lisa 1 § 12 alusel allvee-kalaspordi arendamiseks ja reguleerimiseks.

2. Eeskirjad kehtivad kogu Eesti NSV territooriumil, kaasa arvatud Läänemere ning Peipsi ja Pihkva järve basseini.

3. Allvee-kalaspord on lubatud spordiorganisatsioonide, asutuste ja ettevõtete allveesportlaseks osade liikmeile, kellel on ühtne allveesportlase tunnistus ja kalaspordilase pilet.

4. Allvee-kalaspord on lubatud allvee-kalaspordiks sobivates veekogudes (meres — Haapsalu, Lahepera, Eru ja Käsmu laht, Rannamõisa ja Tallinna piirkond jne., siseveekogudes — Neeruti järved, Viitna Suurjärv, Soitsjärv, Porkuni järv, Tuuljärv Haanjas, Holstre järv, Teenuse jõgikond), välja arvatud kalapüügieeskirjades keelatud kohtades ja aegadel.

Märkus. Majandamiseks eraldatud veekogudel on allvee-kalaspord lubatud kokkulep- pel majandajaga.

5. Allvee-kalaspordilased on kohustatud teadma ja kinni pidama kalapüügieeskirjadest.

6. Allvee-kalaspord on lubatud ainult ujudes.

7. Allvee-kalaspordilastel on lubatud kasutada kalapüügiks komplekti nr. 1 (hingamistoru, lestad, mask, nuga), harpuunpüssi ja ujumiskostüümi.

8. On keelatud:

a) kasutada püügil igasugust tüüpi hingamisaparate,

b) lasta kalu, seistes kaldal või viibides paadis,

c) kasutada lõhkeainega töötavaid harpuunpüsse.

9. Allvee-kalaspordilane peab rangelt täitma allveesportlastele kehtestatud ohutustehnika reegleid.

10. Allvee-kalaspordilane peab aktiivselt osa võtma röövpüügivastases võitlusest.

*Eesti NSV Allveesportidõfederatsiooni presiidiumi
allvee-kalaspordi komisjon.*

SPORTLIKU KALAPÜÜGI EESKIRJAD VÕRU KALANDUSKLUBI VALDUSES OLEVATE TAMULA, VERI- JÄRVE, KUBJA, JUBA, VALGE JÄRVE, KURGJÄRVE, VÄIK- JÄRVE, LOOSU, KALI, LÖÖDLA, JÄRDEMÄE JA KIRIKUMÄE JÄRVE KOHTA

KOOSKõLASTATUD

11. juulil 1961. a.

E. Martinson,

Riikliku Kalavarude Kaitse ja
Taastamise Inspektsiooni ülema k. t.

KINNITATUD

11. juulil 1961. a.

A. Valksaar,

Eesti NSV Spordiühingute ja
-organisatsioonide Liidu Nõukogu
asesimees.

1. Kõigile kodanikele on lubatud kalapüük kaldalt ühe mittekeritava ussi- õnega.

2. Püük paatidest on lubatud ainult kalandusklubi liikmetele, kellel on kehtiv kalaspordilase pilet.

3. Püüdjad ei tohi ankurdada paati lähemale kui 15 m naaberpaadist.

4. Püük jäält on lubatud ainult klubi liikmetele ja mitte lähemal kui 5 m naabrist.

5. Püütud kalakogus kuulub arvestusele kalandusklubis vastavalt kehtivale korrale.

6. Mootorpaadiga on keelatud sõita kalastajatele lähemale kui 50 m.

7. Keeluperioodil 1. maist kuni 1. juulini on keelatud igasugune kalade hirmutamine roostikus ja mootorpaatidega sõitmine roostikule lähemale kui 100 m.

8. Kõikidel eespool mainitud järvedel on keelatud mootorpaatidel ja samuti sõudepaatidel lippudega märgistatud kohade kudemiskohta ületada ja seal peatuda.

9. Kõik paadiomanikud peavad oma paadid, mis asuvad klubi järvedel, varustama numbrimärgiga, milliseid annab välja Võru Kalandusklubi.

10. Haruldase või tundmata kala püüdmisel esitada see klubile teaduslikuks uurimiseks.

Võru Kalandusklubi juhatus.

KEELUKOHAD PÖLLUMAJANDUSE MINISTEERIUMI LIINIS

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumiga kooskõlastatult on kalapüük sportlastele täielikult keelatud:

Võru rajooni «Linda» kolhoosi (Antslas) Stur-Boosejärvel, Väike-Boosejärvel ja Veskijärvel Vastemõisa veskitammist kuni Nässmetsa veskitammini.

Kuhu minna **PUHKAMA?**

HUVITAVALT JA MITMEKÜLGSELT SAAB VEETA OMA PUHKEPÄEVAD
JA PUHKUSE AEGVIIDU-NELIJÄRVE JA OTEPÄÄ TURISMIBAASIS

AEGVIIDU-NELIJÄRVE
turismibaas majutab, toitlustab
ja laenutab matkavarustust

OTEPÄÄ TURISMIBAAS
asub 1 km kaugusel Otepää
linnast Kaarna järve kaldal.
Turismibaas majutab puhkajaid
ja suusatajaid.

LÄHEMAT
INFORMATSIIONI
SAAB

EESTI NSV
TURISMI-
EKSKURSIONI
VALITSUSEST,
VANA-POSTI 4
TELEFON 424-11

AKT*

kalapüügieeskirjade rikkumise kohta

196... a. kuupäev kuul

Akti koostamise koht

Meie, allakirjutanud

koostasime käesoleva akti selles, et kod.

(kalapüügieeskirja rikkuja perekonna-, ees- ja isanimi ning sünniaasta)
elab ja töötab

(aadress ja ametikoht)

Rikkumise kirjeldus

(aeg, koht ja tegevuse iseloom)

Kinnipidamisel avaldas (ei) vastupanu

Äravõetud püügivahendid

Äravõetud saak

Püügieeskirjade rikkuja seletus:

(eeskirjade rikkuja allkiri)

Akti koostajate allkirjad

Akti koostajate aadressid

196... a.

* Tähta keemilise pliitsi või tindiga ja esitada Riiklikule Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspektsioonile.

KALASPOORDIORGANISATSIOONID

1. Eesti NSV Kalaspordiföderatsioon, Tallinn, Vana-Posti 2, tel. 475-63.
2. Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Tallinna Linna nõukogu, Tallinn, Mündi 3, tel. 477-73.
3. KS «Dünamo» EV Nõukogu kalaspordisektsioon, Tallinn, Pikk 37, telef. 446-95.
4. KS «Dünamo» Pärnu Nõukogu kalaspordisektsioon, Pärnu, Barbaruse 8.
5. VS «Jõu» Abja raj. Kalaspordiklubi, Abja-Paluoja, Pärna tee 15.
6. VS «Jõu» ETKVL-i Spordiklubi kalandussektsioon, Tallinn, Narva mnt. 27.
7. VS «Jõu» Jõgeva raj. Kalandussektsioon, Jõgeva, Vabat. Tulet. Ühing.
8. VS «Jõu» Kose Kalaspordiklubi, Kose.
9. VS «Jõu» Lihula Kalaspordiklubi, Lihula, Allika 11.
10. VS «Jõu» Märjamaa raj. Kalaspordisektsioon, Märjamaa, Komsomoli 2.
11. VS «Jõu» Orissaare Kalaspordiklubi, Orissaare, Sadama 4.
12. VS «Jõu» PT TSK kalaspordisektsioon, Tallinn, Kosmonaut Gagarini pst. 21.
13. VS «Jõu» Põltsamaa raj. Jahinduskklubi kalaspordisektsioon, Põltsamaa, Kingissepa 5.
14. VS «Jõu» Rakvere raj. Kalanduskklubi, Rakvere, Kreutzwaldi 5.
15. VS «Jõu» Räpina Kalaspordiklubi, Räpina, Oktoobri 30.
16. VS «Jõu» Tõrva Spordiklubi kalandussektsioon, Tõrva, Tartu 4.
17. VS «Jõu» Türi Kalaspordiklubi, Türi, Paide 3.
18. VS «Jõu» Väike-Maarja raj. Kalaspordiklubi, Väike-Maarja, Pikk 7.
19. VS «Jõu» Vändra raj. Kalaspordiklubi, Vändra.
20. VSÜ «Kalevi» Vabariiklik Kalaspordisektsioon, Tallinn, Pärnu mnt. 41, tel. 476-90.
21. VSÜ «Kalevi» Jõhvi Kalandussektsioon, Jõhvi, Võidu väljak.
22. VSÜ «Kalevi» Haapsalu Kalaspordiklubi, Haapsalu, Kingissepa 34.
23. VSÜ «Kalevi» Hiiumaa Jahimajandi kalaspordisektsioon, Kärkla, Vabaduse 1.
24. VSÜ «Kalevi» Kiviõli Kalaspordisektsioon, Kiviõli.
25. VSÜ «Kalevi» Kohtla-Järve Kalaspordisektsioon, Kohtla-Järve, Narva mnt. 28.
26. VSÜ «Kalevi» Kunda Kalaspordiklubi, Kunda, Ehitusvalitsus nr. 3.
27. VSÜ «Kalevi» Loksa Kalaspordiklubi, Loksa, Tellisetehas.
28. VSÜ «Kalevi» Narva Kalaspordiklubi, Narva, Lenini pst. 19.
29. VSÜ «Kalevi» Paide Kalaspordiklubi, Paide, Järvekülje 2.
30. VSÜ «Kalevi» Pärnu Kalaspordiklubi, Pärnu, Pargi 2.
31. VSÜ «Kalevi» Saarte Jahinduskklubi kalaspordisektsioon, Kingissepa, M. Gorki 10.
32. VSÜ «Kalevi» Sillamäe Kalanduskklubi, Sillamäe, Majakovski 15.
33. VSÜ «Kalevi» Tallinna Kalaspordiklubi, Tallinn, Pärnu mnt. 41, tel. 476-90.
34. VSÜ «Kalevi» Tapa raj. Kalaspordiklubi, Tapa, Lillaka 14.
35. VSÜ «Kalevi» Tartu Kalaspordiklubi, Tartu, Oktoobri väljak 7.

36. VSÜ «Kalevi» Valga Kalandussektsoon, Valga, Punaarmee 8.

37. VSÜ «Kalevi» Viljandi Kalaspordiklubi, Viljandi, Eha 4.

38. VSÜ «Lokomotiivi» Tallinna Raudteesõlme kalaspordisektsoon, Tallinn, Pikk 36.

39. Sõjaväe Jahiseltsi kalaspordisektsoon, Tallinn, Pikk 20.

40. VSÜ «Tööjõureservide» EV Nõukogu Kalaspordisektsoon, Tallinn, Tulbi 9.

41. Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Elva raj. Nõukogu Kalaspordiklubi, Elva, Heidemanni tn.

42. VS «Jõu» Keila Kalaspordiklubi, Keila, Keskväljak 15.

43. Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Põlva raj. Nõukogu Kalaspordisektsoon, Põlva, Oktoobri tn.

44. Eesti NSV Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Võru raj. Nõukogu Kalandusklubi, Võru, Lenini 31.

45. VS «Jõu» Rapla Jahindusklubi kalaspordisektsoon, Rapla, Tallinna mnt. 12.

KALAKASVATUSMAJAD

1. Keila-Joa Kalakasvatusmaja, Keila raj., tel. Keila-Joa 44. Dir. A. Ranniko.

2. Sindi Kalakasvatusmaja, Sindi, tel. 29. Dir. A. Jakobson.

3. Äksi Kalakasvatusmaja, Tartu raj., Tabivere s/ag., tel. Lähte 31. Dir. E. Alevi.

4. Pidula Kalakasvatusmaja, Kingissepa raj., tel. Kihelkonna 16-b. Dir. A. Väärtnõu.

5. Põlula Kalamajand, Rakvere raj., Rägavere, tel. Rägavere 55. Dir. Noolmaa.

RIIKLIKU KALAVARUDE KAITSE JA TAASTAMISE INSEKTSIOONI INSEKTSIOONID

1. Tallinna Inspektor, Tallinn, Kreutzwaldi 1, tel. 25-79.

2. Tartu Inspektor, Tartu, Hariduse 5, tel. 20-13.

3. Pärnu Inspektor, Pärnu, Suurveski 9, tel. 444.

4. Lääne Inspektor, Haapsalu, Suurliiva 54, tel. 127.

5. Saaremaa Inspektor, Kingissepa, Oktoobri tn., tel. 361.

6. Rakvere Inspektor, Rakvere raj. Rutja sideagentuur.

MUID AADRESSE

1. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Looduskaitse Valitsus, Tallinn, Tatari 1, tel. 480-49. Juhataja V. Telling.

2. Eesti NSV Põllumajanduse Ministriumi Loomakasvatuse Peainspektor, Tallinn, Lai 41.

3. Eesti NSV Teaduste Akadeemia Zooloogia ja Botaanika Instituudi Meireihtüloogia Laboratoorium, Tallinn, Apteegi 1-2, tel. 424-60. Juhataja bioloogiakand. L. Rannak.

4. Eesti NSV Teaduste Akadeemia Zooloogia ja Botaanika Instituudi hüdrobioloogia sektor, Tartu, Vanemuise 21, tel. 34-71. Juh. bioloogiakand. N. Mikelsaar.

5. Eesti NSV Riiklik Loodusteaduste Muuseum, Tallinn, Lai 29, tel. 442-23. Dir. J. Telman.

6. Looduseuurijate Selts Eesti NSV Teaduste Akadeemia juures, Tartu, Hariduse 3, tel. 20-00.

7. Eesti NSV Teaduste Akadeemia Eksperimentaalbioloogia Instituut, Tallinn, Keemia 41, tel. 411-62. Dir. O. Priilinn.

SISUKORD

Seekordne bülletään	3
L. Soonpää. Kalaveed kutsuvad	5
E. Martinson. Suuremat tähelepanu kalakaitsele	10
J. Kruusel. Kalade aklimatiseerimisest	17
V. Korinfski. Vikerforell	23
H. Lett. Püügibaas Narva jõel	25
A. Ivask. Suvisel Peipsil	28
A. Ivask. Võru mehed talvisel Lämmijärvel	29
K. Luik. Kalasport raja taga. Mis on tõeline kalasport?	32
H. Kiviloo. Kalakaitse-eeskirjade rikkumise juhtumeid	34

PRAKTILISI NÄPUNÄITEID

L. Soonpää. Statsionaarrull	37
A. Ivask. Vedruõngega püügist	40
L. Soonpää. Öngesõotadest	41
V. Pääbus. Mõningaid märkmeid spinninguhte treeningust	45
V. Kulgevee. Rohkem korrektsust ühiskondliku vara kasutamisel	50

UUS VAHETUS

H. Isak. Öngespordi aabitsatõdedest noortele	51
R. Parmas. Neist suurtest, kes ära läksid	53

KALASPOIDIORGANISATSIOONIDE TÖÖMAILT

V. Polonski. Eesti NSV Sportliku Kalapüügi Föderatsiooni 1960. a. tegevusest	57
J. Elango. Laienev ja süvenev töö	60
L. Kiisla. Tartu Kalaspordiklubi tööst	62
A. Ivask. Jooni Võru Kalandusklubi tegevusest	69
A. Sidron. Tööaastad Türi Kalaspordiklubis	73
R. Allas. Suund on õige	74

ÖNGEMEES MUHELEB

L. Soonpää. Kalasportlaste tüpoloogiast	81
A. Ivask. «Mii' tull' hussõ ostma!»	85
A. Pähklimägi. Miks vähk on punane	86
E. Nukk. Harjusekütt	88
E. Nukk. Aga kas tunnete?	88
E. Nukk. Tõnu	89
E. Nukk. Lugu kahest võistlejast	89

REGULEERIVAIK MÄÄRUSI, EESKIRJU JA JUHENDEID

NSV Liidu sportliku kalapüügi põhimäärus	91
Eesti NSV kalasportlase pileti väljaandmise ja kasutamise juhend	93
Kalapüügieeskirjad Eesti NSV siseveekogude kohta	95
Eeskirjad jõevähi püügi ja varude kaitse kohta Eesti NSV siseveekogudes	98
Sportliku kalapüügi eeskirjad Maardu järvel	99
Sportliku kalapüügi eeskirjad Aegviidu järvedel	101
Eeskirjad Väinjärve sportliku majandamise kohta	102
Allvee-kalaspordi eeskirjad Eesti NSV territooriumil	103
Sportliku kalapüügi eeskirjad Võru Kalandusklubi valduses olevate järvede kohta	104
Keelukohad Põllumajanduse Ministeeriumi liinis	105
Akt kalapüügieeskirjade rikkumise kohta	106

AADRESSE

Kalaspordiorganisatsioonid	107
Riikliku Kalavarude Kaitse ja Taastamise Inspeksiooni inspektorid	108
Kalakasvatustajad	108
Muid aadresse	108

Toimetaja: **L. Soonpää**

Tehniline toimetaja: **A. Plaks**

Kaas ja illustratsioonid: **H. Hiibus**

Keeleline korrektor: **K. Jaanus**

Ladumisele antud 2. X 1961. Trükkimisele antud 8. XII 1961. Trükiarv 7000.

Paber 72×108, 1/16. Trükipoognaid 7,0. MB-09814. Tell. nr. 3152.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk 40/42.

Hind 50 kop.

Водные дороги зовут
На эстонском языке.

TARVITAGE
KARAMELLI
UUDISTOOTEID

*Tilke piima
Piimamaustus
Kalev
Sokolaadikaramell
Moka
Mandli*

KARAMELLIS ON 75-90% SÜSIVESIKUID

TALLINNA TÖÖSTUSKAUBASTU
SPORDITARVETE KAUPLUS

„Dünamo“

NIGULISTE TN. 10, KULLASSEPA TN. 4,
TALLINNAS, TELEF. 421-44, 491-71, 497-48

SIIT

LEIAB SPORTLASKOND
SUURES VALIKUS

**SPORDI-,
KALANDUS- ja
JAHINDUSTARBEID,
FOTOAPARAATE ja
FOTOTARBEID,
SPORDITRIKOTAAŽI ja
-JALATSEID,
MOOTORRATAID,
MOTOROLLEREID ja
JALGRATAID.**

MÜÜK ASUTUSTELE
PANGAÜLEKANDEGA

KÜLASTAGE MEIE KAUPLUST!

RAAMATUKAUPLUSTES ON VEEL SAADAVAL
EESTI NSV KALASPORTLASTE KOGUTEOS

«ÕNGEMEES KALAVETEL»

II

(hind rbl. -.90)

Kogumik sisaldab mõnusaid ja humoorikaid lühilugusid üldpealkirjade all: „Kalamehed jutustavad“, „Kaladest ja püügist“, „Jõgedel ja järvedel“;

„Sportlikust vaimust“ – tähelepanekuid ja soove ning arvamusi uute kalapüügieskirjade tegelikust rakendamisest.

Raamatu viimane osa – „Üht-teist praktilist“, annab juhi-seid ning näpunäiteid kalasportlastele ujukite ja lantide valmistamiseks jne.

«Õngemees kalavetel» II

ON VAJALIK RAAMAT IGALE KALASPORTLASELE

IGA KALASPORTLASE-LOODUSESÕBRA
RAAMATUKOGUS PEAKSID OLEMA KA

«LOODUSKAITSE TEATMIK»

(hind rbl. -.81)

Teos sisaldab lühiülevaateid looduskaitse korralduse, looduskaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kohta Eesti NSV-s. Teos on rikkalikult varustatud pildimaterjaliga

ja

«LOODUSKAITSE PÕHIMATERJALE»

(hind rbl. -.37)

TÜ RAAMATUKOGU

10300015679436

A-24275

